

16 november 2007

ADVOCATENBLAD 16

Arresten over klachtplicht koper

Protesteren binnen bekwame tijd

Herstel van fouten
in strafvonnissen

Papieren dansje
is afgelopen

Onduidelijkheid
geheimhouding bij
witwastoezicht

Middel Woning & Keel
verzekeringsadviseurs voor adviesburea's en notariaten

Erna of tijdens...

Vraag de gemiddelde advocaat wat hij of zij na pensioenering gaat doen en het woord 'retzen' valt opvallend vaak. Vraag diezelfde man of vrouw waarom daarmee gewacht wordt tot dat moment en het blijft opvallend vaak angstvallig stil. Dat is jammer. En onnodig. Er zijn voldoende financiële mogelijkheden om de koffers ver voor de pensioengerechtigde leeftijd te pakken. Je moet alleen weten hoe je dat aanpakt. Bijvoorbeeld hoe je een goed pensioen opbouwt zonder daarvoor nu een torenhoge premie te betalen. Daarin zijn wij gespecialiseerd. Specifiek voor de advocatuur. Dus als u voor uw 65-ste al wilt varen, bel ons dan even.

Onduidelijkheid over geheimhouding

Notarissen hoeven voor witwas-toezicht hun dossiers niet ter inzage te geven aan het Bureau Financieel Toezicht, bepaalde de rechter eind oktober. Of advocaten dat nu ook niet hoeven, is niet duidelijk.

Klachtplicht geconcretiseerd

Wat houdt de 'bekwame tijd' precies in waarbinnen een koper bij de verkoper moet protesteren als hij ontdekt dat de geleverde zaak gebreken vertoont? Drie recente arresten van de Hoge Raad.

Herstel van fouten in strafvonnissen

In het strafrecht kunnen overduidelijke fouten in uitspraken niet buiten hoger beroep worden hersteld. Hoe kan deze verspilling van tijd en geld worden beëindigd?

.....

Afluisteren

van advocaten mag niet, bewaren van de banden mag nog minder **676**

Statistiek

Ermee goochelen is nog beter dan er fouten mee maken, althans in het recht. **677**

Ne bis in idem

Een dader is na jaren nog te identificeren, maar werd misschien een ander mens **695**

Einde van papieren dansje

Exit pro-formapraktijk. Wat moet er in de vaststellingsovereenkomst staan? **698**

Opinie ontslagrecht

Luistert minister Donner wel naar experts? **700**

.....

Verder...

Column 675 » Colofon 679 » Agenda 680 »
Advocaten voor advocaten 680 » Brieven 681 »
Mijlpaalarrest 689 » Rechter schrijft terug 701
Van de deken 683 » Ordenieuws 683 »
Opleidingen 702 » Personalialia 704 » Tucht recht 710

In de volgende nummers

Zwangerschapspolis II » Tegenstrijdig belang in kapitaalvennootschappen en stichtingen » Kronieken insolventierecht en mededingingsrecht » Provisionele vordering

Omslagfoto:
Andre Klijsen

Onduidelijkheid over geheimhouding tegenover BFT

Notarissen hoeven hun dossiers niet ter inzage te geven aan het Bureau Financieel Toezicht als dit BFT de naleving van de Wet MOT en Wid controleert. Dat bepaalde het gerechtshof Amsterdam op 25 oktober in een tuchtprocedure tegen drie notarissen.¹ Of advocaten dat nu ook niet hoeven, is niet duidelijk.

Lex van Almelo, journalist

Het BFT wil de cliëntdossiers kunnen inzien om te controleren of advocaten en notarissen zich houden aan de identificatie- en meldingsplicht uit de Wid en Wet MOT. Tegen drie Amsterdamse notarissen die dit weigerden, spande het BFT een tuchtprocedure aan. Daarin zei de Kamer van Toezicht begin dit jaar dat de notarissen tuchtrechtelijk niet laakbaar hebben gehandeld. Zij hebben namelijk eerst extern advies ingewonnen en hun beroepsorganisatie om een standpunt gevraagd. Bovendien waren

zij bereid de dossiers eventueel ter inzage te geven via de voorzitter van de Amsterdamse Ring van notarissen.

In hoger beroep heeft de notariskamer van het Amsterdamse hof de geheimhoudingsplicht van notarissen afgewogen tegen de verplichting uit de Algemene wet bestuursrecht om mee te werken met de toezichthouder. Het hof laat daarbij de geheimhouding het zwaarst wegen. Omdat men 'in het algemeen vertrouwen mag hebben in het notariaat', terwijl er bovendien mogelijkheden zijn om achteraf

Het is
gezegd

De compagnons zijn trots genoeg om even de luiken te openen en de overwinning te vieren, maar de reputatie van gesloten oester is hun uiteindelijk meer waard. Journalist Pieter Elshout over de publicitaire attitude van De Brauw na de overname van ABN Amro, *Financieel Dagblad*, 19 oktober

Maar bij mijn huidige cliënten heb ik ook niets tegen hun daden, de drugsmokkel zelf. Die lokt de staat immers uit doordat de overheid weigert deze kwestie op een andere dan strafrechtelijke manier te regelen. *NRC Handelsblad* citeert de overleden Pieter Herman Bakker Schut, 16 oktober

Wat mij betreft zit u iedere avond in Nova (...) Als u de media maar geen informatie geeft die u níét aan de rechtbank geeft. Rechter R. Verpalen vindt dat verdachte Holleeder best zijn visie mag geven in de media, *Trouw*, 17 oktober

¹ www.rechtspraak.nl LJN BB6708.

Column

Matthijs Kaaks

Binnenkort zullen de arbeidsongeschiktheidsverzekeraars onderzoek doen naar de koffieconsumptie van advocaten. De stevige gebruiker die eerlijk aangeeft wat zijn of haar gemiddelde is, kan een premieverhoging verwachten. Sinds de koffiezetapparaten in de pantry's zijn vervangen door glimmende *fresh brew*-automaten (soms zelfs geïntegreerd in de kopieer- en printerunit), is de consumptie van *cafestol* sterk toegenomen. Dit stofje zit in ongefilterde koffie en leidt tot vervetting van het hart en verzuring van de hartspier, zo blijkt uit recent onderzoek. Vormde vroeger de *papercut* (vermijd zoveel mogelijk het eigenhandig openen van brieven) en meer recent vooral de hernia, de grootste bedreiging voor de gezondheid op de advocatenwerkvloer, nu is daar de koffieautomaat bijgekomen. *De Telegraaf* kopte afgelopen week daarom dramatisch: 'Automatenkoffie dodelijk'.

Cafestol met een klontje

Het effect van dit alarmerende nieuws op het klerkenbestaan kon wel eens groot zijn. De snorrende en brommende automaat is de warme schoot van kantoor. Sinds met de collega

twee deuren verder wordt *GEMÁILED*, is de pantry het meeting-point van de afdeling. Het loopje van het beeldscherm naar de koffieautomaat is naast de lunch vaak de enige onderbreking van de dag, zeker voor advocaten die vrijwel geen cliënten zien.

Wie dagelijks in zijn leaseauto naar kantoor rijdt, de hele dag in zijn stoel hangt en minimaal drie koppen *cafestol* nuttigt, zit in een risicogroep. Dat zat hij – laten we uitgaan van de mannelijke variant – natuurlijk al. Denk aan de hernia's waaronder vele advocaten gebukt gaan. De aangepaste stoel is inmiddels een vertrouwd kantoorbeeld. Naast de rug is nu ook het hart in de gevarenzone beland.

Voeding heeft binnen de balie nooit veel aandacht gehad. Het zou mij niet verbazen als advocaten bovengemiddelde consumenten zijn van rood vlees, pizza's en magnetronmaaltijden.

Er zijn kantoren die de koffiejuffrouw in ere gaan herstellen, met het nostalgische karretje met gefilterde koffie uit een grote metalen kan, rinkelend over de gang, maar dan wel in verpleegsteruniform met medische koffer om zo nu en dan het cholesterol en de bloeddruk te komen meten. Maak de balie weer gezond! Begin bij de koffie.

op te treden als een transactie in de openbaarheid komt en blijkt dat die ten onrechte niet is gemeld. Daarbij komt dat de controle op naleving van de Wet MOT en de Wid 'niet een zo zwaarwegend vereiste van algemeen belang' is dat daarvoor zonder wettelijke grondslag het beroepsgeheim kan worden beperkt. Anders wordt volgens het hof afbreuk gedaan aan het wezen van het beroepsgeheim, terwijl niet is gebleken dat het vragen van inzage in dossiers de enige mogelijkheid is om de juiste naleving van de genoemde wetten te verzekeren.

Steun in de rug

'Ik denk dat de uitspraak een stevige steun in de rug is van de advocatuur,' zegt advocaat Joost Italianer, die de drie notarissen bijstond. Gezien de algemene bewoordingen van de motivering, meent ook hoogleraar advocatuur Floris Bannier dat advocaten het BFT inzage kunnen weigeren in de dossiers van hun cliënten.

Directeur Folkert Winkel van het BFT is daar niet zo zeker van. In de motivering rept het hof namelijk over de mogelijkheid om de naleving achteraf te verzekeren. Winkel vermoedt dat het hof bedoelt dat het BFT op grond van de Wet op het notarisambt (Wna) bij de Kamer van Toezicht kan vragen een onderzoek in te stellen, dat het BFT dan kan worden toegewezen. Volgens Winkel bewandelt het Bureau deze Wna-route regelmatig met succes. Winkel: 'Op deze

manier stellen wij een aanzienlijk aantal vermoedelijke overtredingen van de Wid en de Wet MOT vast.' Voor de precieze cijfers verwijst Winkel naar het jaarverslag van het BFT.²

Omdat deze onderzoeksmogelijkheid tegenover advocaten ontbreekt, is het volgens Winkel geenszins vanzelfsprekend dat advocaten zich zonder meer op de uitspraak van het hof kunnen beroepen. 'De wetgever moet nu zorgen voor duidelijkheid, want efficiënt en effectief toezicht is op deze manier niet mogelijk,' zegt Winkel.

'Dit is zeer schadelijk en we beraden ons op de ontstane situatie. Duidelijk is dat het toezicht op deze manier niet goed kan functioneren,' zegt de woordvoerder van het ministerie van Financiën. Samen met het ministerie van Justitie werkt dit ministerie aan een wijziging van de wetgeving, die volgens Winkel zonder effectief toezicht niet voldoet aan de Europese witwasrichtlijn.

Procedure

Is het waar dat het BFT momenteel een procedure voert tegen een advocatenkantoor dat zich niet aan de Wid en Wet MOT heeft gehouden?

Folkert Winkel: 'Dat kan ik niet ontkennen. Maar meer wil ik er niet over zeggen.'

² Jaarrekening BFT sector Wid/MOT, www.bureaufn.nl

Wissen geheimhoudersgesprekken nog steeds niet op orde

Het blijft modderen met het wissen van getapte telefoongesprekken met geheimhouders. Die conclusie kan worden getrokken uit het rapport *De vernietiging van geheimhoudersgesprekken van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP)* dat op 6 november werd gepresenteerd.

Naar aanleiding van het onderzoek bij twee landelijke tapkamers (Epe en Driebergen) concludeert het CBP dat weliswaar alle gecontroleerde opnamen van geheimhoudersgesprekken van het centrale systeem zijn gewist, maar dat dat niet het geval is met gearchiveerde dvd's. Volgens het CBP handelt justitie daarmee 'in strijd met de plicht die uit art. 126aa lid 2 Sv volgt om alle weergaven van geheimhoudersgesprekken te vernietigen'. Bovendien zit er volgens de toezichthouder vaak te veel tijd tussen het bevel van de officier van justitie om te wissen, en de daadwerkelijke

vernietiging. Bij meer dan driekwart van de gecontroleerde processen-verbaal zijn de geheimhoudersgesprekken niet vernietigd binnen één dag na het bevel tot vernietiging. Uit de totstandkomingsgeschiedenis van art. 126aa lid 2 Sv, waarin gesproken wordt van 'zo spoedig mogelijk', leidt het CBP af dat dat een redelijke termijn kan worden genoemd, mede omdat het wissen van een gesprek 'geen arbeidsintensief proces is', aldus bestuurslid J. Beuving tijdens de persconferentie. In 25% van de gevallen duurde het wissen langer dan tien dagen. In één geval duurde het wissen 86 dagen. Tot slot werden in Epe in 6 van de 79 gecontroleerde processen-verbaal schriftelijke uitwerkingen gevonden van geheimhoudingsgesprekken. Driebergen had de zaak op dit punt op orde.

Manco's verholpen

Han Moraal van het College van procureurs-generaal stelde dat veel in het rapport genoemde manco's 'inmiddels al zijn verholpen'. Volgens hem zijn 'besmette' dvd's inmiddels uit de kluizen ver-

wijderd, en worden door de politie opgevraagde gesprekken eerst op de aanwezigheid van geheimhoudersgesprekken gecontroleerd. Verder vindt hij dat het CBP een te strakke termijn aanlegt. 'Eén dag na het bevel wissen, dat is geen werkbaar termijn. U moet begrijpen: de officier stuurt het bevel naar de teamleider van het politieonderzoek, en die leidt het bevel door naar de tapkamer. Zo kan de teamleider uitzoeken wát er precies vernietigd moet worden, ook eventuele schriftelijke uitwerkingen. Dat kost nu eenmaal tijd.'

Twee keer per jaar zal er niettemin een audit komen om toezicht te houden op de juiste uitvoering van de regelgeving. De audits zullen worden uitgevoerd door justitie zelf: het Landelijk Parket en de Unit Landelijke Interceptie.

Voorzitter Annelies Röttgering van de Vereniging van Nederlandse Strafrechtadvocaten (NVSA) ziet in het rapport nieuwe munitie voor de nog altijd lopende bodemprocedure over de Nederlandse afuisterpraktijk. 'Dit rapport maakt onze zaak sterker.' De NVSA vindt ten principale dat het afuisteren moet worden gestaakt zodra duidelijk is dat er met een geheimhouder wordt gesproken.

Het CBP deed ook in 2002 onderzoek naar het wissen van geheimhoudersgesprekken. Ook toen concludeerde de toezichthouder dat niet conform wettelijke verplichtingen werd gehandeld. (LW)

Pas na het serieuze onderdeel kwamen de martini's op tafel en zijn zes nagelstylistes met hun potjes in de weer geweest om alle dames te voorzien van gelakte nagels. Nautadutilh organiseerde een kennismakingsdag met vrouwelijke studenten notarieel recht, *Intermedi-air*, 5 oktober

Toen kwam het Openbaar Ministerie heel snel met een persverklaring dat Zeegers niet door een misdrijf om het leven was gekomen. Dat is ook een vorm van procesbeïnvloeding. Zo wil het OM natuurlijk voorkomen dat andere getuigen in paniek raken, omdat ze bang zijn net zo te eindigen.

Journalist Harry Lensink van *Vrij Nederland* over de mediastategieën van verschillende partijen in het proces Holleeder, 23 oktober

Miljardebodrijven als Mediaset van Silvio Berlusconi of Fiat kunnen volgens de wet voortientallen miljoenen frauderen zonder ook maar een strafproces te riskeren. Maar wie namaaktassen van Louis Vuitton verkoopt, kan rekenen op 1 tot 6 jaar. Aanklager Bruno Tinti beklagt zich over de verloederding van de Italiaanse rechtsstaat, *NRC Handelsblad*, 23 oktober

Advocate in spe wil waarde alle bewijzen doorrekenen

Statistiek moet 'onderbuikgevoel' uitbannen

Nog voordat de Commissie-Grimbergen het bewijs in de zaak-Lucia de B. onderuit haalde, schreef Céline van Asperen de Boer al dat onderbuikgevoelens over de kans op toeval wel degelijk een rol hebben gespeeld bij de veroordeling. Maak dat dan transparant, zegt de aankomend advocate.

.....
Lex van Almelo
journalist
.....

.....
Céline van Asperen de Boer:
'...en statistiek komt niet over
bij juristen'
.....

Foto: Emilie Hudig

Céline van Asperen de Boer studeerde in mei af aan de Universiteit van Amsterdam op een indrukwekkende scriptie die onlangs is uitgegeven.¹

In ruim 206 pagina's zet zij uiteen welke bijdrage statistische analyse kan leveren aan het oordeel van de strafrechter over het bewijs in dienstroosterzaken, zoals die van Lucia de B. Ze legt onder meer de basisregels van de statistiek uit en geeft aan onder welke voorwaarden statistiek ondersteunend bewijs kan leveren. Zo moe-

1 *De rol van statistiek bij strafrechtelijke bewijsvoering*. Gelling Publishing, Nieuwerkerk aan den IJssel 2007. ISBN 978 90 7844008 6. € 49. www.gelling.nl

ten de incidenten die in de statistische analyse worden betrokken duidelijk worden gedefinieerd en objectief geselecteerd. Zo moet de statistische berekening een sterk verband opleveren tussen de verdachte en de incidenten willen zij een grote diagnostische waarde hebben. En uit dat sterke verband mag de rechter niet concluderen dat er geen sprake van toeval kan zijn. Die fout staat in de statistiek bekend als de *prosecutor's fallacy*, ofwel de drogreden van de aanklager. Verder moet de rechter kritisch kijken naar wat de berekening precies bewijst. Een sterk statistisch verband tussen de aanwezigheid van een

bepaalde persoon en het optreden van de incidenten zegt immers niets over de aard van die relatie. 'In de zaak-Lucia de B. lijkt het op vele van de bovenstaande punten verkeerd te zijn gegaan,' schreef Van Asperen de Boer dit voorjaar al.

Bianca K.

Van Asperen de Boer: 'Ik wilde mij onderscheiden met mijn scriptie, want ik had geen zin om na mijn studie ergens op een klein advocatenkantoor in de Achterhoek te gaan werken.' Zij werd indirect op het spoor gezet door haar ouders. Haar vader, gepensioneerd chirurg, gaf haar een aanleg voor exacte vakken mee. Haar moeder,

tegenwoordig raadsheer in het gerechtshof Amsterdam, vervolgde als officier van justitie crècheleidster Bianca K. wegens poging tot moord c.q. doodslag op zes kinderen, dan wel het toebrengen van (zwaar) lichamelijk letsel met voorbedachten rade. Deze leidster was steeds aanwezig bij twaalf incidenten, waarbij kinderen aan een verstikkingsdood ontsnapten. In 2004 bevestigde de Hoge Raad de vrijspraak van het hof, dat het statistisch bewijs niet voldoende achtte voor een veroordeling. Volgens het hof valt namelijk niet uit te sluiten dat de incidenten zijn ontstaan door een oorzaak die buiten de verdachte is gelegen.

Van Asperen de Boer: ‘Eén van de mogelijkheden is dat Bianca K. een bedwelmend parfum op had. De dienstroosterzaak van de crècheleidster vertoont veel overeenkomsten met de zaak-Lucia de B. Direct bewijs voor een misdrijf ontbreekt, terwijl het onderbuik gevoel zegt dat het geen toeval kan zijn dat de verdachte bij alle incidenten aanwezig was. Geen van de procesdeelnemers in de zaak tegen Bianca K. wist goed wat ze ermee aan moesten.’

Juristen versus statistici

Juristen en statistici leven in twee verschillende werelden. Zij zeggen veel over elkaars vak zonder daarvan echt verstand te hebben, zegt Céline van Asperen de Boer, die aan de faculteit Wiskunden en Informatica het *master*-vak *forensic statistics* haalde. ‘Het zijn vele verschillende manieren van denken en statistiek komt niet over bij juristen.’

De raadsheren die Lucia de B. veroordeelden konden net zo slecht uit de voeten met de verklaringen van statistische deskundigen als in de zaak-Bianca K. In de zaak-Lucia de B. zeiden de raadsheren dat zij het statistisch bewijs buiten beschouwing hebben gelaten. Maar Céline van Asperen de Boer is ervan overtuigd dat de statistiek wel degelijk rol heeft gespeeld bij de veroordeling van de verpleegster. ‘De gedachte had al postgevat dat het geen toeval kan zijn dat Lucia de B. er steeds bij was. Als je die gedachte dan toch hebt, bereken die kansen dan objectief en rustig.’

Van Asperen de Boer vindt de kritiek op statisticus Henk Elffers in deze zaak voor een

Aanmerkelijke kans

Hoe groot is de kans dat een seropositieve man zijn partner besmet door onveilig te vrijen? Die vraag is van groot belang om te weten of er sprake is van voorwaardelijke opzet bij de besmetting. Ofwel: hoe groot de aanmerkelijke kans is die de verdachte heeft aanvaard dat zijn partner besmet zou raken. De medici gaan uit van een kans van één op de 200 à 300 bij elk genitonaal contact. Volgens de Hoge Raad¹ is die kans zo klein dat er van voorwaardelijke opzet geen sprake is. Volgens juriste en statistica Céline van Asperen de Boer neemt die kans al snel toe naarmate je vaker vrijt.

Aantal keren seks	kans op besmetting is dan één op
1	300
5	59
10	30
20	15
50	7
100	4
150	3
200	2

¹ HR 20 februari 2007, NJ 2007, 313. LJN AZ 0213

deel onterecht’. Hij is vanuit het verkeerde uitgangspunt gaan rekenen, nadat hij selectieve informatie van de politie had gekregen. Met de ‘conditionele methode’ die hij gevolgd heeft, is op zichzelf niets mis. Wel heeft hij bij de toepassing van die methode enkele betwistbare keuzes gemaakt. Bij de conditionele methode kijk je alleen naar de periode

waarin de verdachte bij de incidenten werkte en bereken je de kans op het toevallig meemaken van het door de verdachte meegemaakte aantal incidenten. Bij de epidemiologische methode – waarmee volgens de Commissie-Grimbergen nieuw onderzoek gedaan zou moeten worden – vergelijk je de uitkomst van de conditionele methode met het aantal incidenten in de periode dat de verdachte afwezig was. Met de berekeningen van Elffers weet je alleen hoe groot de kans op het aantreffen van het bewijs is in geval van toeval. Als deze kans te verwaarlozen is, weet je nog niet wat er wél aan de hand is. Eén van de mogelijkheden is dat de verdachte schuldig is. Maar er bestaan nog meer mogelijkheden. Daardoor kun je zonder verder bewijs geen uitspraken doen over de schuld van de verdachte.’

Onzekerheidsfactor

Céline van Asperen de Boer pleit voor een volwaardige en transparante rol voor statistiek in strafzaken. Niet alleen in dienstroosterzaken, maar ook bij *matchende* DNA-sporren en het voorwaardelijk opzet bij HIV-besmetting. (zie kader). Daarbij moet zowel de kans op schuld als op onschuld goed worden berekend. ‘Het mooiste zou zijn als dat met alle bewijsmiddelen zou gebeuren. Dan kun je precies zien wat de onzekerheidsfactor is in een uitspraak. Maar daar zullen de rechters vermoedelijk niet graag aan beginnen.’

Lawyer at deposition:

What is your native language?

West Indian woman, offended: *English!*

Lawyer: *Lady, you must speak some other language, because I've been questioning you for an hour and I haven't understood a goddamn word you said.*

www.overheardinnewyork.com, 16 september

Het voelt vreemd om niet dezelfde nationaliteit te hebben als je ouders.

Advocaat Britta Böhler leverde haar Duitse paspoort in toen ze werd gekozen in de Eerste Kamer, *NRC Handelsblad*, 15 oktober

Mijn dochter keek maandag naar de televisie en zei: mam, je lijkt wel een crimineel.

Gezinsvoogd Mieke A. wordt vervolgd wegens haar foute inschatting van de situatie van peuter Savanna, *NRC Handelsblad*, 2 november

Een situatie waarvan algemeen bekend is dat daarin de verhoudingen tussen partijen scherper worden neergezet dan in werkelijkheid het geval is. In een kort geding moeten uitlatingen van advocaten minder zwaar worden genomen, volgens de

Rechtbank Zutphen, LJN: BB6283, 15 augustus 2007

Kamermeerderheid twijfelde aan bezuinigingen rechtsbijstand

De SP is mordicus tegen, en PvdA en CDA twifelen aan de invulling die staatssecretaris Albayrak van Justitie heeft gegeven aan de voorgenomen bezuinigingen op de rechtsbijstand. Dat was op woensdag 7 november de situatie tijdens een wetgevings-overleg van de Vaste Kamercommissie van Justitie. Bij de begrotingsbehandeling afgelopen week kunnen de posities zijn verschoven... (zie de berichtgeving in Orde van de dag, red.).

Beide partijen wezen op 7 november op het regeerakkoord, waarin de bezuiniging wordt gekoppeld aan de invoering van een verzekeringsstelsel. In de plannen van de staatssecretaris is die koppeling echter losgelaten, waardoor 'een grote gedachte achter de bezuiniging ontbreekt', aldus N. Van Vroonhoven-Kok van het CDA. De PvdA 'is

vooral nog niet overtuigd dat de bezuiniging geen afbreuk doet aan de toegang tot het recht van de mensen met lage inkomens', aldus H. Spekman.

De staatssecretaris stelde dat de koppeling was losgelaten wegens tijdgebrek: er was onvoldoende tijd om de verzekeringsgedacht uit te werken, nu al in 2008 25 miljoen euro moet worden bezuinigd. Voorafgaand aan het debat in de Tweede Kamer werd er door een groep sociale advocaten gedemonstreerd in Den Haag. De Vereniging van Sociale Advocaten Nederland had daartoe opgeroepen. Ongeveer vijftig advocaten hadden zich – deels in toga – bij de ingang van de Tweede Kamer geposteerd met de tekst: 'Bezuiniging is waardeloos, rechtzoekende is weerloos'. (LW)

Zestig procent van de sociale advocaten zou bedanken

Van de advocaten die te maken hebben met gefinancierde rechtsbijstand zouden vier op de vijf stoppen met het toevoegingswerk, of dat werk verminderen, als de vergoeding de komende jaren werd bevroren. Dit is een van de uitkomsten uit het onderzoek dat SP en de Vereniging Sociale Advocatuur Nederland (VSAN) begin november presenteerden. Op de vraag 'Overweegt u, indien de uurvergoedingen de komende jaren worden bevroren, uw activiteiten in de gefinancierde rechtsbijstand te verminderen of te beëin-

digen?' zei 41% van de 68 ondervraagden 'ja, verminderen' en 19% 'ja, beëindigen'. Daarentegen zeiden 27 advocaten (39%) 'nee'. Twee-derde van de ondervraagde 68 advocaten was het (zeer) eens met de stelling dat de vergoedingen momenteel zo laag zijn dat er nauwelijks rond te komen is van werken op basis van toevoegingen alleen. Dat 'studie van wet en regelgeving, het benaderen van een deskundige en het aanbrenge van feitenmateriaal nauwelijks voor vergoeding in aanmerking komen', vond 84% (zeer) onredelijk. (LH)

87e jaargang –
16 november 2007 –
nr. 16
Verschijnt elke drie weken.

Het **Advocatenblad** is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Reed Business bv. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

Redactie
mr. K.A. Boshouwers
mr. B.J. Th. Bouma
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesselink
mr. P.T.C. van Kampen
mr. M.R. Maathuis
mr. W.J.B. van Nielen
mr. C.C. Oberman
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. A.P. Ploeger
mr. L.H. Rammeloo
dr. mr. L.W.M. Wopereis

Redactionele bijdragen
t.a.v. L. Hesselink
Reed Business bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226
fax 070-4415919
e-mail: linus.hesselink@reedbusiness.nl
Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Eindredactie
Linus Hesselink

Bureau redactie
Charlotte Helmer

Vormgeving
Dimdim, Dimitry de Bruin

Illustraties
Floris Tilanus

Correctie
Sandra Braakmann
Carlijn Urlings

Druk
Drukkerij Groen bv, Leiden

Digitaal archief
Advocatenblad
www.advocatenorde.nl,
voor houders van het (gratis)
Ballenetcertificaat

Orde van de dag
Gratis abonneren op de wekelijkse nieuwsbrief voor advocaten? Stuur een e-mail naar enova@reedbusiness.nl met als onderwerp 'Inschrijven Orde van de dag'.

Juridische Vacaturebank
www.jbb.nl
ISSN 0165-1331

Advertenties
Brouwer's Direct Marketing bv
Steekterweg 80 G, 2407 BH
Alphen a/d Rijn
tel. 0172-234460,
fax 0172-233017
e-mail: bdmbv@euronet.nl
Advertentietarieven op aanvraag.
Inzendtermijn:
afl. 17: 16 november 2007
afl. 18: 7 december 2007

Abonnementen
Alle advocaten, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag, tel. 070-3353535, fax 070-3353531.

Niet-leden betalen
€ 191 per jaarabonnement (incl. BTW en verzendkosten) en voor de jaarband € 15. Studenten 50% korting.

Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan. Opgave via www.reedbusiness.nl of bij onze Klantenservice. Abonnementen lopen automatisch door, tenzij uiterlijk 30 dagen voor de vervaldatum bij onze Klantenservice wordt opgezegd. Dit kan schriftelijk, telefonisch of per e-mail. Ook voor informatie over uw lopende abonnement kunt u contact opnemen met onze Klantenservice.

Klantenservice
Postbus 808, 7000 AV Doetinchem
Telefoon: 0314-358358 (op werkdagen tussen 8.30 en 17.00 uur).
Fax: 0314-349048
e-mail: klantenservice@reedbusiness.nl

Reed Business bv legt gegevens vast voor de uitvoering van de (abonnements) overeenkomst. Deze gegevens kunnen worden gebruikt om u te informeren over voor u relevante producten en diensten van Reed Business bv, haar groepsmaatschappijen en zorgvuldig geselecteerde derden. Uw e-mailadres wordt alleen gebruikt om u te informeren over gelijksoortige producten en diensten van Reed Business bv en haar groepsmaatschappijen. Als u geen prijs stelt op deze informatie, per post of via e-mail, dan kunt u dit schriftelijk doorgeven aan: Reed Business bv, t.a.v. Adresregistratie, Postbus 808, 7000 AV Doetinchem.

Vervolgde advocaten

Stichting Advocaten voor Advocaten

Zimbabweaanse advocaat met dood bedreigd

De Zimbabweaanse advocaat Kucaca Phulu is door een medewerker van de heersende politieke partij van President Mugabe (ZANU PF) met de dood bedreigd. Op 22 augustus 2007 werd een kantoorgenoot van Phulu door een zekere heer Moyo van het bureau van de ZANU PF gebeld met de mededeling dat Phulu was gesignaleerd met een van zijn cliënten die werd gezocht voor een gewapende overval. Het

zou Phulu slecht vergaan als hij deze cliënt zou bijstaan. Als zijn cliënt bovendien niet snel kon worden ingerekend, zou Phulu in zijn plaats worden vermoord.

Volgens *Zimbabwe Lawyers for Human Rights* (ZLHR) is de doodsbreiging van Phulu illustratief voor de voortdurende gewelddadigheden tegen advocaten en andere mensenrechtenactivisten in Zimbabwe. In mei 2007 waren Andrew Makoni en Alex Muchadehama, beiden advocaat en be-

stuurslid van ZLHR, op uitnodiging van het Nederlands Instituut voor Zuidelijk Afrika en Zimbabwe Watch in Nederland. De Stichting Advocaten voor Advocaten sprak met hen.

Volgens Makoni en Muchadehama zijn advocaten in Zimbabwe nog nooit zo vergaand en openlijk aangepakt als in de afgelopen maanden. Door de intimidaties kunnen advocaten hun werk niet meer vrij en onafhankelijk uitoefenen. In plaats van te pleiten laten advocaten het steeds vaker aan een rechter over om te beslissen. Maar ook rechters worden bedreigd.

Zelf liggen Makoni en Muchadehama eveneens onder vuur van de autoriteiten omdat zij politieke activisten bijstaan. Eerder dit jaar zaten zij allebei korte tijd vast, nadat ze een verzoekschrift hadden ingediend om een aantal van hun cliënten, dat zonder aanklacht al een tijdlang gevangenzat, in vrijheid te

stellen. Hoewel het gerechtshof hun arrestatie en detentie onrechtmatig had verklaard, bleven zij vastzitten. Na wereldwijde protesten zijn Makoni en Muchadehama op borgtocht vrijgelaten. De procedure die tegen hen werd aangespannen is keer op keer uitgesteld: geen enkele rechter durfde de zaak inhoudelijk te behandelen. Inmiddels zijn de aanklachten tegen hen vervallen. In de loop naar de verkiezingen begin 2008 gaan het systematische en georganiseerde geweld en intimidaties tegen advocaten en andere mensenrechtenactivisten in Zimbabwe echter onverminderd door.

- Als u wilt meedoen aan de schrijfacie voor Kucaca Phulu kunt u contact opnemen met Judith Lichtenberg via e-mail info@advocatenvooradvocaten.nl voor een voorbeeldbrief. Voor algemene informatie over de Stichting Advocaten voor Advocaten: www.advocatenvooradvocaten.nl. Daar leest u ook hoe u donateur kunt worden. Rekeningnummers: ABN 489.938.655; Postbank 433.83.27 (Amsterdam).

agenda

* 'JUSTITIE EN COGNITIE'

Op **dinsdag 20 november 2007** wordt door Studiecentrum Kerckebosch het congres 'Justitie en Cognitie' georganiseerd. Het doel van het congres is kennisuitwisseling tussen de neuro- en cognitiewetenschappen en de rechtspraktijk. Wetenschappers doen verslag van de laatste stand van zaken; de rechtspraktijk geeft aan wat er nodig is om het dagelijkse werk beter te kunnen uitvoeren. Een aantal onderwerpen: leugendetectie en hersenscans; verbeterde ondervragingstechnieken; invloed van stress op het geheugen; betrouwbaarheid van herinneringen; toerekenings-

vatbaarheid en verantwoordelijkheid; neurowetenschappelijke bewijsvoering; evidence based opsporing en rechtspraak. Het congres vindt plaats van 9.00 tot 17.00 in het Hotel Oud London te Zeist. Telefonische aanmelding is mogelijk bij Stephanie van der Linden-Copier van de deelnemersadministratie, 030-698 42 22 of per e-mail: studiecentrum@kerckebosch.nl. De kosten bedragen € 195 (excl. btw).

* **NEDERLANDS HELSINKI COMITÉ – RONDetafel-CONFERENTIE**
Op **donderdag 22 november 2007** organiseert het Neder-

lands Helsinki Comité (NHC) bij gelegenheid van zijn twintigjarig bestaan een Rondetafelconferentie onder de titel 'Nederland en de Europese Waarden: de rol van de Raad van Europa en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens'. De Rondetafelconferentie heeft twee invalshoeken: 'Wat doet Nederland met de uitspraken van het Hof en de Raad van Europa?' en 'Wat kan er vanuit Nederland worden gedaan om de effectiviteit van de Raad en van het Hof te vergroten?'

Mevrouw Bemelmans-Vidéc, lid van de CDA-fractie en lid van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa,

zal als gastvrouw optreden en de conferentie openen met een toespraak. Mevrouw Thomasen, thans lid van de Hoge Raad en vicevoorzitter van het NHC, voorheen rechter bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg, is dagvoorzitter.

De Rondetafelconferentie zal plaatsvinden van 09.00 tot 17.00 uur in de vergaderzaal van de Eerste Kamer te Den Haag. Het totaal aantal deelnemers zal, gezien de beschikbare ruimte, maximaal 100 personen bedragen. Voor meer informatie: www.nhc.nl/22november2007.php, of: jjterlaak@orange.nl, of: 030-236 77 91.

Omslag grievend

In 'Communautair geknabbel aan verschoningsrecht' (*Advocatenblad* 2007-14, 12 oktober jl., p. 600-603) staan mrs. Koops en Vermeij stil bij de consequenties van de uitspraak van het Gerecht van Eerste Aanleg van de EG (17 september 2007) voor een deel van de groep zogenoemde 'Cohen-advocaten', te weten de in-house lawyers. Terecht geven de auteurs aan dat deze groep advocaten zich onderscheidt van andere advocaten in dienstbetrekking doordat zij de werkgever als enige cliënt hebben.

SRK Rechtsbijstand heeft op dit moment 50 advocaten in dienstbetrekking ingeschreven staan in het arrondissement Den Haag. Deze advocaten hebben allen een professioneel statuut met de werkgever ondertekend waarin de vrije en onafhankelijke beroepsuitoefening wordt gegarandeerd.

Tegen de omslagtekst van datzelfde *Advocatenblad* maak ik hierbij bezwaar: 'Communautair inperken van het verschoningsrecht. Cohen-advocaat niet onafhankelijk genoeg'. Deze tekst is naar mijn mening niet in lijn met de inhoud van het artikel, waarin duidelijk een onderscheid wordt aangebracht tussen in-house lawyers en andere 'Cohen-advocaten', en kan evenmin worden gebaseerd op de inhoud van de uitspraak van het Gerecht van Eerste Aanleg van de EG.

De bij SRK Rechtsbijstand werkzame advocaten hebben mij aangegeven de kop als onjuist, grievend en belemmerend voor de uitvoering van de praktijk te ervaren.

(mr. R.C.M. Vromen,
Algemeen directeur SRK Rechtsbijstand)

Megalomanie

Met belangstelling las ik het artikel van prof. mr. W.J. Slagter: 'Wat te doen tegen hedge funds? Voor het loyaliteitsdividend' in *Advocatenblad* 2006-15, p. 646-649). De achterliggende gedachte van Slagter is blijkbaar dat 'continuïteit' het enige, althans het zwaarst wegende, belang is dat het bestuur van een vennootschap voor ogen moet houden. Ziet Slagter dan niet iets over het hoofd? Juist die drang om te overleven heeft veel ondernemingen er in het verleden toe aangezet om onverantwoorde acquisities te doen. Megalomanie noemde hij dat, in zijn *Compendium Ondernemingsrecht*.

(B.A.W. Ten Holter,
advocaat te Dordrecht)

agenda

* 'CYBERCRIME'

Op **donderdag 6 december 2007** organiseren het nieuwe onafhankelijke onderzoeksinstituut Centre for Cybercrime Studies (Cycris) en ECP.NL het symposium 'Cybercrime', over een nieuwe professionele tak van criminaliteit. De gevolgen voor particulieren en bedrijven kunnen ver strekken. Om cybercrime een halt toe te roepen, is professionaliteit nodig op juridisch, technisch en organisatorisch vlak. De organisatoren willen de verschillende benaderingswijzen van cybercrime verbeteren en met visie te kijken naar mogelijke oplossingen. Tijdens het symposium komen sprekers aan het woord met juridische en technische

achtergrond, en sprekers die vanuit de praktijk vertellen hoe het er in Nederland voor staat.

Het symposium vindt plaats van 13.00 tot 17.00 uur in het Theater Diligentia te Den Haag. Aanmelden is mogelijk via www.ecp.nl en via 070-419 03 09.

* ONTWIKKELINGEN IN HET EUROPEES MILIEUSTRAFRECHT

Op **woensdag 12 december 2007** organiseert de Vereniging voor Milieurecht een studiemiddag over de Europese wetgevingsinitiatieven om het strafrecht in te zetten bij de handhaving van het milieurecht. Deze ontwikkelingen zullen van invloed zijn op de

praktijk van de handhaving van het Nederlands milieurecht. Pre-adviseurs mw. mr. M.J.C. Visser en mr. A. de Lange zullen tijdens deze studiemiddag ingaan op deze ontwikkelingen en de gevolgen voor de handhaving van het milieurecht in Nederland. De heer prof. dr. M.G. Faure en mr. J.J. Wiarda reageren op het preadvies.

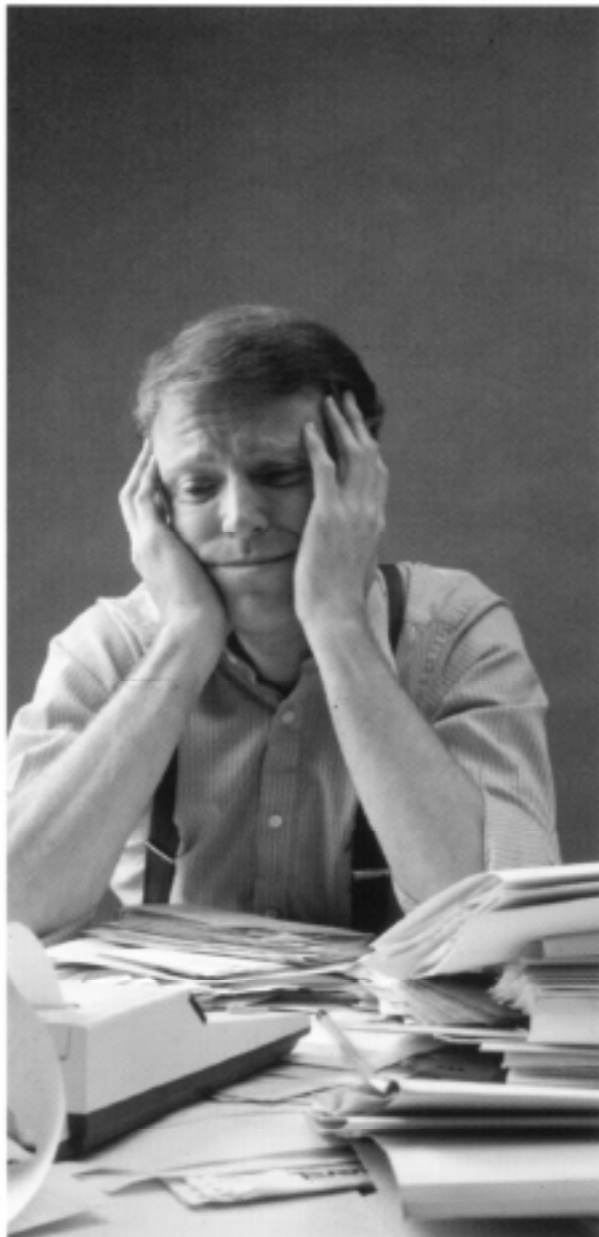
Het symposium vindt plaats van 14.00 tot 17.00 uur in te Utrecht. Aanmelden is mogelijk via info@milieurecht.nl of via: www.milieurecht.nl.

Kosten voor niet-leden: € 40. Punten: 2 NOVA-punten.

* THE EFFECTS OF ELECTRONIC COMMERCE ON CERTAIN INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

Het Centrum voor Intellectueel Eigendomsrecht (CIER) organiseert op **woensdag 19 december 2007** de CIER-lezing 'The Effects of Electronic Commerce on Certain Intellectual Property Rights'. Spreker is dr. Thomas Hays (Lewis Silkin Solicitors London UK). De lezing is voor belangstellenden vrij toegankelijk. Na afloop is er een borrel. Plaats: Molengraaff Instituut voor Privaatrecht, Drift 9, aanvang 16.00 uur. Aanmelding kan geschieden bij mw. J.P. Borlée, telefoon 030-253 7743 of via e-mail: j.borlee@law.uu.nl.

ZOU ER ÉCHT GEEN VERHAAL MOGELIJK ZIJN?

Bent u op zoek naar verhaalsmogelijkheden bij een debiteur? Dan bent u bij Regres Info BV aan het juiste adres. Ons bureau geldt al vele jaren als specialist in verhaalsonderzoek naar natuurlijke-* en rechtspersonen.

Binnen de kortst mogelijke termijn weet u of conservatoir of executoriaal beslag mogelijk is.

Vraag vrijblijvend documentatie aan en informeer naar onze (kennismakings)tarieven onder nummer: **079 - 342 72 72** of kijk op onze website.

REGRES INFO

* Strikt conform de Wet Bescherming Persoonsgegevens.

**Verhaalsrapportages - Kredietwaardigheidsrapportages -
Speciale onderzoeken**

Regres Info BV, Alengroen 6, Postbus 7028,
2701 AA Zoetermeer, Telefoon 079 - 3427272, Telefax 079 - 3421843,
E-mail info@regresinfo.nl, Website www.regresinfo.nl

Ordenieuws

Jonge Balie

Het bestuur van de Jonge Balie Middelburg bestaat uit: mw. mr. A. D. (Aneta) Haja, voorzitter; mw. mr. A. A. (Anouk) de Feijter, penningmeester; mw. mr. E. Sijnesael (Evelien), secretaris.

Ontheffingsverzoeken VPO

Als gevolg van de Verordening op de Permanente Opleiding 2000 is de advocaat verplicht elk jaar ten minste zestien opleidingspunten te behalen. Van deze verplichting kan de Algemene Raad, al dan niet onder voorwaarden, geheel of gedeeltelijk ontheffing verlenen. Om voor een dergelijke ontheffing in aanmerking te komen, dient de advocaat zich met een schriftelijk verzoek tot de Algemene Raad te wen-

den. Een ontheffing wordt slechts verleend voor het lopende kalenderjaar. Om deze reden dient uw verzoek tot ontheffing van de verplichting tot het behalen van de opleidingspunten de Algemene Raad uiterlijk 31 december 2007 te bereiken. Verzoeken die ná 31 december 2007 worden ontvangen en die betrekking hebben op het jaar 2007, worden niet in behandeling genomen.

Besluit aanmerken als opleiding

Gelet op het aantal verzoeken en de termijn waarbinnen verzoeken op grond van het Besluit aanmerken als opleiding (BAAO) worden ingediend, dienen deze verzoeken analoog aan art. 5 Verordening op de Permanente Opleiding 2000 (VPO), voor het lopende jaar te worden aangevraagd.

Dat betekent dat als een cursus in 2008 is voltooid of gegeven, een verzoek tot toekenning van punten uiterlijk 31 december 2008 ingediend moet zijn. Als een meerdaagse cursus in 2008 is begonnen, maar doorloopt en in 2009

wordt voltooid, dient een gemotiveerd verzoek uiterlijk 31 december 2009 aan de Algemene Raad gezonden te worden. Deze cursus kan eerst punten opleveren in het jaar waarin de cursus wordt voltooid, dus in 2009.

De wijziging gaat gelden met ingang van 2008. Verzoeken die betrekking hebben op eerdere jaren moeten uiterlijk 31 december 2007 door de Algemene Raad ontvangen zijn, anders kunnen deze niet meer in behandeling worden genomen.

Actualiteiten

Van de deken

Willem Bekkers

Frustreren

Toegang tot recht blijkt nog steeds niet verankerd in onze rechtsstaat. In de politiek spreekt men van 'subsidie', alsof het zou gaan om een activiteit waarbij het je vrijstaat om al dan niet een sponsorbijdrage te geven. Toegang tot recht is echter niet een vrijblijvend iets, maar een grondrecht. Als een burger zelf onvoldoende draagkrachtig is, dient de overheid het ook hem financieel mogelijk te maken om toegang tot recht te krijgen.

Je vraagt je af hoe het mogelijk is dat in een regeerakkoord een bezuiniging wordt opgenomen zonder dat er is nagedacht over de vraag wat voor ernstige gevolgen het voor een samenleving kan hebben als de ene burger wel een advocaat kan inschakelen en de andere, die minder geld heeft, niet. Hoe vaak moeten advocaten nog de straat op om actie te voeren voor dit grondrecht van de burger?

Ik denk echter dat ook dan de toegang tot recht nog steeds niet verzekerd is. Als de kosten van een bepaalde begrotingspost blijven stijgen, komt de minister van Financiën in het geweer. Maar zolang de juridisering van de samenleving blijft toenemen, is het logisch dat de kosten van rechtshulp toenemen. Hoe kunnen die kosten worden beheerst? Een mogelijkheid daartoe biedt volgens het kabinet een verzekeringsstelsel, zoals staat in het regeerakkoord. Ik kan mij zo'n verzekering niet goed voorstellen. Vrijwillig zal de burger een dergelijke verzekering niet gauw afsluiten voor strafzaken en evenmin voor personen- en familierechtsaangelegenheden, de rechtsgebieden die verreweg het grootste deel van het budget opeisen. Zo'n verzekering zal de burger toch beschouwen als onheil over jezelf afroepen. Een verplichte volksverzekering lijkt mij evenmin denkbaar.

De Orde heeft een brandbrief aan de Tweede Kamer gestuurd. Wij hebben daarin een aantal alternatieven aangedragen, die weliswaar niet direct tot lagere kosten in de gefinancierde rechtsbijstand zullen leiden, maar wel op langere termijn. Zo hebben wij er op aangedrongen dat nieuwe wetgeving op juridische vervolgcosten wordt gescreend, en ervoor gepleit dat de wetgever wat minder scheutig is met nieuwe strafbaarstellingen, met name ook ten aanzien van minderjarigen. Laten we letten op de kwaliteit van wet- en regelgeving en de steeds verdergaande juridisering een halt toe roepen. Bij een dergelijk streven vindt de overheid de advocatuur aan haar zijde, zoals moge blijken uit de –ook op het ministerie van Justitie – gewaardeerde adviezen van de veertien uitermate deskundige commissies wetgevingadvisering van de Orde. Dit brengt de samenleving iets beters dan het frustreren van de toegang tot recht voor financieel minder draagkrachtige medeburgers.

Als een koper ontdekt dat de geleverde zaak gebreken vertoont, moet hij ‘binnen bekwame tijd’ bij de verkoper protesteren. De Hoge Raad heeft deze klachtplicht onlangs in drie arresten nader geconcretiseerd.

Drie arresten over klachtplicht bij non-conformiteit

Klachtplicht van koper

J.J. Dammingh

universitair hoofddocent burgerlijk (proces)recht te Nijmegen

Titel 7.1 BW geeft een (specifieke) regeling voor de koopovereenkomst. Art. 7:17 BW bevat de zogenoemde ‘conformiteits-eis’, inhoudend dat de geleverde zaak aan de koopovereenkomst moet beantwoorden. Blijkt aan de geleverde zaak een ‘gebrek’ te kleven waarop de koper niet bedacht had hoeven te zijn (de bodem onder de gekochte woning is bijvoorbeeld verontreinigd) en beantwoordt de geleverde zaak daardoor niet aan de koopovereenkomst, dan is er non-conformiteit. In dat geval kan de koper in beginsel schadevergoeding vorderen en/of de koopovereenkomst (gedeeltelijk) ontbinden.¹ Art. 7:23 lid 1 BW bepaalt echter dat de koper zich niet meer op non-conformiteit kan beroepen indien hij niet ‘binnen bekwame tijd’ nadat hij de non-conformiteit

¹ Daarnaast zal vaak tevens sprake zijn van dwaling, op grond waarvan de koper vernietiging van de koopovereenkomst of opheffing van zijn nadeel kan vorderen. Vgl. J. Dammingh, ‘Non-conformiteit bij de koop van woningen’, in: *Advocatenblad* 2005, p. 628.

heeft ontdekt, de verkoper hiervan in kennis heeft gesteld. De ratio van de op de koper rustende klachtplicht is de verkoper te beschermen tegen (te) late en daardoor moeilijk te betwisten klachten van de koper.²

Regenhaspel

Het eerste arrest dat de Hoge Raad onlangs over deze materie wees is HR 29 juni 2007, *RvdW* 2007, 634 (Amsing/Dijkstra-Post). Dijkstra-Post (hierna: ‘verkoper’) heeft op 3 juni 1998 een mobiele beregeningsinstallatie (‘regenhaspel’) aan Amsing (hierna: ‘koper’) verkocht. De regenhaspel is in de zomer van 1998 aan koper geleverd. Bij brief van 15 oktober 1998 heeft koper aan verkoper gemeld dat de regenhaspel enkele gebreken vertoonde. De verkoper verrichtte herstelwerkzaamheden maar in juli 1999 heeft de verkoper ontdekt dat niet alle gebreken aan de regenhaspel zijn opgelost. Over deze gebreken heeft hij niet vóór 25 augustus 2000 (opnieuw) bij verkoper geklaagd. Op 25 augustus 2000 heeft koper de koopovereenkomst in verband met de (in juli 1999 ontdekte)

² *Parl. Gesch. Boek 7* (1991), p. 146 en 152.

onopgeloste gebreken buitengerechtelijk ontbonden, in rechte terugbetaling van de koopprijs gevorderd, evenals aanvullende schadevergoeding. Verkoper heeft het verweer gevoerd dat koper binnen bekwame tijd na juli 1999 over deze onopgeloste problemen had behoren te protesteren. Nu dit niet is gebeurd, was koper volgens hem niet (meer) tot ontbinding bevoegd. Dit verweer is in hoger beroep door het hof gehonoreerd.

De Hoge Raad heeft het hiertegen ingestelde cassatieberoep verworpen. Art. 7:23 lid 1 BW strekt ertoe de koper op straffe van verval van zijn rechten klachten aan de verkoper te melden ‘binnen zo korte tijd als in de gegeven omstandigheden in verband met zijn onderzoeksplicht van hem kan worden gevergd’. Dat geldt ook als de verkoper de zaak opnieuw aan de koper aflevert nadat hij daaraan herstelwerkzaamheden heeft verricht, aldus de Hoge Raad.

Woning

De feiten in het tweede arrest, HR 29 juni 2007, *RvdW* 2007, 636 (Pouw/Visser), waren als volgt. Visser (hierna: ‘verkoper’) heeft zijn woning in 2000 aan Pouw (hierna: ‘koper’) verkocht en geleverd.

Foto: Andre Kljisen

geconcretiseerd

Eind juni 2001 heeft koper geconstateerd dat de verf van het houten topschot aan de westzijde van het huis begon te bollen. Om de oorzaak te achterhalen, is het schot kaal gemaakt. Toen bleek het hele schot – inclusief kozijnen van ramen, windveren en achterliggend regelwerk – door schimmel en houtrot te zijn aangevallen. Bouwkundig adviesbureau Ruiter heeft op 26 september 2001 een bouwkundig rapport uitgebracht. Bij brief van 27 september 2001 heeft koper verkoper voor de schade aansprakelijk gesteld. Verkoper heeft iedere aansprakelijkheid van de hand gewezen. Ruiter heeft op 22 november 2001 een vervolgrapport uitgebracht, dat (pas) op 22 april 2002 aan verkoper is toegezonden.

Koper heeft in rechte schadevergoeding van verkoper gevorderd. Verkoper heeft een beroep op art. 7:23 lid 1 BW gedaan. Het hof heeft dit beroep gehonoreerd en daartoe overwogen dat de in het rapport van 26 september 2001 genoemde gebreken uiterlijk eind juni 2001 door koper zijn ontdekt. Verkoper is echter pas bij brief van 27 september 2001, dus

.....

Ook na reparatie moet de koper weer 'binnen bekwame tijd' klagen over onopgeloste gebreken

.....

meer dan twaalf weken later, hiervan in kennis gesteld. Dat kan niet als een kennisgeving 'binnen bekwame tijd' worden aangemerkt. De in het vervolgrapport van 22 november 2001 genoemde gebreken zijn pas bij brief van 22 april 2002, dus vijf maanden later, aan verkoper gemeld. Dit kan evenmin als een kennisgeving 'binnen bekwame tijd' worden aangemerkt, aldus het hof. De Hoge Raad heeft het door het hof gewezen arrest vernietigd en daartoe het

volgende overwogen. Art. 7:23 lid 1 BW legt aan de koper zowel een onderzoeks- als een mededelingsplicht op. De koper moet het 'in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs van hem te verwachten' onderzoek verrichten om vast te stellen of de afgeleverde zaak aan de koopovereenkomst beantwoordt. En de koper is verplicht om "binnen bekwame tijd" nadat hij de non-conformiteit heeft ontdekt, daarover bij de verkoper te klagen. Deze klachttermijn is bij de koop van onroerende zaken geen vaste termijn. Op grond van de laatste zin van art. 7:23 lid 1 BW mag er bij een consumentenkoop³ van worden uitgegaan dat de klachttermijn twee maanden bedraagt. In de lagere rechtspraak is deze termijn van twee maanden ook bij de koop van woningen herhaaldelijk als een 'vaste termijn' gehanteerd, terwijl in dat geval van een consumentenkoop geen

.....

³ Een *consumentenkoop* is de koop van een roerende zaak, gesloten tussen een bedrijfsmatig handelende verkoper en een koper (natuurlijk persoon) die als 'consument' koopt. Zie art. 7:5 lid 1 BW.

sprake is.⁴ De Hoge Raad benadrukt dat bij de koop van onroerende zaken niet een vaste termijn kan worden gehanteerd, ook niet als uitgangspunt.

Voor de koop van onroerende zaken geldt dat bij de beantwoording van de vraag of de koper 'binnen bekwame tijd' bij de verkoper (over ontdekte gebreken) heeft geklaagd, alle betrokken belangen moeten worden afgewogen.

Voorts heeft de Hoge Raad beslist dat de koper in beginsel gerechtigd is om eerst het advies van een deskundige in te winnen alvorens hij de verkoper dient te informeren.⁵ De klachttermijn van art. 7:23 lid 1 BW vangt dus niet al aan wanneer de koper een vermoeden van non-conformiteit heeft; van dit vermoeden hoeft hij de verkoper dus in beginsel niet in kennis te stellen. De klachttermijn neemt een aanvang zodra de koper (eventueel na ter zake onderzoek te hebben laten doen) met voldoende zekerheid ervan kan of moet uitgaan dat de geleverde zaak niet aan de koopovereenkomst beantwoordt.⁶

De koper in deze zaak heeft de gebreken niet te laat aan verkoper gemeld, want hij kon in het voorjaar van 2001 de aard, de ernst en de oorzaak van deze gebreken aan de woning niet (zelf) vaststellen. Ook over de bij het vervolgonderzoek ontdekte gebreken heeft koper volgens de Hoge Raad niet te laat geklaagd. Omdat klagen binnen vijf maanden moeilijk als klagen 'binnen bekwame tijd' kan worden aangemerkt, maar de Hoge Raad schiet koper ook op dit punt te hulp. Omdat verkoper door het eerste rapport al van gebreken aan de woning in kennis was gesteld, diende hij erop bedacht te zijn dat een vervolgonderzoek kon worden ingesteld en dat daarbij ook 'andere soortgelijke gebreken' aan het licht konden komen. Daar-

De Hoge Raad benadrukt dat bij de koop van woningen geen vaste klachttermijn mag worden gehanteerd

om hoefde koper niet binnen dezelfde termijn als voor de aanvankelijk ontdekte gebreken gold, bij verkoper te klagen over verder door de deskundige ontdekte soortgelijke gebreken, aldus de Hoge Raad.

Erfpacht

In HR 13 juli 2007, NJ 2007, 408 (WRA/Oldenhoeck BV) was de vraag aan de orde of de klachttermijn van art. 7:23 lid 1 BW (reeds) een aanvang kan nemen voordat de (af)levering van het verkochte aan de koper heeft plaatsgevonden. De Stichting Werkvoorziening Regio Amsterdam (hierna: 'verkoper') heeft op 15 maart 1999 een recht van erfpacht aan Oldenhoeck BV (hierna: 'koper') verkocht, waarbij is afgesproken dat de levering op 1 maart 2000 zou plaatsvinden. Hierbij is aan koper opgegeven dat

de erfpachtcanon 565.000 gulden per jaar bedroeg. Op grond van de koopovereenkomst mocht koper dus verwachten dat hij (als erfpachter) een canon van 565.000 gulden per jaar verschuldigd zou zijn. Op 18 augustus 1999 heeft verkoper echter aan koper laten weten dat de canon is verhoogd tot 615.000 gulden per jaar. Pas op 29 februari 2000 heeft koper hierover bij verkoper geklaagd. Vervolgens heeft op 1 maart 2000 de levering van het (verkochte) recht van erfpacht plaatsgevonden (waarbij koper zich alle rechten heeft voorbehouden).

Koper heeft in rechte een veroordeling van verkoper tot betaling van schadevergoeding gevorderd. Verkoper heeft het verweer gevoerd dat koper niet 'binnen bekwame tijd' heeft geklaagd door pas bij brief van 29 februari 2000 te protesteren; het 'gebrek' was immers al op 18 augustus 1999 aan hem medegedeeld. Het hof heeft dit verweer verworpen, daartoe overwegend dat de in art. 7:23 lid 1 BW vervatte regel ervan uitgaat dat het verkochte (reeds) is afgeleverd. De klachtplicht van art. 7:23 lid 1 BW blijft dus buiten toepassing zolang nog geen (af)levering heeft plaatsgevonden. In cassatie heeft verkoper betoogd dat het klagen door koper ruim een halfjaar na de ontdekking van de non-conformiteit (de hogere canon) in strijd met de strekking van art. 7:23 lid 1 BW en dus onaanvaardbaar moet worden geacht. De Hoge Raad verworpt deze klacht. Art. 7:23 BW berust op de gedachte dat een

4 De koop heeft dan immers geen betrekking op een roerende zaak. In onder meer de volgende uitspraken heeft de rechter niettemin (bij de koop van een woning) een klachttermijn van twee maanden als 'vaste termijn' gehanteerd: Hof Den Bosch 20 maart 2001, NJ 2002, 67; Hof Den Haag 24 november 2003, Prg. 2004, 6206; Rechtbank Arnhem 27 april 2005, NJF 2005, 263. Vgl. J. Dammingh, 'Non-conformiteit bij de koop van woningen', in: *Advocatenblad* 2005, p. 631-632.

5 De Hoge Raad heeft daar wel aan toegevoegd dat dit anders is wanneer te verwachten is dat het onderzoek langere tijd zal duren.

6 Uit het arrest HR 25 februari 2005, JOR 2005, 168 (Fabels/Meenderink) viel dit al impliciet op te maken.

verkoper erop moet kunnen rekenen dat zijn koper met bekwame spoed onderzoekt of het geleverde aan de koopovereenkomst beantwoordt. Dit onderzoek zal in de regel pas na de (af)levering kunnen plaatsvinden. Dat zou anders kunnen zijn indien de verkoper voorafgaand aan de levering de koper in de gelegenheid stelde de zaak te inspecteren, maar die situatie was hier niet aan de orde, aldus de Hoge Raad.

Lessen

Uit deze arresten kunnen over de klachtplicht de volgende lessen worden getrokken:

- de klachtplicht van art. 7:23 lid 1 BW blijft buiten toepassing zolang nog geen (af)levering heeft plaatsgevonden (arrest WRA/Oldenhoeck BV);
- nadat de verkochte zaak aan hem is (af)geleverd, dient de koper het ‘in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs van hem te verwachten onderzoek’ te verrichten om vast te stellen of eventueel sprake is van non-conformiteit (arrest Pouw/Visser). Wordt dus van iedere koper gevergd dat hij direct na de levering onderzoek aan zijn nieuwe woning moet (laten) verrichten? Mijns inziens niet. Van de koper wordt het ‘redelijkerwijs’ te verrichten onderzoek verwacht. Naar mijn mening is de koper in beginsel slechts tot onderzoek gehouden indien hij over concrete aanwijzingen voor mogelijke gebreken beschikt.

Maar: was de koper reeds ten tijde van het sluiten van de koopovereenkomst met deze aanwijzingen bekend, dan zou dit tot de conclusie kunnen leiden dat de gebreken die op grond van deze aanwijzingen worden ontdekt, geen non-conformiteit opleveren, omdat de koper in zijn onderzoeksplicht is tekortgeschoten.⁷ En verder: in art. 5.3 NVM-koopakte ligt een garantie besloten betreffende de eigenschappen die voor een normaal gebruik (als woning) nodig zijn.⁸ Uit de tweede zin van art. 7:23 lid 1 BW volgt dat bij gebreken waarvan de verkoper de afwezigheid heeft gegarandeerd, de klachttermijn pas na de daadwerkelijke ontdekking van die gebreken aanvangt;

- als onderzoek door een deskundige nodig is, mag de koper de uitslag van dit onderzoek in beginsel afwachten alvorens hij de verkoper dient te informeren. Is echter te verwachten dat het onderzoek langere tijd zal duren, of wordt dit tijdens de loop van het onderzoek duidelijk, dan dient de koper zijn verkoper onverwijld van het onderzoek en de verwachte duur ervan in kennis te stellen (arrest Pouw/Visser);
- bij een niet-consumentenkoop, zoals de koop van een woning, moet de vraag of de koper ‘binnen bekwame tijd’ heeft geprotesteerd, onder afweging van alle betrokken belangen en met inachtneming van alle relevante omstandigheden worden beantwoord. Daarbij kan niet een vaste termijn worden gehanteerd, ook niet als uitgangspunt (arrest Pouw/Visser);
- de op de koper rustende klachtplicht geldt ook ten aanzien van gebreken aan de verkochte zaak die zijn ontdekt nadat de verkoper daaraan herstelwerkzaamheden heeft verricht en de zaak opnieuw aan de koper heeft afgeleverd (arrest Amsing/Dijkstra-Post).

Voor de zekerheid

De kennisgeving die de koper aan de ver-

⁷ Vgl. P. Wanders in *Advocatenblad* 2000, p. 336-337 en J. Dammingh in *Advocatenblad* 2000, p. 337-338.

⁸ Zie onder meer R.J. Tjittes, *Vermogensrechtelijke Annotaties* 2006, p. 148-150.

Bij een garantie vangt de klachttermijn pas na de daadwerkelijke ontdekking aan

koper moet doen toekomen, hoeft niet schriftelijk plaats te vinden. Echter: betwist de verkoper in rechte dat de koper ‘binnen bekwame tijd’ bij hem heeft geprotesteerd, dan zal de koper in beginsel de bewijslast daarvan dragen. Daarom verdient een schriftelijke kennisgeving wel aanbeveling.⁹

Is de klachttermijn van art. 7:23 lid 1 BW verstreken, dan kan de koper tegen de verkoper geen vordering meer instellen gegrond op het niet-beantwoorden van de geleverde zaak aan de koopovereenkomst, dus ook niet op grond van dwaling of onrechtmatige daad indien en voor zover deze vordering uitsluitend is gebaseerd op feiten die non-conformiteit opleveren.¹⁰

Uit het arrest HR 20 januari 2006, NJ 2006, 80 (Robinson/Molenaar) volgt dat de rechter niet ambtshalve mag beslissen dat de koper niet ‘binnen bekwame tijd’ heeft geklaagd. De verkoper dient dus uitdrukkelijk een beroep te doen op schending van de klachtplicht.¹¹

Iedere door de koper in te stellen rechtsovereenkomst die op non-conformiteit is gebaseerd, verjaart na twee jaar (art. 7:23 lid 2 BW). Deze korte verjarings-termijn vangt aan na de kennisgeving aan de verkoper als bedoeld in art. 7:23 lid 1 BW.

⁹ J. Dammingh, ‘Non-conformiteit bij de koop van woningen’, in: *Advocatenblad* 2005, p. 632.

¹⁰ De Hoge Raad heeft dit in het arrest Pouw/Visser opnieuw benadrukt, nadat hij dat in het arrest HR 21 april 2006, NJ 2006, 272 (Inno/Gemeente Sluis) al eerder had beslist.

¹¹ Weliswaar had de beslissing van de Hoge Raad in genoemd arrest betrekking op art. 6:89 BW, maar het ligt voor de hand dat voor (de klachtplicht van) art. 7:23 BW hetzelfde geldt.

Foto: Andrie Kijssen

droom²

Getting you there.

FORTIS

Een groter kantoorpand! Zie je 't voor je?

Een eigen kantoorpand. Een ruimer pand. Uw praktijk groeit en die groei wilt u alle kansen geven? Wij geven u graag advies over welke financiering het beste bij uw groeiscenario past. Bel 0900-8178 (lokale tarief) voor een afspraak.

Kijk voor de scherpe rente op www.fortisbank.nl

Mijpaalarrest

Mr. Spronken kijkt terug op Van Gog/Nederweert

Hoe liepen de zaken die ten grondslag lagen aan wat later mijlpalen in de jurisprudentie werden? We kijken terug met de advocaat van toen.

'De hele familie op de tribune – maar louter cynische blikken van de raadsheren'

Foto: Erik van der Buigt

Anneke Groenewoud

redactielid

Toen Van Gog begin 1983 als cliënt bij Leon Spronken kwam, had hij al ruime proceservaring. Drie jaar eerder hadden B & W van Nederweert hem namelijk bestuursdwang aangezegd wegens het gebruik als garagebedrijf van een voormalig pluimveebedrijf in Ospel. Hij ging uiteindelijk zelf naar de Afdeling rechtspraak, maar toen B & W na een vernietiging hun besluit handhaafden, werd het hem te ingewikkeld en schakelde hij mr. Spronken in.

Leon Spronken was net die maand beëdigd: het werd zijn eerste zaak. Hij stelde opnieuw beroep in en vroeg schorsing. Eind mei 1985 werd de beslissing vernietigd vanwege kennelijke onredelijkheid. Daarop gooiden B & W de handdoek in de ring en vernietigden zij hun besluit uit 1980. Maar Van Gog had schade geleden omdat hij in de tussentijd niet durfde te investeren in zijn goedlopende bedrijf in afwachting van de uitspraak van de Raad van State. Spronken kwam op het idee om de

gemeente civielrechtelijk te dagvaarden voor de geleden schade als gevolg van de onrechtmatige aanschrijving van de gemeente. Tot dat moment nam de Hoge Raad alleen onrechtmatigheid aan bij vernietiging wegens strijd met de wet. Voor strijd met het recht anders dan de wet was dat nog nooit gebeurd.

Maar wie kon die nieuwe procedure betalen? Bij de Raad van State was het ook al behoorlijk kostbaar geweest. Gelukkig moest de oude rode Volvo 242 van Spronken dringend worden opgeknapt. Dat wilde Van Gog wel doen, in ruil voor het voeren van de nieuwe procedure.

Zowel bij de Rechtbank Roermond als het Hof 's-Hertogenbosch kreeg Spronken geen poot aan de grond. Tijdens het pleidooi bij het hof zat de hele familie Van Gog op de tribune – maar de raadsheren wierpen louter cynische blikken. Het hof stelde weliswaar dat moest worden uitgegaan van onrechtmatigheid, maar deed in feite het werk van de Afdeling nog eens over. De gemeente had in redelijkheid wel degelijk tot het vernietigde besluit kunnen komen. Reden voor cassatie! De Hoge Raad vernietigde het arrest

van het hof en verwees naar het Hof Arnhem, maar zo ver hoefde het niet te komen. De gemeente erkende haar fout, betaalde de proceskosten en wachtte de schadeclaim af (in de procedure was schade nader op te maken bij staat gevraagd). Van de betaalde proceskosten kon Spronken niet alleen de cassatieadvocaten betalen, maar ook zichzelf. Een soort succesfee dus.

Met Van Gog is het goed afgelopen. De schadeclaim werd later 'ingeruild' voor een legalisering even verderop op zijn terrein, waar royale uitbreidingsmogelijkheden waren. In Ospel bestaat het moderne en goed geoutilleerde auto-schadebedrijf nog steeds. Van Gog zelf werkt er niet meer. Hij verkocht zijn bedrijf een aantal jaren geleden aan een van zijn werknemers.

De kern van Van Gog/Nederweert'

Indien de bestuursrechter een besluit van de overheid vernietigt, moet de civiele rechter in een procedure ter verkrijging van schadevergoeding in beginsel uitgaan van de onrechtmatigheid van dat besluit, ongeacht de vernietigingsgrond. Met de vernietiging is in beginsel ook de schuld van de overheid gegeven. Zelfs wanneer het overheidslichaam geen verwijt treft, komt de onrechtmatige daad voor zijn rekening.

1 HR 31 mei 1991, NJ 1993/112 m.nt. CJHB en AB 1992/290 m.nt. FHvdB onder 291.

Gedwongen hoger beroep

Over herstel van strafvonnissen

In het strafrecht kunnen overduidelijke fouten in uitspraken niet buiten hoger beroep worden hersteld.

Daardoor worden er soms veel tijd en geld verspild. Tijd voor een verandering van de wet.

J.G. Cabboort en J.P. Quist
advocaten te Middelburg

Zowel in het burgerlijk als in het bestuursprocesrecht heeft de rechter de mogelijkheid een kennelijke fout in zijn uitspraak te herstellen, zonder dat de rechtzoekende zelf hoger beroep hoeft in te stellen tegen de foutieve beslissing. Dat de strafrechter deze mogelijkheid niet heeft, bleek recent bij de behandeling van een strafzaak door de economische politierechter.

Rechtspersoon X werd verdacht van overtreding van art. 5 Wet vervoer gevaarlijke stoffen. Na het requisitoir, waarin de officier van justitie een geldboete eiste van 1.250 euro, en na het pleidooi, schorste de rechter de behandeling van de zaak voor onbepaalde tijd om de officier van justitie in de gelegenheid te stellen de bevoegdheid van de opsporingsambtenaren, die ter terechtzitting ter discussie was gesteld, aan een nader onderzoek te onderwerpen. Vijf maanden later werd de behandeling van de zaak voortgezet. De rechter achtte het ten laste gelegde feit bewezen en zag geen redenen af te wijken van de strafeis. Hij veroordeelde de verdachte, conform de eis, zo deelde hij mede, tot een geldboete van 2.000 euro. Pogingen om de

rechter er op attent te maken dat de eis van de officier lager was, werden in de kiem gesmoord. 'Indien namens de verdachte nog iets naar voren gebracht wenste te worden, dient dit in hoger beroep te geschieden.' Na de zitting nam de griffier telefonisch contact op met de behandelend advocaat met de mededeling dat de rechter inmiddels inzag een fout te hebben gemaakt. Herstel was echter niet mogelijk; daarvoor was hoger beroep noodzakelijk.

Civielrechtelijke mogelijkheden

Indien de hiervoor beschreven procedure zich zou hebben afgespeeld in het civiele (proces)recht, zou er voor X een eenvoudige mogelijkheid open hebben gestaan om de rechterlijke misslag te herstellen. Anders dan in het strafrecht kent het burgerlijk procesrecht in art. 31 Rv de mogelijkheid tot verbetering van kennelijke fouten in rechterlijke uitspraken.¹ Het eerste lid van dit artikel bepaalt dat de rechter te allen tijde op verzoek van een partij of ambtshalve een kennelijke rekenfout, schrijffout of andere kennelijke fout die zich voor eenvoudig herstel leent, verbetert. Dit artikel behelst de codificatie van de rechtspraak van de Hoge Raad op dit punt.²

In dit kader wijzen wij op het arrest van de Hoge Raad van 2 november 1990, NJ 1991, 800 en dan in de eerste plaats op de conclusie van A-G mr. Asser vóór dit arrest. In onderdeel 2.21 overwoog hij als volgt: 'Naar ik meen kan de rechter [...] niet meer terugkomen van zijn beslissing als zij eenmaal is uitgesproken. [...] De rechtszekerheid eist ook hier dat wat eenmaal is uitgesproken als vonnis geldt tussen pp. totdat het door middel van het instellen van een rechtsmiddel zijn kracht heeft verloren. Een discrepantie tussen de door de rechter vastgestelde beslissing en wat als zodanig is uitgesproken moet voor rekening van de rechter blijven, tenzij pp. bij kennisneming van het vonnis redelijkerwijze hebben behoren te begrijpen dat dit zo niet door de rechter kan zijn bedoeld. Hierbij heb ik met name het oog op evidente misslagen. Dat die na de uitspraak moeten kunnen worden gecorrigeerd lijkt me duidelijk.'

De Hoge Raad oordeelde (r.o. 3.2) dat het vonnis zoals het ter zitting is uitgesproken dan wel zoals het geacht moet worden ter zitting te zijn uitgesproken, als het vonnis heeft te gelden en dat dit stuk geacht moet worden de overwegingen en beslissingen in te houden waartoe de rechter op het tijdstip van de uitspraak was gekomen. De Hoge Raad vervolgde: 'In verband met de aard van de aldus tegelijk tot stand gekomen en openbaar gemaakte handeling van de rechter is tegenbewijs ter zake van deze inhoud niet toegelaten, daargelaten de

1 Vergelijk voor arbitrage art. 1060 Rv, dat eerder in de wet was opgenomen dan art. 31 Rv. Zie *Tekst & Commentaar Burgerlijke Rechtsvordering 2005*, art. 31 Rv, aant. 9. Zie over art. 1060 Rv onder andere P. Sanders, *Het Nederlandse arbitragerecht*. Deventer: Kluwer 2001, p. 157 e.v.
2 Dat art. 31 Rv spreekt over 'verzoek' wil niet zeggen dat een verzoekschrift noodzakelijk is. Het verzoek kan ook in een brief aan de rechter of zelfs telefonisch worden gedaan. Zie hierover W. Hugenholtz, *Hoofdlijnen van Nederlands burgerlijk*

procesrecht (voortgezet door W.H. Heemskerck). Den Haag: Elsevier juridisch 2006, nr. 120.

De civiele rechter kan te allen tijde een kennelijke rekenfout, schrijffout of andere kennelijke fout die zich voor eenvoudig herstel leent, verbeteren

[...] gevallen waarin correctie van een kennelijke, ook voor partijen kenbare verschrijving op haar plaats is.³

Na dit arrest is de problematiek van verbetering van kennelijke fouten in civielrechtelijke uitspraken meermalen aan de Hoge Raad voorgelegd.³ De in de rechtspraak ontwikkelde regel van herstel van kennelijke verschrijvingen is, zoals gezegd, gecodificeerd. De wetgever is daarbij overigens nog een stapje verder gegaan. Blijkens art. 31 Rv lenen niet alleen kennelijke verschrijvingen zich voor herstel, maar ook andere kennelijke (reken-)fouten, die zich voor eenvoudig herstel lenen.⁴

Blijkens de parlementaire geschiedenis bij art. 31 Rv is de (lichte eenvoudige⁵) regeling van deze bepaling in de wet opgenomen opdat partijen niet hun toevlucht hoeven te nemen tot een zwaardere procedure, zoals het instellen van hoger beroep.⁶ Hieruit volgt dat een partij die 'slachtoffer' is geworden van een kennelijke fout van de rechter, een keuzemogelijkheid heeft. Hij mag in hoger beroep, maar hoeft dat niet. Als het die partij alleen te doen is om herstel van de fout, dan ligt een verzoek ex art. 31 Rv meer voor de hand. Via deze weg kan op een veel snellere en goedkopere wijze herstel worden verkregen.⁷

Bestuursrechtelijke mogelijkheden

In het bestuursrecht bestaat al lange tijd discussie over het antwoord op de vraag of in de Awb een gelijksoortige regeling als art. 31 Rv opgenomen dient te worden. In de bestuursrechtelijke jurisprudentie is het buitenwettelijk middel van *ambtshalve vervallenverklaring* ontstaan.⁸ Dit is ook geconstateerd in het jaarverslag van de Raad van State van 2003⁹, dat vermeldt dat de hoogste bestuursrechters na 1994 hun toevlucht namen tot het buitenwettelijk middel van de ambtshal-

Meijer, *Nederlands burgerlijk procesrecht*. Deventer: Kluwer 2002, nr. 241 en de aldaar genoemde rechtspraak, literatuur en parlementaire stukken.

³ Zie in dit kader bijvoorbeeld HR 29 april 1994, NJ 1994, 497; HR 15 mei 1998, NJ 1999, 672 m.nt. HJS; alsmede HR 17 december 1999, NJ 2000, 171.
⁴ Zie hierover HR 13 februari 2004, NJ 2004, 459 m.nt. JBMV. Voorts gepubliceerd in *JBP* 2005/6 m.nt. I. van den Nieuwendijk.

⁵ Th. B. ten Kate & M. M. Korsten-Krijnen, *Herroeping, verbetering en aanvulling van burgerrechtelijke uitspraken*. Deventer: Kluwer 2005, p. 152.
⁶ Zie onder andere *Parl. Gesch. Burg. Procesrecht*, Van Mierlo & Bart: MvT p. 174.
⁷ Voor de samenloopproblematiek tussen onder andere art. 31 Rv en het instellen van hoger beroep, zie H. J. Snijders, M. Ynzonides & G. J.

⁸ Zie in dit kader onder andere CRvB 15 september 1998, RVS 1989, 98; CRvB 21 april 1994, JB 1994, 149; CBb 2 november 1994, JB 1994, 316 m.nt. JCCL; ABRs 14 juli 1995, JB 1995, 245; alsmede CRvB 8 januari 1996, *Rawb* 1996, 58 m.nt. BdW.
⁹ Te raadplegen via www.raadvanstate.nl/publications/documents/52-jaarverslag-rvs-2003-fc.pdf.

ve vervallenverklaring van uitspraken. Evidente misslagen zouden anders niet eerder aan de orde (kunnen) komen dan in een civiele procedure wegens onrechtmatige rechtspraak of in een procedure wegens schending van art. 6 EVRM.¹⁰ Het vervallen verklaren van een rechterlijke beslissing is een ambtshalve beslissing en is derhalve niet gebonden aan een initiatief van een der partijen.¹¹

Rechtspraak is mensenwerk, zodat het wel eens voorkomt dat een foutieve uitspraak gegeven wordt. Vaak kunnen deze fouten in hoger beroep worden hersteld. Indien echter hoger beroep is uitgesloten of wanneer de foutieve uitspraak in hoger beroep is gedaan, zijn fouten niet meer te herstellen, hetgeen (in ieder geval) voor de rechtzoekende onbevredigend is. Men ziet in het bestuursrecht dat de rechter dan ambtshalve op de uitspraak kan terugkomen door de uitspraak te herroepen en vervallen te verklaren. Deze mogelijkheid is echter niet opgenomen in de Awb, hoewel daarop al meermalen is aangedrongen.¹² Overigens heeft de minister van Justitie al meermalen toegezegd een regeling te zullen treffen.¹³

Naast het buitenwettelijk middel van vervallenverklaring kent het bestuursprocesrecht ook de mogelijkheid van *rectificatie*. De regeling is niet opgenomen in de Awb, maar in art. 20 Procesregeling Bestuursrecht. Indien een kennelijke fout in de uitspraak staat, kan de partij die daarvan nadeel ondervindt de rechter verzoeken deze fout te herstellen. Deze regeling is vergelijkbaar met art. 31 Rv.

Kortom, ook in het bestuursrecht wordt men bij kennelijke misslagen niet gedwongen deze in hoger beroep te laten herstellen, maar kan voor een eenvoudiger manier worden gekozen.

Strafrechtelijke onmogelijkheden

Over de mogelijkheden van herstel van kennelijke misslagen in het strafprocesrecht kunnen we kort zijn. Die zijn er

¹⁰ Idem.

¹¹ Zie in dit kader CRvB 12 maart 2004, JB 2004, 189.

¹² Zie bijvoorbeeld Ten Berge e.a., *Het bestuursprocesrecht, Ervaringen met de Awb*. Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 1996, p. 265.

¹³ *Kamerstukken II 1997/98, 25 600 VI, nr. 46, p. 43.*

Als de verdachte de kosten voor rechtsbijstand zelf dient te voldoen, zal er bij misslagen vaak geen hoger beroep worden ingesteld

namelijk niet. In het hiervoor beschreven geval had de politierechter vanuit juridisch oogpunt gelijk. Het stond hem simpelweg niet vrij zijn (mondelinge) vonnis nog te wijzigen. Dit is echter hoogst onbevredigend. Indien de verdediging in de gelegenheid zou worden gesteld de rechter op de onjuiste uitspraak attent te maken, had de rechter in het bijzijn van de officier van justitie deze kennelijke misslag eenvoudig kunnen herstellen door alsnog de gewenste hoogte van de boete uit te spreken. Juist in het strafrecht, waar de politierechter en ook de kantonrechter doorgaans direct mondeling uitspraak doen, ligt het gevaar van kennelijke misslagen op de loer. Wij menen dat het daarom wenselijk is in het strafrecht een mogelijkheid van herstel in te voeren.

In het door ons genoemde voorbeeld was X verzekerd voor de kosten van rechtsbijstand. Hoger beroep bracht voor haar geen extra kosten mee. Maar indien de verdachte de kosten voor rechtsbijstand zelf dient te voldoen, zal er al snel voor gekozen worden om geen hoger beroep in te stellen om de eenvoudige reden dat de baten niet opwegen tegen de te maken kosten. De kosten van het hoger beroep kunnen immers niet worden meegenomen in een verzoek tot schadevergoeding ex art. 591a Sv, tenzij de zaak is geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel en zonder toepassing van art. 9a Sr.

En wat als de verdachte niet wordt bijgestaan door een advocaat en hij geen weet heeft van de kennelijk onjuiste uitspraak? Indien de rechter zich op een later tijdstip realiseert dat hij een onjuiste uitspraak heeft gedaan, kan hij daarin (ambtshalve) geen verandering meer te weegbrengen. De uitkomst van een strafzaak kan ook van invloed zijn op uitspraken in volgende zaken (vergelijk-

bare straffen in vergelijkbare gevallen) en deze invloed kan derhalve ook uitgaan van kennelijk onjuiste uitspraken, zij het op beperkte schaal. Wij zijn van mening dat ook dit een ongewenst effect is van het ontbreken van een regeling voor het herstel van rechterlijke misslagen in het strafprocesrecht.

Ook in het strafrecht

Ook in het strafrecht zou een regeling opgenomen moeten worden waarin evidente fouten op eenvoudige en goedkope wijze kunnen worden hersteld, zowel op initiatief van (een van de) partijen, als ambtshalve. Dit houdt de rechtspraak zuiver en beschermt de verdachte tegen het noodgedwongen instellen van hoger beroep. Daarnaast ligt het voor de hand dat bij invoering van een dergelijke regeling het aantal appelzaken terug zal lopen.

Wij kunnen ons voorstellen dat deze problematiek in sommige arrondissementen op een praktische wijze wordt opgelost, maar voorbeelden daarvan zijn ons niet bekend. Ook navraag bij verschillende griffies leverde hierover geen informatie op.

Aan het opstellen van een (wettelijke) regeling kleven vanzelfsprekend heel wat haken en ogen. Indien de verdachte/veroordeelde of de officier van justitie om herstel verzoekt, dient de ander dan te worden gehoord alvorens de rechter een beslissing neemt? Welke fouten moeten wel en welke moeten niet via deze eenvoudige wijze kunnen worden hersteld? Een (uitgebreid) onderzoek naar de wijze waarop een regeling in het strafprocesrecht moet worden vormgegeven, lijkt dan ook wenselijk.

Goeiemoggel, das hamdig.

9,95
excl. BTW
per maand*

Makkelijk mobiel e-mailen.

Niet zo makkelijk mobiel e-mailen als mobiel bellen. Met de BlackBerry® Curve™ 8300 bijvoorbeeld. Deze mobiele telefoon met groot beeldscherm en normaal toetsenbord werkt heel eenvoudig. En dat maakt het een stuk handiger om overal mobiel te e-mailen. Probeer het nu twee maanden gratis en geheel vrijblijvend. Kijk op kpn.com/email of neem contact op met uw contactpersoon en ervaar zelf hoe makkelijk mobiel e-mailen is.

kpn.com/email

 kpn sluit je aan

Rabobank: de spin in het web van bedrijfsoverdracht

In Nederland vinden per jaar 15.000 tot 20.000 bedrijfsoverdrachten plaats. Naar verwachting zal dit aantal de komende jaren stijgen, omdat het aantal ondernemers boven de 55 jaar toeneemt. Het is van groot economisch belang dat deze ondernemingen succesvol blijven bestaan. De Rabobank draagt graag bij aan een goed functionerende markt voor bedrijfsoverdracht en -overname.

Dankzij haar lokale aanwezigheid staat de Rabobank dicht bij haar klanten. De Rabobank kent de ondernemer én zijn of haar privé-situatie en weet als geen ander wat er speelt. Daarbij werkt de Rabobank nauw samen met advocaten en andere specialisten in de regio. Eigenlijk niet meer dan logisch dus: de Rabobank als partij die de ondernemer en zijn of haar belangrijkste adviseurs bij elkaar brengt.

Cijfers & Trends Online: betrouwbare informatie

Als onderdeel van haar netwerkfunctie ziet de Rabobank het beschikbaar stellen van kennis voor ondernemers en over ondernemers voor hun adviseurs. Rabobank Cijfers & Trends Online is een bron van informatie over markt-situaties, perspectieven, netwerken, balansen en winst- en verliescijfers van 80 branches. Ook bevat het de resultaten van een door de Rabobank onder brancheverenigingen gehouden onderzoek naar niet-commerciële initiatieven tot het afstemmen van vraag en aanbod bij bedrijfsoverdracht en -overname. Uit dit onderzoek blijkt dat binnen de top tien van branches met de meeste ondernemers van 55+ dergelijke initiatieven (nog) niet zijn ontwikkeld.

Kennis van de markt is belangrijk voor alle ondernemers die hun bedrijf willen verlopen. Graag deelt de Rabobank haar kennis om zo optimale begeleiding te kunnen bieden tijdens het complexe overdrachts- of overnametraject. En dat wordt gewaardeerd. Circa 40% van alle MKB-ondernemingen in Nederland ziet de Rabobank als primaire bank. Daarmee is de Rabobank in dit segment de grootste bank van het land.

Wilt u kennis nemen van het gehele onderzoek? Vraag dan een inlogcode aan voor Cijfers & Trends Online bij uw lokale Rabobank.

Rabobank

Wetenschapper vindt

Foto: Marco Tjassing

Hans Harbers: 'Opzienbarend hoe goed men altijd op de hoogte is van het heersende rechtsgevoel, dat is blijkbaar een bewijs van daadkracht'

Leon Heuts
journalist

'Oude volkswijsheden heten niet voor niets wijsheden. Ze getuigen vaak van een groot inzicht in het menselijk bestaan. Zegswijzen als "gedane zaken nemen geen keer", of "de tijd heelt alle wonden" raken aan een fundamenteel inzicht: het bestaan is alleen draaglijk als een zekere lichtheid blijft behouden. We moeten soms het verleden afsluiten. Zand erover. We moeten wat is gebeurd niet als een loden last blijven meetorsen. Als we onszelf verwijten blijven maken over gemaakte fouten, komen we nooit verder.'

Hans Harbers is als filosoof verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, en bestudeert de invloed van genetische technieken op onze beleving van tijd (in het kader van het NWO-programma 'de maatschappelijke component van het genomics onderzoek'). Harbers: 'Want door DNA-onderzoek gebeurt er iets gekks met die beleving: verleden, heden en toekomst zijn niet meer zo gescheiden als ze waren. Verleden en toekomst dringen zich

op aan het heden. Medisch onderzoek naar erfelijkheid maakt het bijvoorbeeld mogelijk om nu al te zien welke ziekten iemand in een verre toekomst gaat krijgen – met alle morele dilemma's van dien.'

Maar ook het verleden blijkt volgens Harbers aanwezig: DNA-bewijstechnieken kunnen een nieuw spoor opleveren in oude, niet-opgeloste zaken of aanleiding geven om een al afgesloten strafzaak te heropenen. De oude volkswijsheid dat soms een streep door het verleden moet worden getrokken, legt het af tegen de technische mogelijkheid het verleden zelfs nog na jaren 'present' te stellen. Maar is dat altijd wenselijk? Ja, zeggen politici en het Openbaar Ministerie. Als het technisch kan, waarom zouden we het dan niet doen? Daarom ging de Tweede Kamer in 2005 met ruime meerderheid akkoord met het wetsvoorstel om de verjaringstermijn bij zware misdrijven te verlengen. Daarom ook pleitte de Rotterdamse hoofdofficier Henk Korvinus er onlangs voor om de 'ne bis in idem'-regel, die bepaalt dat dezelfde persoon niet tweemaal mag worden vervolgd voor hetzelfde feit, in bijzondere gevallen op te

heffen. Ter herinnering: deze regel wordt algemeen beschouwd als een internationaal erkend burgerrecht, bedoeld om de burger te beschermen tegen voortdurende 'achtervolging' door de overheid.

Daadkracht

Harbers: 'Het beginsel van finaliteit – dus dat een strafzaak eens moet zijn afgelopen – staat onder druk. En altijd beroept men zich daarbij op het "heersende rechtsgevoel". Dat gevoel zou zijn dat de dader te gemakkelijk wegkomt, en dat aan het slachtoffer te weinig recht wordt gedaan. Ik vind het opzienbarend hoe goed men altijd op de hoogte is van het "heersende gevoel" onder de bevolking, vaak zonder enige empirische informatie. Vroeger heette dat populisme, maar tegenwoordig is het blijkbaar een bewijs van daadkracht. Al even dubieus is het argument dat als het technisch mogelijk is, we het dan ook maar moeten doen. Dat is een naturalistische drogredenering; alsof het normatief wenselijke rechtstreeks is af te leiden uit het technisch mogelijke. Ik ben uiteraard niet tegen het gebruik van DNA-techniek in de rechtszaal; in-

tegendeel zelfs, die techniek kan uitermate nuttig zijn. Maar we moeten beseffen dat het beginsel van finaliteit geen technische, maar een morele en politieke kwestie is. Daarom moeten we kijken waar het in dat beginsel ook alweer om te doen was, voordat we kijken wat de gevolgen van nieuwe technieken voor de rechtsgang zijn.'

Wederwraak

In 1881, bij de vaststelling van het Wetboek voor Strafrecht, hanteerde de wetgever drie argumenten voor het beginsel van finaliteit. Twee van die drie argumenten zijn volgens Harbers min of meer door de tijd achterhaald. 'Vervanging van bewijs' is zo'n argument; zwaarwegend in de negentiende eeuw, bijvoorbeeld omdat verslagen van ooggetuigen na lange tijd niet meer betrouwbaar zijn. Maar met de verfijning van DNA-technieken is de mogelijkheid van een hard bewijsstuk zelfs na lange tijd nog voorhanden. Als tweede argu-

ment gold dat de dader ook zonder be-rechting zijn straf al had gekregen. Hij moest bijvoorbeeld vluchten naar het buitenland; wat in die tijd nog inhield dat je alle banden moest doorsnijden. Maar met moderne communicatiemiddelen – internet, e-mail – is dat niet meer het geval. Blijft over het derde argument: het verminderen van strafbehoefte.

Harbers: 'Ik vind dat een mooi argument dat niet door de tijd is aangetast. Finaliteit zorgt voor maatschappelijke rust. De opwinding over het gedane onrecht neemt af; er is iets fout gegaan, maar nu is het voltooid verleden tijd. Anders komen we nooit aan verwerking toe, en blijft het verleden met zijn volle gewicht op ons drukken. Mensen veranderen – daders ook. Een dader is door DNA-techniek na jaren wellicht nog steeds te identificeren. Maar identificatie is niet hetzelfde als identiteit; hij kan een ander mens zijn geworden. De tegenwerping luidt dat tijd niet altijd alle

wonden heelt, en dat het leed dat aan slachtoffers is berokkend zwaarder moet wegen dan de noodzaak een streep onder een zaak te zetten. Maar het heropenen van een zaak levert ook veel leed op,

'Identificatie is geen identiteit, een dader is door zijn DNA na jaren misschien nog te identificeren, maar hij kan een ander mens zijn geworden'

bijvoorbeeld de herleving van een traumatisch verleden. Wil het slachtoffer dat echt? En het is maar de vraag of alsnog straffen leidt tot het gevoel dat er recht is gedaan. Soms moet het recht in het teken staan van vergeving en verzoening, in plaats van wederwraak.'

(advertenties)

Stop met dat getob!

Laat alimentatierekenen aan de specialist over!

Service rekenen: wij rekenen voor u

Veel advocaten en mediators zijn bekend met onze alimentatieberekeningen en draagkrachtvergelijkingen. Wij krijgen veel waardering voor onze overzichtelijke rapporten en snelle service. Al vanaf € 75,00 tot maximaal € 175,00 (ex. btw) verwerken we uw gegevens tot een rapport.

Programma: u rekent met onze software

U kunt het ook zelf doen met ons rekenprogramma AlimWin, met naast het standaard rekenmodel specifieke modellen voor *Samenlevingsdoelinstellingen*, *co-ouderschap* en *Interimse Alimentatie*. Gebruikers zijn zeer tevreden over dit duidelijke en gebruiksvriendelijke programma voorzien van hulpfunctie. Abonnementen omvatten halfjaarlijks een update, met actuele normbedragen en rekenmatrices. Een jaarabonnement op AlimWin kost € 267,50 (ex. btw).

Voor data en meer informatie

Huijbers' Administratiekantoor

Postbus 244, 6700 AE Wageningen
t 0317 419 736 e alim.berek@huijbers.nl / www.huijbers.nl

Wie de harten wint, heeft gemakkelijk spel met de hoofden

Al een aantal jaar advocaat met een (gedeeltelijk) eigen praktijk? Plannen om voor jezelf te beginnen of toch liever met anderen waarbij er ruimte is voor je eigen ideeën?

Zeg ja tegen ons aantrekkelijke aanbod. Wij willen graag in contact komen met advocaten die met ons hun praktijk verder willen ontwikkelen. Per 1 januari 2008 gaan wij verder als NV. Met de beoogde groei van ons kantoor past deze rechtsvorm beter bij ons. De nieuwe advocaten kunnen in die NV participeren, meteen of in een later stadium.

Bel Jan van der Steenhoven voor een kennismakingsgesprek (lunch, koffie of borrel is natuurlijk ook mogelijk).

Je bent welkom

Bij Van der Steenhoven advocaten. Een kantoor met karakter. Wij kennen onze cliënten, wij begrijpen wat hen bezighoudt. Dus denken wij vooruit. Wij zorgen voor heldere analyses en slimme, verrassende maar vooral overtuigende oplossingen. Onze stijl van werken: informeel, geïnspireerd en resultaatgericht. Wij werken samen aan het belang van onze cliënten. Op dit moment met 20 gespecialiseerde advocaten. Ook internationaal via www.laworld.com.

Doe je mee?

Voor meer informatie over ons kantoor, kijk op onze website www.vandersteenhoven.nl en/of bel voor het maken van een afspraak 020 - 607 79 78 of 06-43 36 80 73. Je kunt ook een e-mail sturen naar jan@vandersteenhoven.nl

van der Steenhoven

Herengracht 582-584
1017 CJ AMSTERDAM

Einde van pro-formapraktijk

Bij ontslag met wederzijdse instemming hoeven werkgever en werknemer geen ‘papierens dansje’ meer uit te voeren.

Waar moet bij de vaststellingsovereenkomst nog wel aan worden gedacht?

.....
Yvette van Gernerden en Ralph Jan van der Ham
advocaten te Amsterdam¹
.....

De praktijk van de zogenoemde ‘pro forma’ was vertrouwd. Ook als werkgever en werknemer het eens waren over de noodzaak tot beëindiging van de arbeidsovereenkomst, was voor de beëindiging rechterlijke tussenkomst vanuit het oogpunt van de werknemer noodzakelijk. Bij vrijwillige instemming met zijn arbeidsplaats zou hij vrijwillig werkloos zijn geworden, ten koste van zijn WW-aanspraak. Hij had onder het oude regime dus de verplichting om (op zijn minst) verweer te voeren tegen een dergelijk voorgenomen ontslag.

Daarom werd de zogenoemde ‘pro-formapraktijk’ ontwikkeld. Werkgever en werknemer legden daarbij voorwaarden voor beëindiging vast in een onderlinge regeling. De werkgever diende vervolgens een (summier) verzoekschrift in op basis van neutrale gronden, waarbij de werknemer geen verwijt van de beëindiging van de arbeidsovereenkomst werd gemaakt. De werknemer diende een (summier) verweerschrift in waarin deze weliswaar protesteerde tegen het ontslag, maar als subsidiair verweer aansloot bij het verzoek.

In een grijs verleden werd voor dergelijke verzoeken nog wel een zogenaamde ‘vijf-minuten-zitting’ gehouden, waarbij de rechter slechts verifieerde of partijen het allemaal echt zo bedoeld hadden. Ook dit raakte uit de gratie. Beide partijen gaven in hun begeleidende brieven bij de stukken aan geen behoefte te hebben aan een mondelinge behande-

.....
¹ Yvette van Gernerden en Ralph Jan van der Ham zijn als advocaat verbonden aan de sectie Employment, Pensions & Benefits van DLA Piper Nederland N.V.

Foto: René Bouwman/Hollandse Hoogte

.....
Ook het ontslag van trainer Dennis van Wijk bij de Tilburgse eredivisieclub Willem II kwam ‘in goed overleg’ tot stand.
.....

ling. De pro-formapraktijk verwerd daarmee tot een administratieve handeling, vaak ook omschreven als een ‘papierens dansje’. Voordeel voor de werkgever was dat de zaak in der minne was geregeld en er een executorial titel bestond en de kantongerechten ontvingen het nodige griffiegeld.

Om een einde te maken aan deze administratieve last voor het bedrijfsleven, introduceerde het kabinet Balkende een minder scherpe toelatingstoets tot de WW. Vanaf 1 oktober 2006 zijn werknemers niet meer verwijtbaar werkloos als zij instemmen met beëindiging van de arbeidsovereenkomst. Ondanks deze versoepeling van de toets moet er nog wel aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Zo mag er geen dringende redenen ten grondslag liggen aan het ontslag, en het einde van de arbeidsovereenkomst mag ook niet op verzoek van de werknemer plaatsvinden zonder dat er

bezwarende omstandigheden zijn. In die twee gevallen zal het UWV een WW-uitkering nog steeds weigeren. Partijen kunnen met een vaststellingsovereenkomst volstaan; daaruit dient het tegendeel van deze twee punten te blijken.

Voor het UWV is ook niet langer relevant of de overeengekomen vergoeding gelijk is aan een neutrale vergoeding conform de kantonrechtformule. In beginsel kunnen partijen dus ook een vergoedingsovereenkomst die beduidend minder bedraagt. Wel dient minimaal de fictieve opzegtermijn vergoed te zijn. Indien dat niet het geval is, is pleegt de werknemer een benadelingshandeling. Zo kan de werknemer, geheel of gedeeltelijk, alsnog de uitkering worden onttrokken.²

.....
² Een uitvoerige toelichting op deze beleidsregels van het UWV is te vinden op de website www.uwv.nl.

Zelfs de fictieve opzegtermijn hoeft niet gedekt te zijn indien de werkgever een (vergoeding voor) outplacement heeft aangeboden, en/of er sprake is van een (langdurige) periode van non-activiteit onder doorbetaling van loon of als gevolg van de financiële situatie van de onderneming.³

Nadelen

Tegenover de voordelen van de wijzigingen staan enkele nadelen. Bij de beëindiging per vaststellingsovereenkomst

.....
³ Met de wijziging in de WW is overigens niet alleen dit toetsingskader gewijzigd, maar ook het Ontslagbesluit. In dit besluit is namelijk de zogenaamde 'verklaring van geen bezwaar', ook wel de 'verkorte procedure' genoemd, geschrapt. Deze procedure, veelal gebruikt bij reorganisaties, hield in dat de werknemer een verklaring invulde geen bezwaar te hebben tegen de beëindiging van de arbeidsovereenkomst. Deze procedure is overbodig geworden nu partijen de beëindiging kunnen vastleggen in een vaststellingsovereenkomst.

dient duidelijk te zijn, conform vaste jurisprudentie van de Hoge Raad, dat de werknemer onvoorwaardelijk, onherroepelijk en ondubbelzinnig instemt met de beëindiging. Ter voorkoming van een beroep op een wilsgebrek is het daarom raadzaam om de werknemer voldoende te informeren over de gevolgen, voldoende tijd te geven voor accordering van de vaststellingsovereenkomst en waar mogelijk de werknemer juridisch te laten bijstaan. Dit dient bij voorkeur ook te worden vastgelegd in de vaststellingsovereenkomst. In geval van twijfel verdient de pro forma de voorkeur.

Verder is de vaststellingsovereenkomst over het algemeen minder gemakkelijk en minder snel executeerbaar dan een pro-forma beschikking van de kantonrechter.

Voorts geldt bij een vaststellingsovereenkomst de maand korting op de (fictieve) opzegtermijn uit art. 16 WW niet.

Omdat de verwijtbaarheidstoets weliswaar uit de WW is gehaald maar niet uit de Ziektewet (ZW), loopt die zieke werknemer een risico die (in eerste instantie) wil terugvallen op de ZW zonder beschikking maar met vaststellingsovereenkomst. Hetzelfde geldt voor de werknemer die een vaststellingsovereenkomst sluit waarbij een opzegverbod van toepassing is *en* er sprake is van een loonsanctie als gevolg van onvoldoende re-integratie-inspanningen. In die gevallen blijft de pro forma weg de meest raad-zame route.

.....
(advertenties)

Wat 'to do' als je even iemand extra nodig hebt?

Le Tableau bemiddelt exclusief in tijdelijke functies voor de advocatuur en het notariaat.

Wij springen in daar waar tijdelijk personeelstekort is door zwangerschapsverlof of ziekte en bieden assistentie bij grote projecten en (te) hoge werkdruk. Onze interim-kandidaten hebben 5 jaar of meer ervaring in de advocatuur of het notariaat en zijn zorgvuldig door onze consultants gescreend. Onze matching-rate is dankzij onze zorgvuldige voorselectie uitzonderlijk hoog.

Tevens verzorgt Le Tableau in-house en opmaat vaardigheidstrainingen exclusief voor de advocatuur en het notariaat. Wij zijn CEDEO erkend en we verstrekken NOvA en KNB punten.

Le Tableau
VOOR DE ADVOCATUUR EN HET NOTARIAAT

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met
Mr. Drs. Christ'l Dullaert (020-523 7600) of kijk op www.letableau.nl

Luistert minister Donner wel naar experts?

Aanpassing ontslagrecht

.....
Frank Ambagtsheer
arbeidsrechtadvocaat te Amsterdam
.....

Niemand op het jaarlijkse Nationaal Arbeidsrechtcongres – rechtswetenschappers, rechters, bedrijfsjuristen en arbeidsrechtadvocaten – liep ook maar enigszins warm voor de voorstellen van minister

Donner ter ‘vereenvoudiging’ van het ontslagrecht. En dat gezelschap wéét waar het over gaat, zowel in theorie als praktijk van het arbeidsrecht.

Het voorstel tot ‘vereenvoudiging’ van het ontslagrecht kan mijns inziens dat predicaat niet dragen. Het is ook zeer de vraag of werkgevers en werknemers ermee gediend zijn. Zijn voorstellen geven er geen blijk van dat minister Donner van vakinhoudelijke opvattingen van buiten zijn eigen departement heeft kennisgenomen.

De roep om vereenvoudiging van het ontslagrecht vindt zijn oorsprong in het naast elkaar bestaan van twee soorten ontslagprocedures: langs de kantonrechter (ontbinding en eventuele vergoeding) en langs het CWI. (‘kennelijk onredelijk’-procedure en lagere vergoeding). De laatste procedure mist de nuance van de eerste, alleen al door het ontbreken van een mondelinge behandeling. Misschien is de ‘kantonrechttersformule’ – waarin een rol speelt wie het meeste ‘schuld’ heeft aan het mislopen van de arbeidsrelatie – toe aan vernieuwing, het is niettemin maatwerk dat voor werkgever én werknemer beter uitpakt dan de vaste vergoeding die minister Donner wil. Een *update* van de formule zou ook aandacht kunnen besteden aan de in Europees perspectief relatief hoge vergoedingen.

Na zoveel mislukte hervormingspogingen wordt het tijd dat er in het ontslagrecht nu eens écht een knoop wordt doorgehakt. De ontslagtaak van het CWI dient te verdwijnen, en de ontbindingsprocedure heringericht. In het voorstel van Donner kan de werkgever de dienstbetrekking altijd opzeggen, mits hij een vastgestelde vergoeding betaalt. Dit is de botte bijl. Ook een slecht functionerende werknemer moet worden betaald, en een werkgever die het een beetje ‘handig’ inkleedt zal van een werknemer op wie eigenlijk niet veel is aan te merken, door

enkele betaling af kunnen. Het einde van een dienstbetrekking is een te gewichtig onderwerp om van maatwerk afscheid te nemen.

Moet de preventieve ontslagtoets gehandhaafd blijven? Ik maak het eigenlijk nooit mee dat een werkgever ‘zomaar’ van iemand afwil. Er is doorgaans wel degelijk een reden, ook al zijn sommige redenen minder steekhoudend. Als een ontbindingsverzoek wordt ingediend, wordt er meestal ontbonden. Als de verhouding eenmaal stuk is, moeten partijen uit elkaar. Wordt een ontbinding toch geweigerd, dan gebeurt het maar zelden dat partijen nog met elkaar verder kunnen; komt het alsnog tot het einde van de arbeidsovereenkomst, dan wordt een stevige vergoeding door de werknemer bedongen.

Het dient de kantonrechter moeilijk te worden gemaakt om een gevraagde ontbinding te weigeren. In de wet kan worden opgenomen dat de kantonrechter een gevraagde ontbinding *moet* toewijzen tenzij hij het verzoek daartoe *kennelijk onredelijk* acht; de kantonrechter kan al dan niet een vergoeding toekennen.

Nog een enkel woord over scholing. In het voorstel van Donner kunnen door de werkgever gemaakte scholingskosten van de beëindigingvergoeding worden afgetrokken. Het nut van *education permanente* is moeilijk betwistbaar. Omdat dit niettemin per functie-niveau verschilt, is rechtstreekse koppeling aan de vergoeding geen gelukkige greep. Ook hier is maatwerk gewenst.

Binnenkort zullen de congresbijdragen worden gebundeld. Zowel minister Donner als zijn opposenten raad ik lezing daarvan van harte aan, in de hoop dat het niet al te laat is. Het ontslagrecht is te belangrijk om bij de hervorming ervan de experts te passeren.

rechter schrijft terug

Jan van der Does

Geen flauwekul en staccato

Het is wonderlijk dat communicatie zo vaak naar wens verloopt. Het betreft immers een ingewikkeld proces met diverse hobbels.

Het startpunt is een emotie, een individuele beleving. Deze emotie moet worden verwoord. Uit het arsenaal aan woorden dat de spreker ten dienste staat, kiest hij er één. Die keuze is een vertaalslag. De emotie wordt geobjectiveerd van een allereerste beleving in een taal die ieder verstaat. Daarmee gaat glans verloren. De emotie dreigt in de verwoording een gemeenplaats te worden. Als de emotie een overrompelende ervaring is, dan schieten woorden te kort. Maar de spreker waagt het erop en gaat er als vanzelf van uit dat hij bij de luisteraar dezelfde emotie oproept, als die hij ervaart.

Het is nog maar de vraag of dit gebeurt. De luisteraar vernemen het woord en dit kan hem associaties geven, ten dele bepaald door eigen ervaringen, waar de spreker geen weet van heeft.

Wie een vreemde taal leert, weet er alles van. Een vreemdeling die zegt: 'Jammer, pindakaas!', heeft een schakel in het Nederlands gemist. De dubbele omzetting van de taal van de spreker naar de taal van de luisteraar, gebeurt doorgaans in fracties van een seconde.

Mr. Janneke van der Meer beheerst als geen ander de taal waar advocaten in excelleren. Helder, aanvullend, recht op het doel af, imponerend, geen flauwekul en staccato. Advocaten voelen zich er goed bij. Anderen hebben hun bedenkingen.

Toen zij een vreemdeling ter zijde stond, greep zij routineus naar de bekende stijl. In de brief aan de ambtenaar van de IND voegde zij, om geen enkel misverstand te laten bestaan, de volgende zin toe: 'En nu laat u de zaak toch niet enkele maanden liggen? Mijn cliënte heeft groot belang bij een spoedige beslissing.'

Het had een averechts effect. De bij voorbaat verongelijkte en verwijtende toon riep bij de beslisambtenaar wellicht asso-

ciaties op met de sfeer waarin zijn huwelijk was vastgelopen, of met een grimmig verlopen functioneringsgesprek. Wellicht had mr. Van der Meer te raak geschoten en daarmee een open zenuw beroerd. In ieder geval duurde het niet maanden, maar jaren voordat een beslissing werd genomen – en deze was negatief.

Toen de zaak uiteindelijk ter zitting kwam, zocht mr. Van der Meer duidelijk naar woorden om haar ontsteltenis over de gang van zaken te uiten. Daarbij deelde zij mee dat haar cliënte haar had toevertrouwd dat zij in het land van herkomst was verkracht. En een zo ernstig feit had de IND gemist bij de interviews die waren afgenomen. Wederom een bewijs van de weinig professionele wijze waarop de betreffende ambtenaren te werk waren gegaan. Aldus mr. Van der Meer.

De vreemdeling vroeg of zij iets mocht zeggen. Zij was niet verkracht in het land waar zij vandaan kwam, maar in Nederland, in het asielzoekerscentrum.

Mr. Van der Meer moest even schakelen. Bij het woord verkrachting was zij er kennelijk van uitgegaan, dat dit deel uitmaakte van het vluchtverhaal. Want dat was toch altijd zo? Zij had als ervaren advocaat aan een half woord genoeg. Maar zij herstelde zich snel en ging fortissimo door. Immers, het lange wachten waartoe haar cliënte was veroordeeld, had ook nog een verkrachting opgeleverd. Nota bene in Nederland. Als er gens het woord 'schrijnend' op van toepassing was, dan was dat wel op de situatie van haar cliënte.

En daarmee had het woord 'schrijnend' zijn entree gemaakt. Het was geen argeloos woord. Het opent deuren die normaal gesloten blijven. Maar de vertaalslag die mr. Van der Meer al had gemaakt, moest nu eerst naar de beslisambtenaar. Dat de uitkomst meer dan een seconde zou duren, dat was ook zonder interventie van mr. Van der Meer wel voorspelbaar.

Het bureau van de orde

Onderwerp	Telefoonnummer	E-mailadres
Algemene informatie	070-335 35 35	info@advocatenorde.nl
N.a.w.-gegevens advocatuur	070-335 35 29	info@barbeheer.nl
Auditbureau (kwaliteitszorg)	070-335 35 71 / 82	audit@advocatenorde.nl
Centrale Controle Verordeningen	070-335 35 26	ccv@advocatenorde.nl
Landelijke financiële bijdrage	070-335 35 23	finorg@advocatenorde.nl
Communicatie (o.a. brochures)	070-335 35 52	pr@advocatenorde.nl
BalieNet-certificaten	070-335 35 71 / 26 / 92	certificaat@advocatenorde.nl
Overige vragen van advocaten	070-335 35 71 / 86	helpdesk@advocatenorde.nl
Opleiding		
Beroepsopleiding (09.00-12.00 uur)	070-335 35 55	opl@advocatenorde.nl
Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO)	070-335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
Permanente Opleiding (PO)	070-335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
Permanente Opleiding (ontheffingen)	070-335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl
Vrijstellingen BO en VSO	070-335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl

Neuhuyskade 94, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag
Telefoonnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 35
Faxnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 31

Opleidingen

VSO

Sociaal zekerheidsrecht

De gang van zaken in een arbeidsongeschiktheidsprocedure

22-11-2007	09:45-16:30 uur
29-11-2007	09:45-16:30 uur
Plaats	Utrecht
Doelgroep	VSO/PO
Niveau	*
Instelling	OSR Juridische Opleidingen,
tel.	030-2315314
Docent(en)	mr. P.H. Burger, mr. W.G.H. van de Wetering
Cursusprijs	VSO € 745 geen btw
PO € 795 geen btw	
Opleidingspunten	10 Juridisch
- Beroepsvaardigheden	
- Management/Organisatie	
10 Totaal	

PO

Arbeidsrecht

Grotius vervolgoopleiding Arbeidsrecht

19-11-2007	13:30-21:30 uur
Plaats	Zeist
Doelgroep	PO
Niveau	*** Actualiteiten
Instelling	Grotius Academie,
tel.	024-3612492

Docent(en) mr. R.A.A. Duk, prof. mr. G.J.J. Heerma van Voss, mr. M.S.A. Vegter, prof. mr. W.A. Zondag
Cursusprijs € 525 geen btw
Opleidingspunten
05 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
05 Totaal

Arbeidsrecht in de praktijk: de zieke werknemer

27-11-2007	10:00-16:30 uur
Plaats	Rotterdam
Doelgroep	PO
Niveau	**
Instelling	Instituut voor Arbeidsrecht,
tel.	0182-358252
Docent(en)	mr. P.S. Fluit, mr. D.M. van Genderen, drs. R.A. Heida
Cursusprijs	€ 495 exclusief btw
Opleidingspunten	05 Juridisch
- Beroepsvaardigheden	
- Management/Organisatie	
05 Totaal	

Oudere werknemer: binnenhalen, binden of exit?

06-12-2007	09:30-16:30 uur
Plaats	's-Hertogenbosch
Doelgroep	PO
Niveau	**
Instelling	Instituut voor Arbeidsrecht,
tel.	0182-358252
Docent(en)	mr. E.L.J. Bruyninckx, mr. D.J. Buijs, mr. M.J.M.T. Keulaers, ir. C.A.J. Lijtjens, mr. J. Meijer, ir. C. Pannevis, prof. mr. W.A. Zondag
Cursusprijs	€ 475 exclusief btw
Opleidingspunten	

05 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
05 Totaal

Burgerlijk (proces)recht

<i>Burgerlijk procesrecht</i>	
14-12-2007	10:00-16:30 uur
Plaats	Amsterdam
Doelgroep	PO
Niveau	**
Instelling	Vermande Studiedagen,
tel.	070-3789896
Docent(en)	mr. S.M.A.M. Venhuizen, mr. J.W. Westenberg
Cursusprijs	€ 695 exclusief btw
Opleidingspunten	05 Juridisch
- Beroepsvaardigheden	
- Management/Organisatie	
05 Totaal	

Fiscaal recht

<i>Masterclass Fiscale aspecten van (echt)scheiding</i>	
13-12-2007	09:30-16:30 uur
Plaats	Baarn
Doelgroep	PO
Niveau	** Actualiteiten
Instelling	Belastingacademie,
tel.	070-3198910
Docent(en)	mr. F. van den Barselaar, mr. P.F.H. Weishaupt
Cursusprijs	€ 645 exclusief btw
Opleidingspunten	06 Juridisch
- Beroepsvaardigheden	
- Management/Organisatie	
06 Totaal	

Intellectuele eigendom

<i>The Effects of Electronic Commerce on Certain Intellectual Property Rights</i>	
19-12-2007	16:00-18:00 uur
Plaats	Utrecht
Doelgroep	PO
Niveau	*** Actualiteiten
Instelling	Centrum voor Intellectueel Eigendomsrecht,
tel.	030-2537153
Docent(en)	dr. T.H.E. Hays
Cursusprijs	n.n.b.
Opleidingspunten	02 Juridisch
- Beroepsvaardigheden	
- Management/Organisatie	
02 Totaal	

Letselfschade

<i>Van FML naar belastbaarheid</i>	
22-11-2007	09:30-16:30 uur
Plaats	Ede
Doelgroep	PO
Niveau	*** Actualiteiten

Instelling Laumen Expertise, tel. 0318-629429
Docent(en) drs. F. Elemans, J. Laumen
Cursusprijs € 375 exclusief BTW
Opleidingspunten
05 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
05 Totaal

19e LSA symposium 'De kosten van het geschil'

25-01-2008	10:00-16:45 uur
Plaats	Scheveningen
Doelgroep	PO
Niveau	*** Actualiteiten
Instelling	Vermande Studiedagen,
tel.	070-3789896
Docent(en)	prof. mr. A.J. Akkermans, prof. mr. T. Hartlief, mr. F.T.H. Kremer, mr. H. Lebbing, mr. dr. W. Weterings, mr. J. Wildeboer
Cursusprijs	€ 350 exclusief btw
Opleidingspunten	04 Juridisch
- Beroepsvaardigheden	
- Management/Organisatie	
04 Totaal	

Onroerend goedrecht

<i>Studiemiddag Appartementsrecht</i>	
21-11-2007	14:30-16:45 uur
Plaats	Utrecht
Doelgroep	PO
Niveau	**
Instelling	Vereniging voor Vastgoed Juristen,
tel.	030-2121667
Docent(en)	mr. Y. van Ballegooyen, mr. G. Verdoes Kleijn
Cursusprijs	€ 50 inclusief btw
Opleidingspunten	02 Juridisch
- Beroepsvaardigheden	
- Management/Organisatie	
02 Totaal	

Sociaal zekerheidsrecht

De gang van zaken in een arbeidsongeschiktheidsprocedure

22-11-2007	09:45-16:30 uur
29-11-2007	09:45-16:30 uur
Plaats	Utrecht
Doelgroep	VSO/PO
Niveau	*
Instelling	OSR Juridische Opleidingen,
tel.	030-2315314
Docent(en)	mr. P.H. Burger, mr. W.G.H. van de Wetering
Cursusprijs	VSO € 745 geen btw

PO € 795 geen btw
Opleidingspunten
10 Juridisch
- Beroepsvaardigheden
- Management/Organisatie
10 Totaal

Straf(proces)recht

<i>Jeugdstrafrecht</i>	
22-11-2007	16:15-19:00 uur
Plaats	Den Haag
Doelgroep	PO
Niveau	**
Instelling	Haagrecht Advocaten,
tel.	070-3141900
Docent(en)	mr. M.W. Stoet
Cursusprijs	€ 119 inclusief btw
Opleidingspunten	02 Juridisch
- Beroepsvaardigheden	
- Management/Organisatie	
02 Totaal	

Verdieping Jeugdstrafrecht

13-12-2007	09:00-17:00 uur
Plaats	Amsterdam
Doelgroep	PO
Niveau	**
Instelling	PAO Eggens Instituut UvA,
tel.	020-5253407
Docent(en)	drs. N. Duits, mr. J.H. de Graaf, mr. H.W.J. de Groot, H. Kaldenbach, mr. M. van Vuuren
Cursusprijs	€ 575 geen btw
Opleidingspunten	06 Juridisch
- Beroepsvaardigheden	
- Management/Organisatie	
06 Totaal	

ADR/Mediation

Conflicten binnen teams, last of lust?

10-12-2007	10:00-17:00 uur
Plaats	Maartensdijk
Doelgroep	PO
Niveau	**
Instelling	Mediation & Training Network The Lime Tree,
tel.	030-2255910
Docent(en)	H.L.A. Drescher
Cursusprijs	€ 495 geen btw
Opleidingspunten	- Juridisch
- Beroepsvaardigheden	
- Management/Organisatie	
05 Totaal	

MED02 Merlijn Mediation Tegenpartij of Conflictpartner (Opleiding tot NMI-mediator) 6 daagse Wintercourse 1

15-01-2008	10:00-20:00 uur
16-01-2008	09:00-20:00 uur
17-01-2008	09:00-17:00 uur

In deze rubriek het cursusaanbod in het kader van de Permanente Opleiding (PO) en het cursusaanbod voor de Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO). De door de Orde erkende opleidingsinstellingen naast PO-cursussen kunnen tevens VSO-cursussen voor advocaat-stagiaires organiseren.

29-01-2008 10:00-20:00 uur
 30-01-2008 09:00-20:00 uur
 31-01-2008 09:00-17:00 uur
 Plaats Nuland
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling Merlijn BV,
 tel. 073-5323582
 Docent(en) mr. drs. H.J.
 Bonenkamp, mr. E. Krens, drs.
 H.E. Niehoff, mr. M.L.F.J. Schyns,
 mr. K.E.M. van der Stappen,
 drs. J.W.M. van der Waerden
 Cursusprijs € 3590 geen btw
 Opleidingspunten
 01 Juridisch
 45 Beroepsvaardigheden
 - Management/Organisatie
 46 Totaal

*MED01 Merlijn Mediation Tegen-
 partij of Conflictpartner (Oplei-
 ding tot NMI-mediator)
 8-daagse Voorjaar I 2008*

13-02-2008 10:00-20:00 uur
 14-02-2008 09:00-17:00 uur
 11-03-2008 10:00-20:00 uur
 12-03-2008 09:00-17:00 uur
 02-04-2008 10:00-20:00 uur
 03-04-2008 09:00-17:00 uur
 23-04-2008 10:00-20:00 uur
 24-04-2008 09:00-17:00 uur
 Plaats Nuland
 Doelgroep PO
 Niveau *
 Instelling Merlijn BV,
 tel. 073-5323582
 Docent(en) mr. drs. H.J.
 Bonenkamp, mr. M.C.P. Houben,
 mr. E. Krens, drs. H.E. Niehoff,
 mr. M.L.F.J. Schyns, mr. K.E.M.
 van der Stappen, drs. J.W.M. van
 der Waerden
 Cursusprijs € 3830 geen btw
 Opleidingspunten
 03 Juridisch
 51 Beroepsvaardigheden
 - Management/Organisatie
 54 Totaal

Intervisie

*Intervisie/Intercollegiaal
 gestructureerd overleg*
 18-12-2007 13:00-17:00 uur
 Plaats Maastricht
 Doelgroep PO
 Niveau *
 Instelling PAO Universiteit
 Maastricht,
 tel. 043-3883273
 Docent(en) mr. D. Garé,
 mr. J. Serrarens, mr. C. Hermans,
 mr. E. Ramakers
 Cursusprijs € 345 geen btw
 Opleidingspunten
 - Juridisch
 03 Beroepsvaardigheden
 - Management/Organisatie
 03 Totaal

Algemeen management

*Clubseminar Van maatschap
 naar nv of bv*
 06-12-2007 13:30-18:30 uur
 Plaats Amsterdam

Het niveau van de opleidingen is als volgt weergegeven:

- * *Basisniveau* (doorgaans minder dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; weinig tot geen voorkennis aanwezig).
- ** *Verdiepingsniveau* (doorgaans meer dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; basiskennis aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).
- *** *Specialisatieniveau* (doorgaans meer dan 3 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; hoog kennisniveau aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).

Doelgroep PO
 Niveau ** Actualiteiten
 Instelling KSU Studie,
 tel. 020-4496420
 Docent(en) mr. W. Bosse,
 mr. E.H. Kramer, mr. L. Kuypers,
 mr. A. Stroeve
 Cursusprijs € 450 exclusief btw
 Opleidingspunten
 - Juridisch
 - Beroepsvaardigheden
 04 Management/Organisatie
 04 Totaal

Kom op voor de rechten van alle kinderen die bescherming nodig hebben. Defence for Children International heeft geld nodig om te kunnen werken aan een rechtvaardige wereld voor kinderen.

Help ons vechten
 voor kinderrechten

Giro 354402

**DEFENCE for
 CHILDREN
 International**

Meer weten over kinderrechten?
www.defenceforchildren.nl
 telefoon: 020 - 4203771

Beëdigd als advocaat:

Poeyer, mr. A.J.M. van, Fred. Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD) Amsterdam, tel.

020-5785785, fax 020-5785800, e-mail info@loyensloeff.com

Schoorl, mr. A.W.F., Scheich Zayed Road / The Exchang BD, 5th floor Dific, PO 506569 Dubai/Verenigde Arabische Emiraten

Beëdigd als advocaat en procureur:

Abma, mr. J.A., Heliconweg 52 (8914 AT) postbus 161 (8900 AD) Leeuwarden, tel. 058-2941614, fax 058-2941615, e-mail info@deboeregberts.nl

Avest, mw. mr. J.G.M. ter, Schoolplein 5-a (3581 PX) postbus 13319 (3507 LH) Utrecht, tel. 030-2313646, fax 030-2342995

Cordang, mw. mr. A.P.J., Emmasingel 38 (6001 BD) postbus 196 (6000 AD) Weert, tel. 0495-532583, fax 0495-540755, e-mail cordang@hoeberechts.nl

Cox, mw. mr. S.M.W., Noorderpoort 7 (5916 PJ) postbus 496 (5900 AL) Venlo, tel. 077-3201920, fax 077-3513491, e-mail s.cox@vlsla.nl

Fiers, mr. M., Essenlaan 4 (3062 NM) postbus 4124 (3006 AC) Rotterdam, tel. 010-2140400, fax 010-2140211, e-mail info@jongeadvocaten.nl

Franken, mw. mr. H.S., Max Euwelaan 75 (3062 MA) Rotterdam, tel. 010-2121220, fax 010-2120500, e-mail mail@vandijkadvocaten.nl

Frouws, mr. W., Predikerherenstraat 24 (3512 TN) postbus 686 (3500 AR) Utrecht, tel. 030-2307100, fax 030-2307105

Gerbrandij, mr. W.A.P., De Boelelaan 7 (1083 HJ) Amsterdam, tel. 020-4043410, fax 020-4043411, e-mail gerbrandij@gerbrandij.nl

Hage, mr. C.A., Maliebaan 10-a (3581 CN) postbus 14033 (3508 SB) Utrecht, tel. 030-2364600, fax 030-2364192, e-mail utrecht@vandiepen.com

Hart, mr. J.S. 't, 's-Gravenweg 661-cd (3065 SC) Rotterdam

Hoft, mr. R. van 't, Poelendaelesingel 10 (4335 JA) Middelburg, tel. 0118-882000

Jaminon, mw. mr. L.E.I.K., Wilhelminalaan 232 (6101 JL) postbus 39 (6100 AA) Echt, tel. 0475-485080, fax 0475-482268, e-mail advocaten@hilkens.nl

Koning, mr. J.P. de, Nieuwe Gracht 124 (2011 NM) postbus 280 (2000 AG)

Haarlem, tel. 023-5530230, fax 023-5530260, e-mail info@pjsadvocaten.nl

Mauritz, mw. mr. H.M., Vleutenseweg 250 (3532 HR) postbus 8201 (3503 RE) Utrecht, tel. 030-2900633, fax 030-2900839, e-mail mauritz@dassendrykoningen.nl

Mollema, mr. W., Wiarda-plantage 9 (8939 AA) postbus 17 (8900 AA) Leeuwarden, tel. 058-2347347, fax 058-2126029, e-mail leeuwarden@triplaw.nl

Mulder, mr. P.H.A., Wierdensestraat 33 (7607 GE) postbus 38 (7600 AA) Almelo, tel. 0546-455433, fax 0546-454888, e-mail info@huizenh.nu

Noord, mw. mr. C. van, Wilhelminaplein 16 (3072 DE) postbus 50535 (3007 JA) Rotterdam, tel. 010-4100055, fax 010-4815172, e-mail info@herikverhulst.nl

Paap, mw. mr. K.K., Rivium Westlaan 46 (2909 LD) Capelle aan den IJssel, postbus 4043 (3006 AA) Rotterdam, tel. 010-2888800, fax 010-2888828, e-mail mail@damkru.nl

Radovic, mw. mr. S., Heliconweg 52 (8914 AT) postbus 161 (8900 AD) Leeuwarden, tel. 058-2941614, fax 058-2941615, e-mail info@deboeregberts.nl

Roelfs, mw. mr. Y.J.D., Steenenstraat 2 (3262 JM) Oud Beijerland, tel. 0186-643030,

fax 0186-615057, e-mail info@schep-advocaten.nl

Rijke, mw. mr. M. de, Van Alkemadelaan 700 (2597 AW) postbus 30311 (2500 GH) Den Haag, tel. 070-3538800, fax 070-3538811, e-mail info@twobirds.com

Smallegange, mw. mr. L.N., Houttuinlaan 3 (3447 GM) postbus 171 (3440 AD) Woerden, tel. 0348-575560, fax 0348-575762

Strikwerda, mw. mr. N., Maliesingel 30 (3581 BJ) postbus 14093 (3508 SC) Utrecht, tel. 030-2313523, fax 030-2312754, e-mail n.strikwerda@vanslagmaat.nl

Teunissen, mw. mr. J.J.F.G., Patersstraat 15-17 (5801 AT) postbus 130 (5800 AC) Venray, tel. 0478-556694, fax 0478-556678, e-mail teunissen@putt.nl

Thoor, mw. mr. S.E.H. van, Nieuwe Gracht 124 (2011 NM) postbus 280 (2000 AG) Haarlem, tel. 023-5530230, fax 023-5530260, e-mail info@pjsadvocaten.nl

Timmer, mw. mr. L.A.E., Heemraadssingel 165 (3022 CG) postbus 25106 (3001 HC) Rotterdam, tel. 010-2092300, fax 010-2092309

Velde, mr. H.H.D. van, Ramstraat 31-33 (3581 HD) postbus 13086 (3507 LB) Utrecht, tel. 030-2122800, fax 030-2520244, e-mail kbs@kbs.netlaw.nl

Voskamp, mw. mr. J., A. Hofmanweg 5-a (2031 BH) postbus 6030 (2001 HA) Haarlem, tel. 023-7505147, fax 023-7505148, e-mail info@jagerwesterwoudt.nl

Zwaga, mr. B., Poelendaelesingel 10 (4335 JA) Middelburg, tel. 0118-882000

Praktijk neergelegd:

Aertsen, mr. D.W., Utrecht, 29-08-2007

Aken, mw. mr. K.M. van, Eindhoven, 30-08-2007

Baart-Roeloffzen, mw. mr. E.M., Berkel en Rodenrijs, 30-09-2007

Bakhuizen, mr. A.G.C., Gouda, 01-09-2007

Baldewising, mw. mr. G.P., Den Haag, 31-08-2007

Bonger, mr. M., Amsterdam, 31-08-2007

Boskma, mr. K.T., Utrecht, 25-09-2007

Bots, mr. F.P.J., Maastricht, 26-10-2007

Boxsel, mr. L.E.M. van, Eindhoven, 18-10-2007

Burgers, mw. mr. M.J.A.M., Tilburg, 31-08-2007

Bijl, mr. J.J., Tilburg, 01-10-2007

Coul-Wösten, mw. mr. M.M.A.M., Breda, 01-10-2007

Dutscher, mw. mr. C., Amsterdam, 20-09-2007

Garnaat, mr. B., Amsterdam, 12-10-2007

Hamelink-Bouwman, mw. mr. G.H., Drachten, 31-08-2007

Have, mr. A.M. ten, Groningen, 01-09-2007

Holt, mw. mr. L.K.,

Meldingen voor deze rubriek kunnen worden doorgegeven aan: adres@advocatenorde.nl

Hoogeveen, 01-09-2007
Jager, mr. B.E.,
 Amersfoort, 25-07-2007
Krips, mr. A.A.,
 Amsterdam, 12-10-2007
Kroeks, mw. mr. S.M.H.,
 Utrecht, 01-09-2007
Louter, mr. A.J., Enschede,
 01-09-2007
Lucas, mr. S.R.A.,
 Amsterdam, 01-09-2007
Maaren, mr. T.L. van,
 Amsterdam, 11-10-2007
Maduro, mw. mr. J.V.,
 Utrecht, 01-09-2007
Meijer, mw. mr. A.I.L.J.,
 Maria Heide, 31-08-2007
Mosmans, mw. mr. M.A.,
 Den Haag, 01-09-2007
Muntinga, mw. mr. J.S.,
 Hoogeveen, 01-09-2007
Roorda, mw. mr. M.M.E.,
 Rotterdam, 12-10-2007
Rooijen, mr. B.J. van,
 Amsterdam, 11-10-2007
Rijke, mr. M., Nijmegen,
 01-09-2007
Sabourian, mw. mr. B.,
 Amsterdam, 01-09-2007
Sanders, mr. C.M.,
 Haarlem, 03-09-2007
Strooboscher, mr. E.,
 Arnhem, 06-09-2007
Stroom, mw. mr. drs. M.P.
 van der, Rotterdam,
 01-09-2007
Tekenburg, mw. mr. N.P.
 van, Amsterdam,
 13-09-2007
Verwer, mw. mr. S.K.,
 Amsterdam, 01-09-2007
Vries, prof. mr. R.J. de,
 Amsterdam, 05-09-2007
Weert, mw. mr. K.V. van,
 Arnhem, 01-09-2007
Wiertz-Ermers, mw. mr.
 M.A., Amsterdam,
 14-09-2007
Wolf, mr. C. de, Amster-
 dam, 03-09-2007
Zwan, mw. mr. D.M.A. van
 der, Amsterdam, 11-10-2007

Overleden:

Bakker Schut, mr. P.H.,
 Amsterdam, 13-10-2007

Kantoorver- plaatsing:

Asseldonk-Hamers, mw.
 mr. L.J.J. van: Claudius
 Prinsenlaan 130 (4818 CP)
 Breda, tel. 076-5223677,
 fax 076-5149403, e-mail
 info@houbenadvocaten.nl

Asten, mr. J.P. van (Den
 Bosch): Baronielaan 139
 (4818 PD) postbus 4891
 (4803 EW) Breda,
 tel. 076-5213536,
 fax 076-5649189, e-mail
 j.vanasten@kroon-part-
 ners.nl

Backerra, mw. mr. C.C.H.M.
 (Den Bosch): Baronielaan
 161 (4818 PG) Breda,
 tel. 076-5222346,
 fax 076-5221215, e-mail
 info@baronie-advocaten.
 nl

Bakker, mr. D.J. (Amster-
 dam): Rontgenlaan 31
 (2719 DX) Zoetermeer,
 tel. 079-3203366,
 fax 079-3418248

Bank, mw. mr. P.E.M.
 (Utrecht): Herengracht 304
 (1016 CD) Amsterdam,
 tel. 020-6736800,
 fax 020-6736900

Beele, mw. mr. S.C.
 (Alphen aan den Rijn):
 Bredewater 12 (2715 CA)
 postbus 3020 (2700 LA) Zoe-
 termeer, tel. 079-3448181,
 fax 079-3427990, e-mail
 site@srk.nl

Berckel-Dekker, mw. mr.
 H.E. van: Stationsplein
 99-101 (5211 BM) postbus
 396 (5201 AJ) Den Haag,
 tel. 073-6161100,
 fax 073-6161199, e-mail
 hvanberckel@hpla.nl

Béréños, mw. mr. Y.M.:
 Rijnsburgerweg 14 (2334
 BM) postbus 788 (2300 AT)
 Leiden, tel. 071-5155843,
 fax 071-5172720

Berg, mr. C. van den:
 Marsweg 55 (8013 PE) post-
 bus 488 (8000 AL) Zwolle,
 tel. 038-4222232,
 fax 038-4229004, e-mail
 cvandenbergh@chello.nl

Berge, mr. E.A.H. ten (Den
 Haag): Tiendweg 14-a (2671
 SB) postbus 399 (2670 AK)
 Naaldwijk, tel. 0174-629333,
 fax 0174-628914, e-mail
 tenberge@ebh-elshof.nl

Biggelaar, mw. mr.
 J.P.A.J.C.: Bijsterveldenlaan
 167 (5045 ZS) Tilburg,
 tel. 013-5703286, e-mail
 jacqueline@biggelaar-ad-
 vocaten.nl

Bitter, mr. M.: Singapore-
 straat 74 (1175 RA) postbus
 144 (1170 AC) Badhoevedorp,
 tel. 020-6558225,
 fax 020-6558262, e-mail
 bitter@abu.nl

Bocu, mr. S.: De Mulderij
 6-a (3831 NV) postbus 233
 (3830 AE) Leusden,
 tel. 033-4946936,
 fax 033-4952456, e-mail
 fxda@hagensadvocaten.nl

**Borger van der Burg-
 Holstege**, mw. mr. F. (Am-
 sterdam): Prins Bernhard-
 laan 35 (2404 NE) postbus
 155 (2400 AD) Alphen aan
 den Rijn, tel. 0172-503250,

fax 0172-503200, e-mail
 email@lagrolaw.nl

Bos, mw. mr. S.E., Am-
 stelveenseweg 638 (1081 JJ)
 postbus 75258 (1070 AG)
 Amsterdam,
 tel. 020-5419888,
 fax 020-5419999, e-mail
 suzanne.bos@dlapiper.
 com

Bosscher, mr. D.J.B.
 (Amsterdam): Pantheon 25
 (7521 PR) postbus 109 (7500
 AC) Enschede,
 tel. 053-4804200,
 fax 053-4804299, e-mail
 d.j.b.bosscher@kien-
 huishoving.nl

Braam, mw. mr. S.L.:
 Newtonlaan 203 (3584 BH)
 postbus 85250 (3508 AG)
 Utrecht, tel. 030-2121111,
 fax 030-2121333, e-mail
 sybeline.braam@cms-dsb.
 com

Brans, mw. mr. M.C. (Arn-
 hem): Gustav Mahlerplein
 50 (1082 MA) postbus 75505
 (1070 AM) Amsterdam,
 tel. 020-6056000,
 fax 020-6056700, e-mail
 info@houthoff.com

Brinkman, mw. mr. M.E.:
 Leidsegracht 10 (1016 CK)
 postbus 10180 (1001 ED)
 Amsterdam,
 tel. 020-5305200,
 fax 020-5305299, e-mail
 info@steklaw.com

Bugter, mr. J.P.F.R.: Apol-
 lolaan 151 (1077 AR) postbus
 75546 (1070 AM) Amster-
 dam, tel. 020-3051600,
 fax 020-3051699, e-mail
 jaromir.bugter@spigthoff.
 com

Burema MBA, mr. J.: Bus-
 plein 32-b (1315 KV) postbus

10313 (1301 AH) Almere,
 tel. 036-5481177,
 fax 036-5481170, e-mail
 burema@nwh-advocaten.
 nl

Campen, mr. A.C. van
 (Arnhem): Margrietstraat 13
 (5401 CH) postbus 18 (5400
 AA) Uden, tel. 0413-339033,
 fax 0413-339066, e-mail
 uden@viln.l

Coppens, mr. A.M.H.C.
 (Deurne): Swalmerstraat 61
 (6041 CW) postbus 458
 (6040 AL) Roermond,
 tel. 0475-420033,
 fax 0475-316182, e-mail
 coppens@goorts-coppens.
 nl

Daalen, mr. O.L. van (Am-
 sterdam): Zuid-Holland-
 laan 7 (2596 AL) postbus
 90851 (2509 LW) Den Haag,
 tel. 070-3285226,
 fax 070-3285325, e-mail ot.
 vandaalen@debrauw.com

Dalen, mr. G.-J. van:
 Claude Debussylaan 54
 (1082 MD) postbus 2720
 (1000 CS) Amsterdam,
 tel. 020-5517469,
 fax 020-6267949, e-mail
 gert-jan.vandalen@baker-
 net.com

Dam, mw. mr. A.D.C.P.
 (Rotterdam): Gustav Mahl-
 erplein 2 (1082 MA) postbus
 75510 (1070 AM) Amsterdam,
 tel. 020-7953228,
 fax 020-7953900, e-mail
 sharon.dam@bdn.nl

Donker, mw. mr. M.L.
 (Amsterdam): 26 Throg-
 morton Street (EC2N 2AN)
 London/Groot-Brittannie,
 tel. 0044-20-7826-3070,
 fax 0044-20-7826-3080,
 e-mail manja.donker@
 loyensloeff.com

Drunen, mr. B.L.A. van (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771771, fax 020-5771775, e-mail berry.vandrunen@debrauw.com

Dings, mr. H.M.L. (Den Bosch): Noorderpoort 7 (5916 PJ) postbus 496 (5900 AL) Venlo, tel. 077-3201920, fax 077-3513491, e-mail h.dings@vlsa.nl

Doets, mr. C.A.: Strawinskylaan 2001 (1077 ZZ) postbus 75640 (1070 AP) Amsterdam, tel. 020-5460606, fax 020-5460123, e-mail andries.doets@stibbe.com

Dooren, mr. R.A.L.M. van (Sittard): Bergerstraat 2 (6226 NA) postbus 1750 (6201 BT) Maastricht, tel. 043-3626665, fax 043-3626562, e-mail dooren@boelszanders.nl

Dijk, mw. mr. A.G. van (Rotterdam): Zuidplein 180 (1077 XV) Amsterdam, tel. 020-7996200, fax 020-7996300

Dijkers, mr. B.P.G. (Eindhoven): Landdrostdreef 100 (1314 SK) posbus 10080 (1301 AB) Almere, tel. 036-5488000, fax 036-5488008, e-mail dijkers@willemsvanderbaan.nl

Efferink, mr. H.H. van (Rotterdam): Oranjestraat 6 (2514 JB) postbus 9 (2501 CA) Den Haag, tel. 070-3603151, fax 070-3627075, e-mail denhaag@vandiepen.com

Enneking-Vermeer, mw. mr. M.: Stationsplein 99-101 (5211 BM) postbus 396 (5201 AJ) Den Bosch, tel. 073-6161100, fax 073-6161199, e-mail menneking@hpla.nl

Eijpe, mw. mr. drs. L.H.M. (Amsterdam): Jacobus Verhoeflaan 5 (1412 EN) Naarden, postbus 1309 (1400 BH) Bussum, tel. 06-46022290, fax 035-6783131, e-mail linda.eijpe@skoopadvocaten.nl

Gerrits, mw. mr. E.J.: Paradijslaan 42-b (5611 KP) postbus 760 (5600 AT) Eindhoven, tel. 040-2198430, fax 040-2198435, e-mail evelyn.gerrits@vmbs-advocaten.nl

Gerven, mr. E.H.J. van (Roermond): Kerkstraat Zuid 19 (5701 PL) postbus 422 (5700 AK) Helmond, tel. 0492-544435, fax 0492-527895, e-mail gerven@goorts-coppens.nl

Geus, mr. B. de: High Tech Campus 44 / Bldg HTC 44 Room 4 B03 (5656 AE) postbus 220 (5600 AE) Eindhoven, tel. 040-2741568, fax 040-2745267, e-mail bart.de.geus@philips.com

Gier, mr. A.J. de: Maliebaan 70 (3581 CV) Utrecht, tel. 030-2315708, fax 030-2315847, e-mail degier@dgb.nl

Groot, mr. J.W. de: Gustav Mahlerplein 50 (1082 MA) postbus 75505 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-6056000, fax 020-6056700, e-mail info@houthoff.com

Haaxma, mr. E.: Stationsplein 99-101 (5211 BM) postbus 396 (5201 AJ) Den Bosch, tel. 073-6161100, fax 073-6161199, e-mail ehaaxma@hpla.nl

Haastert-Allertz, mw. mr. M.G.I.A. van (Brunssum): Sittarderweg 1 (6301 GC) Valkenburg/LB, tel. 043-6014209, fax 043-6010081, e-mail vanhaastert@at-advocaten.nl

Hartman, mw. mr. M. (Rotterdam): Strawinskylaan 1999 (1077 XV) postbus 7113 (1007 JC) Amsterdam, tel. 020-7171000, fax 020-7171111, e-mail marielle.hartman@nautadutilh.com

Heere, mw. mr. G.C.: Apollolaan 151 (1077 AR) postbus 75546 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-3051600, fax 020-3051699, e-mail info@spigthoff.com

Helmond, mr. T.R.M. van (Nijmegen): Fred. Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD) Amsterdam, tel. 020-5785785, fax 020-5785800, e-mail info@loyensloeff.com

Hout, mw. mr. H.M. van: Vivaldipark 50 (1217 DW) Hilversum, e-mail vanhoutadvocaten@xs4all.nl

Houtakkers, mr. A.L.W.G. (Sittard): Bergerstraat 2 (6226 NA) postbus 1750 (6201 BT) Maastricht, tel. 043-3626655, fax 043-3626562, e-mail houtakkers@boelszanders.nl

Hunneman, mr. E. (Venlo): Maliesingel 30 (3581 BJ) postbus 14093 (3508 SC) Utrecht, tel. 030-2313523, fax 030-2312754, e-mail info@vanslagmaat.nl

Hijner, mr. A.: Ritsevoort 2 (1811 DN) Alkmaar, tel. 072-5113273, fax 072-5124368

Jas, mw. mr. A.L. (Den Haag): Schouwweg 81-l (2243 BL) Wassenaar, tel. 070-3469226, fax 070-3614633, e-mail jas@wladvocaten.nl

Johannsen, mw. mr. M.A.: Zoomstraat 12 (1078 XJ) Amsterdam, tel. 020-6707777, fax 020-4709999, e-mail info@johannsen.nl

Joolingen, mr. M.J. van (Brussel/België): Statenlaan 55 (5223 LA) postbus 1714 (5200 BT) Den Bosch, tel. 073-6927752, fax 073-6927693, e-mail m.vanjoolingen@banning.nl

Kamp, mr. M.C. van: Koningslaan 42 (1075 AE) postbus 75914 (1070 AX) Amsterdam, tel. 020-7988200, fax 020-7988201, e-mail vankamp@warendorf.nl

Keller, mr. R.T.A.G. (Eindhoven): Ketelhavenstraat 35 (5045 NG) Tilburg, tel. 013-5721910, fax 013-5721911, e-mail rkeller@kvladvocaten.nl

Kiesouw, mr. A.H. (Eerbeek): Waterstraat 5 (7201 HM) Zutphen, tel. 0575-515025, fax 0575-541289, e-mail ahk@kiesouwadvocaten.nl

Klein Haneveld, mw. mr. E.P. (Amsterdam): Vleuten-sevaart 100 (3532 AD) Utrecht, tel. 030-2927426, fax 030-2927473, e-mail pauline.kleinhanefeld@saralee.com

Klein Wassink, mr. W.K.: Claude Debussylaan 54 (1082 MD) postbus 2720 (1000 CS) Amsterdam, tel. 020-5517555, fax 020-6267949, e-mail info.amsterdam@baker-net.com

Koetsier-van der Kamp, mw. mr. W. (Vlagtwedde): Struisgrasstraat 1 (1032 LE) postbus 15721 (1001 NE) Amsterdam, tel. 020-6362294, fax 020-6370026

Krau, mw. mr. M.C.: Hilversumsestraat 324 (1024 MB) postbus 36310 (1020 MH) Amsterdam, tel. 020-6352020, fax 020-6352021, e-mail info@pesman.nl

Ku, mr. J.C.: Piet Heinkade 55 (1019 GM) postbus 2911 (1000 CX) Amsterdam, tel. 020-3016633, fax 020-3016622

Kugel, mr. P.J.: Brand Whitlocklaan 30 (1200) Brussel/België, tel. 0032-2-737-02-88, fax 0032-2-737-02-99, e-mail peter.kugel@ffw.com

Laarhoven, mr. G.H.M. (Eindhoven): Ketelhavenstraat 35 (5045 NG) Tilburg, tel. 013-5721910, fax 013-5721911, e-mail gvanlaarhoven@kvladvocaten.nl

Personalia

Leeuwen, mr. S.J. van (Den Haag): Weena 355 (3013 AL) postbus 1507 (3000 BM) Rotterdam, tel. 010-2172000, fax 010-2172700, e-mail info@houthoff.com

Loo, mw. mr. M.J. van der: Iordenstraat 36 (2012 HD) postbus 3156 (2001 DD) Haarlem, tel. 023-5510686, fax 023-5510687, e-mail info@josettevanderloo.nl

Loon, mw. mr. S.J. van (Den Haag): Neptunusstraat 4163 (2132 JA) Hoofddorp, postbus 13000 (1100 KG) Amsterdam Zuidoost, tel. 020-5006000, fax 020-500700

Luijn, mr. W.M. van (Amsterdam): Stationshal 17 (3511 CE) postbus 2534 (3500 GM) Utrecht, tel. 088-6711891, fax 088-6711927, e-mail maarten.vanluijn@ns.nl

Manders, mr. A.J.F. (Den Bosch): Wagenweg 66 (2012 NG) postbus 3314 (2001 DH) Haarlem, tel. 023-5421160, fax 023-5314407, e-mail manders@bradvocaten.nl

Marres, mr. O.C.R.: Zuidplein 180 (1077 XV) Amsterdam, tel. 020-7996366, fax 020-7996300, e-mail otto.marres@linklaters.com

Marsman, mr. A.W.P. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771771, fax 020-5771775, e-mail albert.marsman@debrauw.com

Marel, mr. L.C. van der: Fred. Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD) Amsterdam, tel. 020-5785232, fax 020-5785863, e-mail leen.van.der.marel@loyensloeff.com

Mulder, mw. mr. E.N. (Putten): Van 't Hoffstraat 28 (3863 AX) postbus 1191 (3860 BD) Nijkerk/GLD, tel. 033-2475520, fax 033-2475522, e-mail mulder@bbm-advocaten.nl

Nagel, mw. mr. D.G.: Westeinde 40 (1334 BL) postbus 30149 (1303 AC) Almere, tel. 036-5218020, fax 036-5327766, e-mail info@advocatenkantoor-nagel.nl

Oomens, mr. D.J.L.O. (Leiden): Leidse Schouw 2 (2408 AE) postbus 357 (2400 AJ) Alphen aan den Rijn, tel. 0172-442417, fax 0172-442028, e-mail oomens@willedonker.nl

Oversluizen, mw. mr. J. (Tilburg): Statenweg 200 (3033 JA) postbus 27561 (3003 MB) Rotterdam, tel. 010-4432100, fax 010-4668375, e-mail joversluizen@rechthuys-advocaten.nl

Peet, mr. J.M.: Matheneserlaan 224 (3021 HM) Rotterdam, tel. 010-4777755, fax 010-4780909, e-mail peet@avinvi.nl

Peeters, mw. mr. M. (Utrecht): Oostdam 1 (3441 EM) postbus 155 (3440 AD) Woerden, tel. 0348-418780, fax 0348-420185, e-mail email@lagrolaw.nl

Pelt, mw. mr. M.F.A. van: Van Vollenhovenstraat 21-b (3016 BG) postbus 23024 (3001 KA) Rotterdam, tel. 010-4366437, fax 010-4366729, e-mail advocaten@freeler.nl

Plaat, mr. C.C.W. (Vleuten): Nieuwegracht 24-a (3512 CR) Utrecht, tel. 030-2302050, fax 030-2334414, e-mail ccwplaat@hotmail.com

Plak, mr. M.J.: Siriusdreef 22-28 (2132 WT) postbus 3080 (2130 KB) Hoofddorp, tel. 023-7997593, e-mail martin.plak@bumastemra.nl

Planque, mw. mr. M.P.P. de: Fred. Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD) Amsterdam, tel. 020-5785204, fax 020-5785812, e-mail merel.de.planque@loyensloeff.com

Rosbeek, mr. R.J.M.C. (Sittard): Bergerstraat 2 (6226 NA) postbus 1750 (6202 BT) Maastricht, tel. 043-3626655, fax 043-3626008, e-mail rosbeek@boelszanders.nl

Rossum, mr. P.P.A. van (Harlingen): De Boppe 1 (8748 GJ) postbus 29 (8748 ZL) Witmarsum, tel. 0517-417161, fax 0517-418180, e-mail paul.vanrossum@hofmansenvanrossum.nl

Runhaar, mw. mr. J.E. (Den Bosch): Kruisstraat 60 (5341 HE) postbus 719 (5340 AS) Oss, tel. 0412-654970, fax 0412-654979, e-mail runhaar@circeladvocaten.nl

Rijken van Olst, mr. H. (Amersfoort): Amersfoortseweg 14-g (3751 LK) postbus 199 (3750 GD) Bunschoten Spakenburg, tel. 033-2981400, fax 033-2988373, e-mail rijkenvanolst@bvd-advocaten.nl

Schellens, mw. mr. M.J.T.: Prins Bernhardstraat 1 (5211 HE) postbus 11033 (5200 EA) Den Bosch, tel. 073-6122266, fax 073-6122321, e-mail m.schellens@vanderkruisadvocaten.nl

Schreinemacher, mr. C.M.E.: Binnengasthuisstraat 148 (1012 ZG) Amsterdam, tel. 020-6271816, fax 020-6278469, e-mail schreinemacher@binnenstadadvocaten.nl

Schuurman, mr. C.J. (Meerssen): Swalmerstraat 61 (6041 CW) postbus 458 (6040 AL) Roermond, tel. 0475-420033, fax 0475-316182, e-mail schuurman@goorts-cop-pens.nl

Sekeris, mr. R. (Den Haag): Westplein 12-14 (3016 BM) postbus 23156 (3001 KD) Rotterdam, tel. 010-4400500, fax 010-2250709, e-mail sekeris@dvdw.nl

Stokvis, mw. mr. M.N.: Strawinskylaan 1999 (1077 XV) postbus 7113 (1007 JC) Amsterdam, tel. 020-7171000, fax 020-7171111, e-mail margriet.stokvis@nautadutilh.com

Struijk, mr. J.W. (Wierden): Stedumermaan 8-a (9735 AC) postbus 9420 (9703 LP) Groningen, tel. 050-3136416, fax 050-3136516, e-mail info@benkadvocaten.nl

Swart, mw. mr. L.E.: Stationsstraat 36 (4701 NC) postbus 1015 (4700 BA) Roosendaal, tel. 0165-556000, fax 0165-555992, e-mail info@vdheuveldadvocaten.com

Swinkels, mw. mr. A.H.P. (Eindhoven): Schaarmeesterstraat 194 (5231 PM) postbus 174 (5201 AD) Den Bosch, tel. 073-6445994, fax 073-6442009, e-mail swinkels@kurversfrencken.nl

Termaat, mr. C.G.J.M. (Eindhoven): Pioenroosstraat 20 (5241 AB) postbus 141 (5240 AC) Rosmalen, tel. 073-5219055, fax 073-5216912, e-mail termaat@advmierlo.nl

Thijssen, mr. R.J.H.: Sint Martinusstraat 5 (5911 CJ) postbus 377 (5900 AJ) Venlo, tel. 077-3515041, fax 077-3513182, e-mail rthijssen@meulenkamp-advocaten.nl

Timmerman, mr. S. (New York/Vereinigde Staten van Amerika): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771771, fax 020-5771775, e-mail sander.timmerman@debrauw.com

Personalia

Troost, mr. R.E. (Den Haag): Churchilllaan 223 (1078 ED) Amsterdam, tel. 020-6733351, fax 020-6757151

Vahl, mr. W. (Apeldoorn): Van 't Hoffstraat 28 (3863 AX) postbus 1191 (3860 BD) Nijkerk, tel. 033-2475520, fax 033-2475522, e-mail vahl@bbm-advocaten.nl

Vegter, mr. H.C. (Maarsen): Linnaeuslaan 24 (3571 TX) Utrecht, tel. 030-2332233, fax 030-2332299

Verbeek-Nijhof, mw. mr. J. (Utrecht): Utrechtseweg 97 (3702 AA) postbus 800 (3700 AV) Zeist, tel. 030-6970656, fax 030-6919376

Verhoeven, mr. F. (Amsterdam): Utrechtseweg 44 (3704 HD) postbus 117 (3700 AC) Zeist, tel. 030-2779493, fax 030-2779350, e-mail frederic.verhoeven@pggm.nl

Vermeulen, mw. mr. A.H.H. (Middelburg): Van Stolkweg 10 (2585 JP) postbus 80504 (2508 GM) Den Haag, tel. 070-3504055, fax 070-3506187, e-mail h.vermeulen@wtsadvocaten.nl

Versendaal, mr. M.W.G. (Kampen): De Zate 18 (8251 HD) postbus 282 (8250 AG) Dronten, tel. 0321-315416, fax 0321-380641, e-mail m.w.g.versendaal@twadvocaten.nl

Verstelle, mw. mr. C.A.F. (Barendrecht): Rozenlaan 115 (3051 LP) postbus 35105 (3005 DC) Rotterdam, tel. 010-2110160, fax 010-2110166, e-mail verstelle@dkr-advocaten.nl

Vloten, mw. mr. S.A.C.A. van (Zwolle): Haarlemmerweg 333 (1051 LH) postbus 58188 (1040 HD) Amsterdam, tel. 020-5506666, fax 020-5506777, e-mail lawyers@kvdl.nl

Vooren, mw. mr. L.L.: Peter van Anrooystraat 7 (1076 DA) postbus 75999 (1070 AZ) Amsterdam, tel. 020-5736736, fax 020-5736737, e-mail l.vooren@lexence.com

Vorselman, mr. H.: Hereweg 93 (9701 BC) postbus 1105 (9701 BC) Groningen, tel. 050-5997999, fax 050-5997944, e-mail a.vorselman@triplaw.nl

Vries, mr. J. de (Den Haag): De Hooge Krocht 48 (2201 TX) Noordwijk/ZH, tel. 071-4080904, fax 071-4080915, e-mail info@dvs-advocaten.nl

Wal, mw. mr. N. van der (Opmeer): Robijnstraat 62 (1812 RB) Alkmaar, tel. 072-5400702, fax 072-5400994, e-mail nvdw@advocatenkantoor-vanderwal.nl

Wersch, mr. V.L.J. (Delft): Tiendweg 14-a (2671 SB) postbus 399 (2670 AK) Naaldwijk, tel. 0174-629333, fax 0174-628914, e-mail vanwersch@ebh-elshof.nl

Wijk, mr. J.: Boutenslaan 2 (5615 CW) postbus 48 (5600 AA) Eindhoven, tel. 040-2132888, fax 040-2136280, e-mail info@derooijbos.nl

Yang, mr. K.T. (Amsterdam): Maliesingel 20 (3581 BE) postbus 354 (3500 AJ) Utrecht, tel. 030-2320800, fax 030-2341644, e-mail info@wijnstaet.nl

Crawfurd & Dijke Advocatuur te Rotterdam: Maasstraat 16-a 1^e etage (3016 DC) Rotterdam, tel. 010-2809420, fax 010-2019807

Van Doorne N.V. te London/Groot-Brittannië: 65 Fenchurch Street / New Baltic House 4th floor (EC3M 4BE) London/Groot-Brittannië, tel. 0044-20-7680-2870, fax 0044-20-7680-2877

Van Dijk c.s. Advocaten te Maastricht: Hoogbrugstraat 72 (6221 CS) Maastricht, postbus is opgeheven

Piek Advocaten, Tax Litigation te Amsterdam: Keizersgracht 62-64 (1015 CS) Amsterdam, tel. 020-5207440, fax 020-5207441

Nieuw kantoor/ Associatie:

Kvl Advocaten (mrs. R.T.A.G. Keller en G.H.M. van Laarhoven) Ketelhavenstraat 35 (5045 NG) Tilburg, tel. 013-5721910, fax 013-5721911, e-mail info@kvladvocaten.nl

Naams-wijziging:

mr. M.J. Blokzijl te Groningen thans: **Blokzijl c.s. Advocaten & Procureurs** Vogel en Ruitenbergh Advocaten te Amsterdam thans: **Vogel Advocaten** Bezoekadres/postbus/tel./ fax/e-mail: **Blokzijl c.s. Advocaten & Procureurs** te Groningen: e-mail info@blokzijladvocaten.nl

CMS Derks Star Busmann N.V. te Utrecht: Newtonlaan 203 (3584 BH) Utrecht

Uw zaak op orde met ElsevierOrde

Personen & Familierecht

Arbeidsrecht

Met ElsevierOrde kunt u eenvoudig en digitaal uw cliëntdossier opbouwen en aanvullen met relevante informatie, wet®elgeving en jurisprudentie.

Zo houdt u het overzicht, werkt u efficiënt en kunt u zich professioneel onderscheiden van uw concurrent.

Voor meer informatie:

Elsevier Juridisch - T 070 441 51 55 - E Juridisch@reedbusiness.nl

ElsevierOrde

www.elsevierjuridisch.nl

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het *Advocatenblad* zijn gepubliceerd, zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en BalieNet
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit mr. H.J.A. Knijff, mr. J.D. Loorbach, mr. I.E.M. Sutorius mr. G.J. Kemper en mr. H.J. de Groot.

.....

Het belang van eigen cliënt

Hof van Discipline, 1 september 2006, nummer 4531
(mrs. Van Erp Taalman Kip-Nieuwenkamp, De Ruuk, Kiers-Becking, Van Loo en Creutzberg)
Raad van Discipline Amsterdam, 27 februari 2006
(mrs. De Groot, Breederveld, Goppel, Verviers, Pannevis)

Het optreden van een advocaat tegenover wederpartij.

Advocatenwet 46 (3.1 Vrijheid van handelen; 3.3.3 Berichten aan derden)

Feiten

Klager was vennoot in een firma. De samenwerking werd beëindigd en klager moest afrekenen met zijn oude firma. Toen hij daarmee in gebreke bleef, heeft mr. X klager namens de oude firma aangeschreven. Klager was inmiddels toegetreden tot een nieuwe firma. Mr. X heeft een brief gestuurd aan de nieuwe firma dat mr. X door de oude firma is verzocht op korte termijn zorg te dragen voor het indienen van een faillissementsverzoek ten aanzien van klager. Mr. X heeft in de betreffende brief nog aangegeven dat een dergelijk verzoek ook gevolgen heeft voor de nieuwe firma, reden waarom mr. X de nieuwe firma van de betreffende situatie op de hoogte stelt. In het aan deze brief gehechte concept-faillissementsverzoek stond vermeld dat klager een schuld aan de bank had.

Klacht

De klacht houdt zakelijk weergegeven in, dat mr. X in strijd met artikel 46 Advocatenwet de nieuwe firma van klager bij brief in kennis heeft gesteld van een eventueel aan te vragen faillissement waardoor klager in zijn goede naam is

geschaad, temeer daar in het bij die brief gevoegde concept-faillissementsverzoek melding werd gemaakt van een schuld bij de bank die niet bestaat.

Overwegingen van de raad

Het is vaste jurisprudentie van het Hof van Discipline dat bij beoordeling van een klacht over het optreden van een advocaat van de tegenpartij ervan behoort te worden uitgegaan dat aan die advocaat een grote mate van vrijheid toekomt om de belangen van zijn cliënt te behartigen op de wijze die hem passend voorkomt en dat deze vrijheid niet ten gunste van een wederpartij mag worden beknot tenzij daarbij haar belangen nodeloos en op ontoelaatbare wijze worden geschaad.

Mr. X heeft aangevoerd dat hij de geciteerde brief heeft verzonden niet in het belang van zijn cliënt, maar om de firmanten van de nieuwe firma te waarschuwen voor de negatieve gevolgen van een faillietverklaring van klager. Het beklag over deze argumentatie is terecht. Klager voert met goede grond aan, dat zijn reputatie bij de nieuwe firma waarin hij was toegetreden, in diskrediet kwam door deze brief, en dit temeer door het bij de brief gevoegde afschrift van een faillissementsrekest waarvan de indiening in het vooruitzicht werd gesteld. Dat klager er groot belang bij had dat zijn naam nu juist niet in diskrediet zou komen bij de nieuwe firma, is evident. Ook acht de raad het aannemelijk dat het nieuws rond dit geschil al snel zijn weg vond binnen de wereld waarin klager opereert, eveneens met negatief gevolg voor klager. Nu mr. X expliciet heeft bevestigd de brief niet te hebben verzonden in het belang van zijn eigen cliënt, is de klacht gegrond.

Beslissing

Verklaart de klacht gegrond onder het opleggen van de maatregel van een enkele waarschuwing.

Overwegingen van het hof

De raad heeft met juistheid overwogen dat bij de beoordeling van een klacht over het optreden van een advocaat van de tegenpartij ervan behoort te worden uitgegaan dat aan die advocaat een grote mate van vrijheid toekomt om de belangen van zijn cliënt te behartigen op de wijze die

hem passend voorkomt en dat deze vrijheid niet ten gunste van een wederpartij mag worden beknot tenzij daarbij haar belangen nodeloos en op ontoelaatbare wijze worden geschaad.

Mr. X heeft in het kader van het hoger beroep uitdrukkelijk ontkend dat – zoals de raad in zijn beslissing heeft aangenomen – hij zou hebben aangevoerd dat hij de betreffende brief niet in het belang van zijn cliënt heeft verzonden. Ter ondersteuning daarvan voert mr. X aan dat het zijn cliënt (de oude firma) binnen de vrij kleine wereld waarin betrokkenen opereren zeer kwalijk zou zijn genomen wanneer zij haar collega-ondernemer (de nieuwe firma) niet van haar voornemen tot het aanvragen van het faillissement van klager op de hoogte had gebracht. De brief waarmee mr. X de nieuwe firma van dit voornemen in kennis stelde diende derhalve ook het belang van de cliënt van mr. X.

Het hof acht dit laatste aannemelijk, doch merkt hierbij op dat het wellicht beter geweest zou zijn als mr. X de brief aan de nieuwe firma pas zou hebben verzonden op het moment dat de faillissementsaanvraag daadwerkelijk werd ingediend, doch mr. X (die ook heeft gesteld de brief en het voornemen die te verzenden besproken te hebben met zijn voormalige patroon) heeft onweersproken gesteld en voldoende aannemelijk gemaakt dat toen hij zijn brief verzond bij zijn cliënt het vaste voornemen bestond de aanvraag in te dienen en dat zijn cliënt pas na het verzenden van de brief op dit voornemen is teruggekomen.

Het voorafgaande in aanmerking nemende komt het hof tot het oordeel dat het handelen van mr. X nog binnen de beleidsvrijheid valt die hem bij de behartiging van de belangen van zijn cliënt is gegeven ook al zouden daarbij belangen van klager zijn geschaad.

Beslissing

Vernietigt de beslissing van de raad en verklaart de klacht ongegrond.

.....

Oproepen getuige geen absolute verplichting

Raad van Discipline Arnhem, 4 september 2006
(mrs. Zweers, Brandsma, Breuning ten Cate,
Dam en Hallmans)

Hoewel het in het algemeen de voorkeur verdient dat een advocaat zelf zorg draagt voor oproeping van de te horen getuigen is zulks geen absolute verplichting. In beginsel is de advocaat verantwoordelijk voor het optreden van zijn procureur.

Advocatenwet artikel 46 (4.2 Deskundigen, getuigen, adviseurs)

Feiten

Mr. X is opgetreden als advocaat van een sportvereniging. Klager is bijgestaan door mr. A. Bij tussenarrest van het hof is getuigenbewijs opgedragen. Op 22 september 2005 zou onder meer van de zijde van de sportvereniging getuige Y worden gehoord. Y is toen niet verschenen. De zaak is vervolgens naar de rol verwezen teneinde de raadsheer-commissaris over de reden van afwezigheid van Y te informeren en aan te geven of alsnog prijs wordt gesteld op het horen van Y. Mr. X heeft daarop bij brief van 14 oktober 2005 aan zijn procureur bericht dat de afwezigheid van Y veroorzaakt is door miscommunicatie: mr. X heeft aan een bestuurslid van de sportvereniging verzocht Y te benaderen. Het bestuurslid heeft de datum van het verhoor aan Y doorgegeven. In het contact tussen het bestuurslid en Y is iets misgegaan. Y blijkt het getuigenverhoor te hebben genoteerd voor 23 september 2005. Op 22 september 2005 zou Y verhinderd zijn om te verschijnen vanwege een dringende privéverplichting. Voorts bericht mr. X zijn procureur dat hij er inderdaad prijs op stelt dat Y alsnog als getuige wordt gehoord. Mr. X vervolgt de brief met opgave van zijn verhin-

derdata zelf zal opgeven. De procureur van mr. X stuurt de brief van mr. X aan de raadsheer-commissaris door. Niet is bekend of de procureur daarvan ook een kopie heeft gestuurd aan de procureur van mr. A. Een nieuwe datum voor het getuigenverhoor wordt vastgesteld op 15 december 2005. Omdat mr. A die dag verhinderd is, wordt op haar verzoek een nieuwe datum vastgesteld, te weten 1 december 2005. De procureur van mr. X is van één en ander door het gerechtshof bij brief van 7 november 2005 op de hoogte gesteld. De procureur zegt de wijziging van de datum telefonisch te hebben doorgegeven aan de secretaresse van mr. X. Volgens mr. X heeft zijn secretaresse een dergelijk bericht niet ontvangen. Y noch mr. X is ter zitting van 1 december 2005 verschenen. De raadsheer-commissaris heeft geen verdere aanhouding meer toegestaan en er is vervolgens arrest gewezen.

Klacht

Klachtenonderdeel a

Y is tot twee keer toe wegens miscommunicatie tussen mr. X en Y niet verschenen, en mr. X is zelf bij het laatste verhoor evenmin verschenen – zonder opgaaf van redenen.

Klachtenonderdeel b

Mr. X heeft eenmaal correspondentie aan het gerechtshof gestuurd zonder een kopie daarvan aan mr. A te sturen.

Overwegingen van de raad

Klachtenonderdeel a

Hoewel het in het algemeen de voorkeur verdient dat een advocaat zelf zorg draagt voor oproeping van de te horen getuigen is zulks geen absolute verplichting. Onder omstandigheden kan hij dat ook overlaten aan derden zoals de cliënt. Mr. X heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat hij er in dit geval op mocht vertrouwen dat zijn contactpersoon bij de sportvereniging met wie hij al vaker afspraken had gemaakt, de datum en het tijdstip van het getuigenverhoor correct zou doorgeven. De raad ziet geen aanleiding om in twijfel te trekken dat Y zich vervolgens heeft vergist en 23 september in plaats van 22 september in zijn agenda had genoteerd. Mr. X valt dan ook geen

tuchtrechtelijk verwijt te maken dat deze getuige op 22 september 2005 niet is verschenen. Hetzelfde geldt voor beider niet-verschijnen op 1 december 2005. Vaststaat dat de procureur van mr. X na ontvangst van de brief van 7 november 2005, met daarin de nieuwe datum, deze niet aan mr. X heeft doorgestuurd maar volgens zeggen heeft volstaan met een telefoontje aan het kantoor van mr. X. De raad is van oordeel dat de procureur daarmee niet had mogen volstaan maar een schriftelijke bevestiging had dienen te versturen. Dan was de kans dat mr. X niet tijdig op de hoogte zou zijn geweest van de voortzetting van het getuigenverhoor te verwaarlozen geweest. Nu is mr. X in beginsel verantwoordelijk voor het optreden van zijn procureur. Dit is echter een afgeleide verantwoordelijkheid die maakt dat hem niet in alle gevallen waarin de procureur tekort is geschoten een tuchtrechtelijk verwijt kan worden gemaakt. De raad is van oordeel dat in de onderhavige situatie geen sprake is van een zodanig ernstige nalatigheid dat mr. X daarvan tuchtrechtelijk een verwijt kan worden gemaakt.

Klachtenonderdeel b

Dit verwijt berust op een onjuiste feitelijke grondslag. Het is niet mr. X maar zijn procureur geweest die de desbetreffende brief aan het hof heeft gestuurd. Zo hoort het ook. De procureur van mr. X had van zijn brief aan het hof een kopie aan de procureur van de advocaat van klager moeten sturen, die op zijn beurt een kopie aan de advocaat van klager had moeten zenden. Of die laatste twee zendingen al dan niet hebben plaatsgevonden is de raad niet bekend. Ook hier geldt overigens weer dat mr. X verantwoordelijk is voor het optreden van zijn procureur, maar dat diens eventuele nalatigheid in dezen gezien de aard van de verweten handelwijze hem niet zodanig zwaar zou worden aangerekend dat hem ter zake een tuchtrechtelijk verwijt kan worden gemaakt. Dit onderdeel van de klacht is dus eveneens ongegrond, en wel bij gebrek aan een juiste feitelijke grondslag.

Volgt

De klachten zijn ongegrond.

Dreiging om schikking te laten accepteren?

Raad van Discipline Amsterdam, 5 september 2006, nummer 11369

(mrs. Brouwer, Van den Berg, De Groot, Vervier en Voorhoeve)

Een aanzegging dat aangifte zal worden gedaan wanneer een voorgestelde schikking niet wordt aanvaard, is als zodanig niet tuchtrechtelijk laakbaar; dat is het pas wanneer zo'n aanzegging als dreigement wordt gebruikt om die schikking te laten accepteren.

- Advocatenwet artikel 46 (3.3.2 Dreigementen)
- Gedragsregel 1

Klacht

De klacht luidt dat mr. X in het kader van een schikkingspoging gedreigd heeft met een strafrechtelijke klacht wegens meened indien een schikkingsvoorstel niet zou worden geaccepteerd.

Feiten

Mr. X is namens zijn cliënte een procedure gestart bij de rechtbank te B. op grond van het feit dat de cliënt van klager ten onrechte bedragen aan zichzelf zou hebben laten uitbetalen, hetgeen mogelijk tot naheffingsaanslagen voor de cliënte van mr. X zou kunnen leiden.

Er zijn getuigenverhoren gehouden; in dat kader heeft ook de cliënt van klager een verklaring afgelegd.

De cliënte van mr. X heeft vraagtekens geplaatst bij deze door de cliënt van klager afgelegde verklaring. Daarover is bij brief van 15 april 2005 om opheldering verzocht.

Vervolgens is namens de cliënt van klager een schikkingsvoorstel geformuleerd gevolgd door een brief van 28 april 2005 waarbij amendementen op de door cliënt van klager afgelegde getuigenverklaring zijn aangebracht.

In antwoord op die brief heeft mr. X bij brief van 1 juni 2006 aan klager laten

weten dat zijn cliënte niet bereid is om uit te gaan van een door de cliënt van mr. X gepretendeerde afspraak over een vergoeding bij beëindiging van zijn werkzaamheden en dat zijn cliënte terugbetaling wenst van de haars inziens ten onrechte genoten onttrekkingen. In dat verband schrijft mr. X het volgende: 'Ik merk hierbij nog op, dat indien uw cliënt niet bereid is om deze zaak op bovengenoemde basis te beëindigen, ik opdracht heb tegen uw cliënt een klacht wegens meened in te dienen op grond van zijn verklaring over de fiscale aanvaardbaarheid van de WSI en "bonus" uitkeringen. Uw cliënt heeft hierover aantoonbaar onwaarheid verteld. Het spreekt ook vanzelf, dat hiermee zijn verklaring elke vorm van toch reeds twijfelachtig waarheidsgehalte heeft verloren.'

In antwoord op deze brief van mr. X van 1 juni 2005 heeft klager onder meer aan mr. X laten weten dat hij het onaanvaardbaar acht dat mr. X heeft gedreigd met het indienen van een klacht wegens meened indien zijn cliënt het tegenvoorstel van mr. X niet accepteert en dat klager dientengevolge de daaropvolgende week een tuchtklacht tegen mr. X zal indienen wegens ernstige schending van de Gedragsregels.

Mr. X reageert bij brief van 7 juni 2005 als volgt: 'Indien uw cliënt zich onder druk gezet voelt door mijn aanzegging van de klacht wegens meened, dan spijt mij dat. Zo is het ook niet bedoeld. Ik heb slechts willen aangeven dat door terugbetaling van de WSI-bedragen en de bonus alsnog een impliciete erkenning plaatsvindt van de onjuistheid van deze betalingen en daarmee zou voor mijn cliënte wat dat betreft dan ook de kous af zijn.

Uit mijn verzoeken om opheldering wist uw cliënt reeds voordat er sprake was van een schikkingsvoorstel dat wij zijn verklaring in twijfel trokken. Het betreft hier een essentieel onderdeel van de reeds lopende procedure en het lijkt mij dat mijn cliënte er recht op heeft dit goed uit te laten zoeken en het zal voor uw cliënt toen al duidelijk zijn geweest, dat mijn cliënte aan de uitkomst daarvan consequenties zou verbinden. Uit uw fax

van 28 april jl. met bijlage blijkt naar de mening van cliënte de onjuistheid van de door uw cliënt onder ede afgelegde verklaring.'

Tijdens de klachtbehandeling door de deken en tijdens de mondelinge behandeling van de klacht voor de raad heeft mr. X nog toegelicht dat het belang van zijn cliënte vordert dat de door de cliënt van klager afgelegde verklaring weerlegd wordt met alle middelen rechtens en dat er geen sprake was van een dreigement om een bepaalde schikking te laten accepteren, maar van een aanzegging van een op zichzelf oorbaar middel dat zijn cliënte zou gebruiken om haar eigen bewijspositie te ondersteunen indien de procedure zou worden voortgezet.

Beoordeling van de klacht

Het is vaste jurisprudentie van het hof dat bij de beoordeling van een klacht over het optreden van de advocaat van de tegenpartij ervan behoort te worden uitgegaan, dat aan die advocaat een grote mate van vrijheid toekomt om de belangen van zijn cliënt te behartigen op de wijze die hem passend voorkomt, en dat deze vrijheid niet ten gunste van een tegenpartij mag worden beknót, tenzij daarbij haar belangen nodeloos en op ontoelaatbare wijze worden geschaad.

In casu had mr. X een rechtens te verdedigen belang bij het treffen van een juridische maatregel die hem ten dienste stond met het oog op het behartigen van de belangen van zijn cliënte.

Aantekening daarbij verdient dat de in de brief van mr. X van 1 juni 2005 gekozen formulering, waarbij een koppeling werd gemaakt tussen het schikken van de zaak op de door mr. X genoemde voorwaarden en het, bij gebreke daarvan, indienen van een klacht wegens meened, minder gelukkig is geweest.

Die formulering geeft evenwel niet weer wat mr. X werkelijk bedoelde mede te delen.

Wat mr. X werkelijk bedoelde mede te delen, heeft hij uiteengezet in zijn brief aan klager van 7 juni 2005. Daarbij heeft mr. X ruitelijk zijn spijt betuigd voor

het geval hij de cliënt van klager onder druk gezet heeft door zijn aanzegging van de klacht wegens meeneed.

Beslissing

De Raad van Discipline verklaart de klacht ongegrond.

Uit de door mr. X in zijn brief van 7 juni 2005 geboden uiteenzetting blijkt dat hij heeft aangezegd dat hij een strafklacht wegens meeneed in zou dienen als de procedure zou worden voortgezet en dat bij het bereiken van een schikking aan die strafklacht de grondslag kwam te ontvallen.

Het is, met andere woorden, mr. X er niet om te doen geweest een dreigement te uiten teneinde een bepaalde schikking te laten accepteren; het was hem erom te doen een middel aan te zeggen dat zijn cliënte zou gebruiken om haar eigen bewijspositie te ondersteunen indien de procedure zou worden voortgezet. Een dergelijke aanzegging is niet tuchtrechtelijk laakbaar en de klacht is dan ook ongegrond.

FIF 33

RECHERCHE- EN INFORMATIEBUREAU

Voor bedrijven, particulieren en advocatuur

- Onrechtmatig ziekteverzuim
- Controle werkzaamheden
- Fraude / Bedrijfsdiefstal
- Alimentatiezaken
- Handelsinformatie
- Privé-onderzoeken

010 - 477 33 22 www.fif33.nl

Goedgekeurd door Min. van Justitie POB 238
 Heemraadssingel 186 • 3021 DM Rotterdam
 Fax: 010 - 477 08 30 • e-mail: info@fif33.nl

(advertenties)

Voor al uw ambtelijke opdrachten

BUK EN VAN DER HORST

gerechtsdeurwaarderkantoor

Wij incasseren net zo snel uw onbetaalde nota's

BUK EN VAN DER HORST
 gerechtsdeurwaarders

info@buk-vanderhorst.nl
www.deurwaarder-leiden.nl

Boommarkt 3a
 Postbus 11122
2301 EC Leiden
 tel.: 071 - 5161015
 fax: 071 - 5144877

Het perfecte alibi voor uw afwezigheid

Prijzen vanaf
 € 253.000,- v.o.n.

Uw eigen luxe vakantie-appartement in Oostenrijk alpenparks® Resort Bad Hofgastein

- 32 luxe appartementen op toplocatie (midden in centrum)
- Ondergrondse parkeerplaatsen, tevens personenliften in elk gebouw
- Ski Amadé, 860 km skipiste met 270 skiliften, 90 km loipes
- Ultimuntende thermencultuur in Alpen Therme Gastein
- Bad Hofgastein beschikt over een 18 holes Alpine golfbaan
- Verhuur via grootste Oostenrijkse internetverhuurorganisatie
- Zeer ruime eigengebruikregeling (minimaal 12 weken per jaar)
- Hypotheekmogelijkheden via Volksbank Salzburg, 60% van aanschafwaarde

Alpenparks BV
 Bruistensingel 124a
 5232 AC 's Hertogenbosch
 T. 073 6408450
info@alpenparks.nl

www.alpenparks.nl
www.resortbadhofgastein.nl

BJL BERGMANN Finl and
Attorneys at Law

Our firm, specialized in International transactions, is at your disposal for full range legal services, litigation, and debt collection in the field.

Buffin 4 B.P.
00330 Helsinki, Finland
Tel. +358 (0) 694807 0
Fax +358 (0) 694807 10
helsinki@bjl-legal.com

Helsinki - Helsinki - Helsinki - Helsinki - Helsinki - Helsinki - Helsinki - Helsinki - Helsinki - Helsinki

www.bjl-legal.com

Alt Kam Boer advocaten

Civiele cassatie?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag,
tel.: 070 358 94 79, fax: 070 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

TOGA'S
Fa. G.J. Rhebergen
specialisten sinds 1894

Maatnemen na telefonische afspraak

Nu ook advocaten toga's in standaardmaten!
Compleet met 2 beffen.

Amstedijk 18 E
1074 HR Amsterdam
Tel./faxnr: 020-6629 514
www.togamakerijrhebergen.nl
info@togamakerijrhebergen.nl

Beffen uit voorraad leverbaar

kleermakerij sinds 1937

Bernard Poelman

n.a. leverancier van toga's aan het
Internationaal Gerechtshof der Verenigde Naties

Supplemen toga's
- op uw maat gemaakt
- lamswol met/zonder (dubbelzijdig)
of katoen met/zonder (dubbelzijdig)
- voldoende knopen in voorraad
- versneld levering binnen enkele dagen mogelijk

Lange Palm 29
3911 CM 's-Gravenzande
Telefoon (070) 841 27 45
Fax (070) 841 11 70
E-mail: info@bernardpoelman.nl
www.bernardpoelman.nl

 JURIDISCH PAO

Universiteit Leiden

Het curusaizoen van het Juridisch PAO Leiden gaat binnenkort van start.

Ein aanbod van ruim 30 cursussen op het gebied van Arbeidsrecht, Bestuursrecht, Burgerlijk recht, Intellectuele Eigendom, Ondernemingsrecht en Strafrecht.

Actualiteiten Arbitrage - donderdag 29 november 2007 van 16.45 tot 20.45 uur te Leiden

Docent: Prof.mr. H.J. Snijders

Kijkt u voor een volledig overzicht op onze website: www.pao.nl

Opleidingen
Cursussen
Symposia
Contractonderwijs
Incompany

Aanmeld en info mailde:
T: 071 - 537 86 66
F: 071 - 537 78 95
paoinfo@leiden.nl
www.pao.nl

UNIT

unit-1 is een ontwerperscollectief
onze werkzaamheden:
grafisch & typografisch ontwerp_concept_dtp
multimedia & internet ontwerp

u kunt ons mailen voor een presentatie cd-rom
info@unit-1.nl www.unit-1.nl 070 388 35 61

Gezocht:

advocaat met voltooide stage (m/v) ten behoeve van begin 2008 nieuw op te zetten veerdelingspraktijk in Amsterdam en/of Rotterdam. Zowel praktijkopleiding als zelfstandig ondernemer (partner) als loondienstverhouding behoort tot de mogelijkheden. Ook kandidaten die parttime werkzaamheden aanbieden worden uitdrukkelijk uitgenodigd te reageren. Kennis van het veerdelingsrecht is mede een rijbewijs te overtuigen.

Zeer goede prognose voor wel bebeld doorverwijzing van zaken.

Reacties gelieve binnen 14 dagen onder nummer 7500 te richten aan:

Bureau BOM B.V.
Steenderweg 60G
2407 BH Alphen aan den Rijn

Kantoorruimte aangeboden
in Houten / Utrecht, in een modern kantoorpand

- met zelfstandige advocaten onder één dak
- met eigen kantoorruimte
- met gebruik van speekhoorn, bibliotheek, keuken, televisiecentrale, computernetwerk, internet, centrale printer, dienstverricht, telefooncentrale etc.

Voor een all-in huurbedrag, ruimte voor uw zelfstandige praktijk, zij aan zij met collega's, in een professionele omgeving, met voldoende parkeerplaats en uitstekende bereikbaarheid per openbaar vervoer.

OSSE & ADVOCATEN
www.osse.nl
Tel. 030 - 638 06 78

Polderlaan 19 • Houten

WIJ ZIJN GEEN ALLEDAAGS KANTOOR

ZET JEZELF OP VOORSPRONG BIJ MARXMAN ADVOCATEN

Wij zijn een vernieuwend, ambitieus en vooral onorthodox advocatenkantoor in Amersfoort dat kijkt voor marketing- en klantgericht ondernemen. Wij doen dit vanuit onze visie dat bedrijven advocaten willen die hen door en door kennen, die meedenken en proactief zijn. Als bedrijf tussen de bedrijven.

Hoogwaardige kwaliteit van onze juridische dienstverlening is vanzelfsprekend, maar wij willen meer. Wij willen een langdurige relatie met onze cliënten. Door ons te verdiepen in het bedrijfsproces van de cliënt komen we er achter waar de werkelijke behoeftes liggen en stemmen onze dienstverlening daar op af.

Bij ons kun je rekenen op een uitdagingse behoeven met veel verantwoordelijkheid. Eigen talenten en persoonlijke ontwikkeling staan centraal. Wij ondersteunen onze medewerkers door training in, zowel wat betreft de juridische inhoudelijke ontwikkeling als de ontwikkeling van commerciële vaardigheden.

De cultuur binnen ons kantoor is informeel en inspirerend. Een hiërarchisch rollenpatroon zal je bij ons niet vinden. Wij houden van ons werk en dat merk je. Tegelijkertijd houden we ook nog van een kebab of andere dingen. We vinden het belangrijk om daar een goede balans in te vinden.

MARXMAN

advocaten

Voor de uitbouw van onze vastgoedpraktijk zoeken wij een

ADVOCATEN / ADVOCATEN ADVOCATEN

- Minimaal 2 jaar ervaring als advocaat
- Ervaring met de eigenere vastgoedpraktijk
- Kennis van het huurrecht is een pre
- Ambitie om de vastgoedpraktijk verder uit te bouwen
- Flexibel en initiatiefrijk

Voor de uitbouw van onze ondernemingsrechtpraktijk zoeken wij een

ADVOCATEN ADVOCATEN

- Minimaal 4 jaar ervaring als advocaat
- Ervaring binnen de eigenere ondernemingsrechtpraktijk
- Flexibel en initiatiefrijk
- Ambitie om commerciële vaardigheden (verder) te ontwikkelen

Wij bieden een vernieuwend en dynamisch kantoor waar plezier in het werk voorop staat, een op maat gemaakt loepbeleggen met intensieve begeleiding voor je zakelijke en persoonlijke ontwikkeling en uitstekende arbeidsvoorwaarden.

Voor meer informatie kun je contact opnemen met mr. Christien Viller (Viller@marxman.nl), telefoon 033-4500000. Je schriftelijke sollicitatie met CV kun je een hem richten, per email of per gewone post. Marxman advocaten, Beekweg 340, Postbus 1236, 3800 DE Amersfoort. www.marxman.nl

ADVOCATENKANTOOR YILDIRIM kent een samenwerkingsverband van vier zelfstandig gevestigde advocaten. De advocaten houden hun praktijk in een representatief en monumentaal herenhuis tegenover het Vredespaleis aan de Anna Paulownastraat te Den Haag. In verband met gestage groei van het kantoor, bestaat er op dit moment de mogelijkheid tot uitbreiding met drie advocaten. De wens gaat uit naar advocaten die de Stage voltooid hebben. Heeft u vaker de ambitie gehad een eigen onderneming te starten en werent u op basis van 'eigen rekening' deze uitdaging thans aan te gaan, dan kunnen wij graag met u in contact. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mr. M. Yildirim, LL.M. (070)-3925347 of via e-mail: info@yildirim-advocaten.nl

Welke aanvallers komen onze verdediging versterken?

WWW.VANROSSUMADVOCATEN.NL

Van Rossum verrast

B O R S B O O M *&* H A M M
a d v o c a t e n

Borsboom & Hamm is een advocatenkantoor met vestigingen in Rotterdam, Dordrecht en Barendrecht. Het kantoor voert een ondernemingsgerichte praktijk.

Wij zoeken:

ADVOCAAT-MEDEWERKERS (CIVIELE) PROCESPRAKTIJK (m/v)

Schriftelijke reacties kunt u richten aan:

Borsboom & Hamm N.V., t.a.v. Mw. H. Wervenbos, Postbus 635, 3300 AP Dordrecht,
per e-mail: helga.wervenbos@borsboomhamm.nl.

www.borsboomhamm.nl

Pfeil Heuts

a d v o c a t e n

Heerlen - Maastricht

Voor onze vestiging te Heerlen zijn wij op zoek naar een:

**ADVOCAAT MEDEWERKER
en/of
GEVORDERD ADVOCAAT STAGIAIR**

met als aandachtsgebied de algemene, civiel- en
bestuursrechtelijke praktijk.

Uw sollicitatie met curriculum vitae kunt u binnen drie
weken richten aan:

Pfeil Heuts Advocaten
T.a.v. Mr. Ph.A.A. Nijbakker
Akerstraat 88
6411 HC Heerlen

telefoon: 045 560 60 00
e-mail: p.nijbakker@pfeil-heuts.nl

Zie voor meer informatie: www.pfeil-heuts.nl

Boulevard Heuvelink
advocaten

Boulevard Heuvelink Advocaten te Arnhem is sinds 1976
gevestigd nabij het centrum en het Paleis van Justitie. Wij voeren
met 7 advocaten een gespecialiseerde sociale en deels betalende
praktijk op kostenbasis. De werksfeer is informeel en collegiaal.

Wij zijn op zoek naar:

1 of 2 advocaten

De werkgever gaat uit naar advocaten met een afgeronde stage,
die bereid zijn zich toe te leggen op het personen- en familie-
recht, strafrecht en/of civiel recht. Ook is het mogelijk een eigen
specialisatie te ontwikkelen, dan wel verder uit te bouwen. Directe
toetreding tot de maatschap heeft onze werkgever.

Reacties graag binnen 14 dagen naar:

Boulevard Heuvelink Advocaten
t.a.v. mevrouw mr. S.G. Vellema
Postbus 3068
6803 DE Arnhem
e-mail: vellema@bhladvocaten.nl
website: www.bhladvocaten.nl
voor telefonische informatie: 026 - 445 35 52

WELKE ERVAREN ADVOCAAAT HOUDT OVERZICHT IN COMPLEXE SITUATIES?

Van Westerveld Advocaten is op zoek naar een

ERVAREN ADVOCAAAT

fulltime of parttime

Meer weten? Kijk op www.vw-advocaten.nl

**Plaats uw advertentie
midden in uw doelgroep.
Het Advocatenblad
helpt u daarbij.**

Elke drie weken bereikt u met een personeelsadvertentie in het Advocatenblad alle geïnteresseerde juridisch actieve juristen.

Desgewenst helpen wij u met het opstellen van de tekst voor uw personeelsadvertentie, die professioneel vorm wordt gegeven in uw eigen huisstijl, met uw eigen logo!

Meer informatie?
Wilt u meer informatie,
bel dan Cock Brouwer,
tel. 0172 - 23 44 60,
fax 0172 - 23 30 17,
die u graag vrijblijvend
informeert over alle
mogelijkheden.

brouwer's direct marketing

U zoekt:

- advocaten
- medewerkers
- stagiaires
- (bedrijfs)-juristen
- belasting-deskundigen
- leden rechterlijke macht

Van der Plas & Balkenende

A D V O C A T E N

Van der Plas & Balkenende Advocaten is een groeiend, modern advocatenkantoor in Katwijk met een algemene praktijk, gericht zowel op het midden- en kleinbedrijf, als op particulieren. Binnen ons kantoor zijn op dit moment vier advocaten werkzaam op met name het gebied van arbeidsrecht, huurrecht, algemeen verbintenissenrecht, strafrecht en personen- en familierecht. Voor de uitbreiding van deze algemene praktijk zoeken wij een gedreven

ADVOCAAAT-STAGIAIRE

EN

GEVORDERDE STAGIAIRE/MEDEWERKER.

In ons professioneel en enthousiast team staan betrouwbaarheid, alsmede commercieel en cliëntgericht denken hoog in het vaandel. Wij werken in een informele sfeer en in een prettige werkomgeving. Staat jou een no-nonsense mentaliteit aan en beschik jij over een goed analytisch vermogen en goede communicatieve vaardigheden en tevens over een scherp juridisch inzicht, dan nodigen wij je uit te solliciteren.

Van der Plas & Balkenende Advocaten bieden:

- een all-round opleiding tot advocaat
- een uitdagende praktijk
- alle ruimte voor eigen ontwikkeling
- uitstekende automatisering
- marktconforme beloning

Jouw sollicitatie, voorzien van curriculum vitae en cijferlijsten, gaarne binnen 14 dagen richten aan Van der Plas & Balkenende Advocaten, t.a.v. Mr. G.R. van der Plas, postbus 284, 2220 AG, Katwijk aan Zee (tel. 0714012177).

stek

Leidsgracht 10
1016 CK Amsterdam

Stek is een jong advocatenkantoor in het hartje Amsterdam dat recent is uitgeroepen tot "het succesvolste startende advocatenkantoor" in Nederland (KSV, 2007). Wij doen uitsluitend ondernemingsrecht, financieringen, mededingingsrecht & economisch orderingsrecht en geschilbeslechting.

Stek combineert op deze praktijkgebieden de ambitie, kwaliteit en het soort werk van de grote kantoren met de menselijke maat en de persoonlijke aandacht van een klein kantoor.

Vanwege de aanhoudende groei van onze praktijk zoeken wij:

een beginnend advocaat-medewerker geregeerde sectoren (focus op de energiesector)

- met een uitstekende track record in het afsluiten én procederen (zowel in civiele als administratieve geschillen)
- die kan en wil functioneren als vertrouwd aanspreekpunt voor toonaangevende klanten
- met ervaring in en affiniteit met de energiesector

en voor onze sectie ondernemingsrecht:

een advocaat-medewerker met ervaring en/of interesse in ondernemings- en financieel recht. Binnen onze specialisaties krijg je de gelegenheid om zowel in de transactie-, advies- als de procespraktijk te werken, maar een focus op een van deze onderdelen behoort ook tot de mogelijkheden.

Bij Stek is de sfeer ongedwongen en ontspannen en krijg je daadwerkelijk de mogelijkheid mee te werken aan de verdere uitbouw van onze praktijk.

Een sollicitatiebrief met curriculum vitae kun je sturen naar:

Stek
t.a.v. Tunella Wassenaar Schilling
Postbus 10180
1001 ED Amsterdam

Voor nadere informatie over deze vacatures kun je contact opnemen met:

- Jan Erik Janssen (energiesector):
T 020 530 52 00 of janerik.janssen@steklaw.com

of

- Maarten van der Graaf (sectie ondernemingsrecht):
T 020 530 52 00 of
maarten.vandergraaf@steklaw.com

Op onze website www.steklaw.com vind je meer informatie over Stek.

Develop your legal career with a global player

IDEAS PEOPLE WANTED

LEGAL COUNSEL CORPORATE (FINANCE & TREASURY) THE HAGUE, THE NETHERLANDS

Shell employs 650 lawyers in 65 locations around the world, providing legal advice and services to help advance our business objectives and protect the interests of our shareholders. Now we're looking to recruit a Legal Counsel Corporate, offering you a chance to join an organisation whose scope matches your ambitions.

Reporting to the Managing Counsel NL Finance & Treasury Legal, you'll advise on Netherlands corporate and finance law matters – particularly providing expert in-house guidance on guarantees, intra-group loans and debt programmes, as well as overseeing the decision-making processes on investments and financing. You'll also ensure that our legal position under related documents meets applicable legal requirements, and will work closely with our finance professionals in the design and implementation of international financial restructurings.

Together with a Dutch law degree, you'll need proven experience in Netherlands corporate law gained in private practice or as in-house legal counsel. Fluent in Dutch and English, with good drafting and strong analytical skills, you'll have demonstrable experience of or affinity with financial law.

Can you apply a creative mind to the energy challenge? Search for jobs at shell.com/careers and quote reference XNL070N when you apply.

Shell is an Equal Opportunity Employer.

Legal Counsel

Bedrijfsjurist

Jurist Pensioenrecht

Senior Juridisch Adviseur

Fiscalist

BTW Specialist

Voor een compleet aanbod van Juridische vacatures ga je naar jbb.nl

Juridische Banenbank

CÓRIO

Why people buy

Corio is één van de grootste beleggingsmaatschappijen in Europa met een focus op retail. Corio is actief betrokken bij alle delen van het beleggingsproces. Dit gebeurt met professionele en toegewijde lokale organisaties in Nederland (Utrecht), Frankrijk (Parijs), Italië (Milaan), Spanje (Madrid) en Turije (Istanbul).

De Corio-cultuur is informeel, open en betrokken. Belangrijke waarden binnen Corio zijn samenwerking, integriteit, integriteit en resultaatgerichtheid. Het proces en bescherming staan daarbij centraal.

Corio biedt een afwisselend pakket aan arbeidsvoorwaarden, waarbij de ontwikkeling van de persoonlijke talenten 'on the job' en door formele training wordt gestimuleerd.

Corio Nederland Retail, onderdeel van Corio, biedt zich bezig met acquire, marketing, verkeer, customer management en reserve van winkels.

Onze portefeuille bestaat uit ruim 600.000 m² hoogwaardige winkelmilieus in Nederland. Middels eigen customer management hebben wij rechtstreeks contact met ondernemers en gemeenten.

www.corio-eu.com

Merker Managementpartij.nl

020-261-1111

Wij zijn op zoek naar collega's voor onze kantoren in Rotterdam, Amsterdam, Utrecht, Brussel en de provinciebestuurlijke regio's Midden- en Noord-Nederland, met een voorkeur voor kandidaten met een achtergrond in de provinciebestuurlijke regio's.

Als een van de grootste provinciebestuurlijke regio's in Nederland, zijn wij op zoek naar collega's met een achtergrond in de provinciebestuurlijke regio's. Het is de voorkeur dat u een afgeronde HBO-opleiding heeft gevolgd en dat u minimaal 3 jaar ervaring heeft opgedaan in de provinciebestuurlijke regio's. Het is de voorkeur dat u een afgeronde HBO-opleiding heeft gevolgd en dat u minimaal 3 jaar ervaring heeft opgedaan in de provinciebestuurlijke regio's. Het is de voorkeur dat u een afgeronde HBO-opleiding heeft gevolgd en dat u minimaal 3 jaar ervaring heeft opgedaan in de provinciebestuurlijke regio's.

U wordt deel van een team van collega's die samenwerken aan de realisatie van de provinciebestuurlijke regio's.

De functie van provinciebestuurlijke regio's is de realisatie van de provinciebestuurlijke regio's. Het is de voorkeur dat u een afgeronde HBO-opleiding heeft gevolgd en dat u minimaal 3 jaar ervaring heeft opgedaan in de provinciebestuurlijke regio's. Het is de voorkeur dat u een afgeronde HBO-opleiding heeft gevolgd en dat u minimaal 3 jaar ervaring heeft opgedaan in de provinciebestuurlijke regio's.

Wat je gaat verdienen is afhankelijk van de functie. Het is de voorkeur dat u een afgeronde HBO-opleiding heeft gevolgd en dat u minimaal 3 jaar ervaring heeft opgedaan in de provinciebestuurlijke regio's.

Van maandag tot vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur. Het is de voorkeur dat u een afgeronde HBO-opleiding heeft gevolgd en dat u minimaal 3 jaar ervaring heeft opgedaan in de provinciebestuurlijke regio's.

COO's Invijging by the Coast, Charming and Inviting

HRM Advocaten is een ambitieus kantoor in Amsterdam, bestaande uit een hecht team van 5 advocaten en 5 secretarische medewerkers. Onze cliënten zijn (middel)grote bedrijven in binnen- en buitenland. Met de contactpersonen in de betreffende ondernemingen bestaat een informele, intensieve relatie via korte lijnen. Wij voeren een gemengde proces- en adviespraktijk en beschouwen onze cliënten daarbij snel, adequaat en met een bovengemiddelde betrokkenheid.

Voor een aantal relaties behouden wij als "buitenschors" al een (internationale) ondernemingsrechtelijke en verbintenissenrechtelijke vraagstukken. Dit behelst onder meer de oprichting van stichtingen, vennootschappen en fondsen voor gemene rekening in Nederland. Verder richten wij voor deze cliënten trusten en vennootschappen in Amerika op en regelen wij de escrow agreements.

Onze nieuwe collega zal zich met name begeven in deze internationale setting. Er zullen frequente contacten zijn met Nederlandse en Amerikaanse advocaten, accountants en notarissen.

Wij hebben een vacature voor een:

advocaat / gevorderd stagiaire (m / v) ondernemingsrecht / verbintenissenrecht

- die goede kennis heeft van het ondernemings- en verbintenissenrecht
- die ervaring of affiniteit heeft met een internationale, multidisciplinaire setting
- die uitstekende kennis heeft van de Duitse taal
- die praktisch en vlot is ingesteld, makkelijk contacten legt en deze goed opvolgt
- kennis van en ervaring met trusten en internationaalrechtelijke aspecten is een pré

Geïnteresseerd? Stuur dan je C.V. met korte motivatie bij voorkeur per e-mail aan René Entp, r.entp@hrmadvocaten.nl. Indien je meer informatie wilt, neem dan telefonisch contact op via 020-56739990 of bezoek onze website www.hrmadvocaten.nl

Wie slim is, weet dat er nog veel te leren valt.

► Advocaat-stagiaire en advocaat-medewerker Mededinging en Overheid voor onze vestiging in Rotterdam

Voor advocaten is een scherpe geest cruciaal. Maar wie intelligent is, beseft tegelijkertijd dat het recht nooit stilstaat – dat er nog heel veel te leren valt. Loyens & Loeff investeert in de ontwikkeling van haar mensen. Dit maakt ons tot een aantrekkelijke werkgever.

De gestaag groeiende Overheidspraktijk van Loyens & Loeff N.V. bestaat op dit moment uit vijftien advocaten. In deze praktijkgroep wordt nauw samengewerkt met andere disciplines, zoals de advocaten en de notarissen van de Praktijkgroep Vastgoed. De Overheidspraktijk behandelt zaken op alle terreinen van het bestuurs (proces)recht. In het bijzonder is de Overheidspraktijk gespecialiseerd in een vastgoed o.c.q. projectontwikkeling verband houdende, waaronder in het bijzonder milieurecht en bouwrecht, alsmede de volledige juridische begeleiding van complexe infrastructurele projecten en bouwprojecten. Ook civielrechtelijke aspecten, zoals aansprakelijkheid met de overheid en schadevergoeding wegens (on)rechtmatige overheidsdaad komen veelvuldig aan bod. Daarnaast houdt de Overheidspraktijk zich bezig met regulatieve rechtsgebieden zoals openbaar vervoer, veerbedrijfslicentie, geneesmiddelen en

telecom. Ten slotte richt de Overheidspraktijk zich in nauwe samenwerking met de Mededingingspraktijk op de met de hiervoor genoemde onderwerpen verband houdende Europese wet- en regelgeving.

De advocaten uit de Overheidspraktijk werken hoofdzakelijk voor projectontwikkelaars, grote bedrijven en overheidsinstanties.

De Praktijkgroep Mededinging en Overheid is voor de Overheidspraktijk op zoek naar advocaat-stagiaires en advocaat-medewerkers met een sterke civielrechtelijke basis en affiniteit met (publiek) o.c.q. kennis van en ervaring in (medewerking) het bestuursrecht. Een goede beheersing van de Engelse taal en de vaardigheid om in multidisciplinaire teams samen te werken zijn daarbij een vereiste.

Gefinancierd? Stuur een brief met cv naar Stephanie de Hoop Schellekens, postbus 2898, 3000 CA Rotterdam. Begeer per e-mail stephans.de.hoop.schellekens@loyensloeff.com. Bel voor meer informatie over deze vacature met Henk Baerman, (010) 224 61 02. Of kijk op www.loyensloeff.com.

It gers fan 'e buorlju...

De kiem van onze organisatie ligt in Zwolle, van waaruit we ook wortel geschoten hebben in Apeldoorn en Heerenveen. Door medewerkers die het eigen gras groener bleven vinden dan dat van de buurman heeft onze organisatie zich - zonder tussenkomst van fusies - kunnen ontwikkelen tot een van de dertig grootste advocatenkantoren van Nederland met een vergaande specialisatie en een hechte samenwerking tussen de vestigingen onderling.

Dat het zich richten op de continue ontwikkeling van de eigen organisatie vruchten afwerpt, werd eind 2007 bevestigd in de uitslag van een grootschalig onderzoek van Blaauw Research onder meer dan 50.000 ondernemers, waarin Dommerholt Advocaten landelijk in de top 3 van de 'Beste Zakelijke Dienstverlener' uitkomt. In de regio's waarin Dommerholt Advocaten vestigingen heeft, wordt overall zelfs de eerste plaats ingenomen.

Dat succes scheidt vraag. Daarom zijn wij voor de vestiging in Heerenveen op zoek naar:

Medewerker Familierecht

die het als een uitdaging ziet om een familierechtpraktijk op te bouwen in samenwerking met de sectie die thans nog in hoofdzaak vanuit Zwolle opereert.

Medewerker Ondernemingsrecht

ter versterking van de huidige sectie.

Medewerker Civiel Bouwrecht

die een actieve rol wil spelen bij het leggen van het fundament voor het Friese deel van deze sectie.

Werk je nu bijvoorbeeld in de Randstad en zie je in het geheel geen gras meer? Kom dan eens praten aan de Abe Lenstra Boulevard met de westerlingen die je reeds zijn voorgegaan. Een actieve beheersing van de Friese taal is geen vereiste, mits je wel een andere Angelsaksische taal redelijk tot goed beheerst en affiniteit voelt met de Friese cultuur. Een cultuur die uit méér bestaat dan skûtsjesilen, schaatsen of sportief voetballen...

Geïnteresseerd?

Bel dan met Wouter Cnossen of Harm Jan Tulp op (0513) 433 433 of schrijf ons een bondige sollicitatiebrief (die mag ook in het Fries) nadat je je eerst via www.dommerholt.nl verder in onze organisatie hebt verdiept:

Abe Lenstra Boulevard 44 • Postbus 225 • 8440 AE Heerenveen • groenergras@dommerholt.nl

PS: ben je nu (nog) niet toe aan een overstap? Knip deze advertentie dan uit en bel ons rustig eens over een paar maanden of een jaar. Als je van gedachten wilt wisselen over de mogelijkheden op een van de andere vestigingen kun je bellen met onze personeelsmanager Bea Scholtens op (038) 427 2020.

DOMMERHOLT
ADVOCATEN

Heerenveen | Zwolle | Apeldoorn
(0513) 433 433 | (036) 427 20 20 | (055) 536 20 20

www.dommerholt.nl

Procureur, niet verplicht wel zo zeker

De verplichte procureurtaaling wordt afgeschaft. Streefdatum 1 maart 2008.

Daarna is de leus van u. Zelf doen, of kiest u voor zeker?

Lidbesteden kan ook na 1 maart 2008 nog elk van de 19 leden van de Procureurskring. Zij gaan op de vertrouwde, deskundige wijze door met het leveren van procureursdiensten. De 19 kantoren bieden de waarborg van voortzetting van procureursdiensten in alle arrondissementen. Dat weet u zeker dat uw instructies en striken op tijd, op de juiste plaats terecht komen.

Voor informatie: www.procureurskring.nl

procureurs
kr1n9

www.trivium.nl

**DUIZENDEN ADVOCATEN EN MEDEWERKERS OP
MEER DAN 200 KANTOREN WERKEN INMIDDELS
NAAR VOLLE TEVREDENHEID MET FORTUNA
EN DIT AANTAL NEEMT SNEL TOE!**

**In een wereld die verandert is
Trivium Software een stap vooruit...**

***TeekensKarstens* kiest voor Fortune + Assyst
als totaaloplossing voor Advocatuur en Notariaat.**

***Goedkoop&Partners* stapt over op Fortune en brengt
hiermee de productiviteit naar een hoger platform.**

***Asselbergs&Klinkhamer* gaat als eerste Nederlandse
kantoor online met Fortune Live!**

WANNEER STAPT Ú OVER OP FORTUNA?

FORTUNA